

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Quid juris.

Irta: Dr. Kmety Károly.

Bosznia annektálásának nagy horderejű és sok vonatkozású tényét nekünk magyaroknak elsősorban a magyar alkotmányjog világításába kell helyeznünk. E megvilágítás teljes tárgyilagosságot és pártszempont vagy politikai szenvedelemtől való teljes mentességet kíván.

Egy rövid vezércikk keretében természetesen csak a jogi mérlegeléshez szükséges legfőbb szempontoknak felállítását, de nem azok részletes és beható megokolása történhetik.

A nemzetközi jog szempontja.

A királyi ténynek nemzetközi jogi megítélésétől teljesen eltekintünk, annál is inkább, mert ma még hiteles tudomásunk nincs afelől, vajjon a berlini szerződést kötött összes szignatárius államok illetékes tényezői hozzájárultak-e és ha igen, miképpen, az annektáláshoz, és hogy különlegesen Törökország, melylyel külön egyezmény is kötött az ideiglenes bosnyák adminisztráció tárgyában (1879-ben), az ebben foglalt megállapodások kötelező hatálya alól felmentette-e hajlandó-e felmenteni a magyar és osztrák szerződő felet.

Történt-e annexió?

Bár e kifejezést „annexió“ gondosan kerüljük a királyi kézírások, de a „szuverenitás kiterjesztése, a trónöröklési rend hatálybaléptetése és alkotmányengedélyezés“, teljes és tökéletes elszakítását jelentik azon tartományoknak a török birodalomtól, bárha más oldalról egy bizonyos államhoz való csatolást egyidejűleg nem látunk is létesítve, mert sem az osztrák császárság, sem a magyar királyság területéhez való csatolás (bekebelezés) ki nem mondatik is.

A szuverenitás kiterjesztése.

A magyar közjogi követelmény nincs szabatosan kifejtve és érvényesítve a kéziratokban. Közjogunk szerint az annektálást kifejezetten csak a magyar szent korona régi, soha fel nem adott virtuális jogán, ennek alkalmoszerű felülésztésével kellett volna fogamatba venni; utalni kellett volna a királyi hitlevél szerinti visszaszerzési és visszacsatolási kötelezettségre (Herczegovinával). Hiányosság, hogy nem jutott kétséget kizáró módon kifejezésre, hogy a magyar állami szuverenitás az, a mi kiterjesztett, a királyi felség, mint ama szuverenitás letéteményese, megszemélyesítője által. Egy osztrák-magyar szuverenitás nincs, hanem két szuverenitás van. A hiányt nem pótolja a bosnyák néphez intézett kiáltványba foglalt utalás azon „ősi kötelezettségre, melyek dicső elődeinket

ezen országokhoz fűzték“, bár e hivatkozás értékes a magyar állam igénye s a kérdés végleges törvényhozási szabályozása szempontjából.

A trónöröklés kiterjesztése.

A visszaszerzett és királyi hitlevél szerint a szent koronához visszacsatolandó országokra, azonnal ipso facto kiterjed, hatályos és alkalmazandó a magyar trónörökösödési törvényekkel megállapított trónörökösödési rend. Ugy rendel t. i. az 1723. évi II. t.-cikk, hogy ez a rend érvényesüljön az isten segédelmével visszaszerzendő országokra is. Önmagától áll elő tehát a visszacsatolt Bosnyákországra a magyar pragmatika szankció hatálya, külön királyi elhatározás és kijelentés és új törvény rendelkezése nélkül is. Hiányos ezért a kézirati szöveg és félreértésre alkalmas, mivelhogy nem a magyar trónörökösödési jog hatálybalépését deklarálja az annektált területre nézve.

Alkotmányengedélyezés.

A régi magyar törvényhozás nem szabályozta a hűbéres Bosnyákország belső szerkezetét; autonómiáját — a kiszakított bányáktól eltekintve — nem érintette; a magyar király tehát a visszaszerzett országok alkotmányának (belső strukturájának) meghatározásában törvényeink által nem gátoltatik, ámde kívánatos a bosnyák belső szabadság érdekében is, hogy az alkotmányossági főbb intézmények majdan magyar törvény által szabályoztassanak. Ennek azonban a királyi proklamáció prejudikál, mert a közös pénzügyminisztert hívja fel a tartományi alkotmány kidolgozására. Ez az alkotmánymegállapítás a magyar kormány és parlament feladatává lenne teendő. A magyar állam alkotmányos életében való részesítésről tehát igazi és állami szabadsággal való felruházásról nem esik szó sem a proklamációban, sem a kéziratokban.

Az 1880. évi VI. t.-cz. értelme.

Gyászos, fekete törvénynek mondják tekintélyes politikusok ezt a törvényt, úgy értelmezvén azt, mintha abban Ausztria törvényhozásának beleegyezéséhez volna kötve Bosznia közjogi hovatartozásának ügye is és ezzel quasi fel volna adva a régi, folyton fenntartott jog, ezzel meg volna szüntetve a királyi kötelezettség Boszniának a szent korona területéhez való csatolására.

Azt hiszem ez a szavakhoz szorosan ragaszkodó felfogás egy végzetesen hibás magyarázata az 1880. VI. t.-cz. ötödik §-ának, mely így hangzik:

„Minden változtatásához azon viszonyoknak, melyben e tartományok jelenleg a

monarchiához (!) állanak, a monarchia két állama törvényhozásainak egyetértő jóváhagyása szükséges.“

A történeti, a raczionális magyarázat, megszorító értelmezést parancsol; eszerint pedig az idézett törvény a berlini szerződés, jobban mondva az 1880. VI. t.-cz. keretein belül történő változtatásokra vonatkoztatható csupán és nem azon viszony előállta előtt, régebben jogilag teljes érvénnyel és véglegesen megállapított közjogi hovatartozás fogamatba vételére. A „minden“ szó csupán az ideiglenes adminisztráció keretében netán eszközrendő változtatásokra vonatkozólag köti Magyarországot Ausztria beleegyezéséhez és nem érthető azon változásra, mely a magyar szent korona esküvel biztosított igényének realizálásában áll. Még a Tisza-ára közjogiakban könnyelmű törvényhozásáról sem tételezhető föl, hogy mást akart volna statuálni és hogy galádul eljátszotta volna a századokon át gondosan fenntartott önálló jogunkat.

Ausztria tehát az 1880. VI. t.-cikk által biztosított beleszólásával nem gátolhatja meg Boszniának a szent koronához való kapcsolását, beleegyezése ehhez jogilag nem szükséges.

Tovább megyek, alappal állítható az is, hogy az ideiglenes adminisztrációról szóló törvény hatálya eo ipso meg is szűnnék, ha a királyi felség deklarálta volna a régi jog és királyi hitlevél szerinti visszaszerzést Bosnyákországnak, mert hisz az érintett törvény csak az ideiglenes adminisztráció állapotára hatályos és az ennek idején való intézkedésekről szól.

A delegációk.

A delegációnak óvakodnia kell érdemleges vitába bocsátkozni Bosnyákország dolga felett. A jogi állapotot a magyar delegáció másképp nem foghatja föl, mint hogy Bosnyákország ime régi jogon királyunk által visszaszerzetett és végleg idecsatolandó. Sem közös ügyeképpen, sem a közös ügyek szellemében a boszniai ügyeket tovább kezelni nem lehet. A közös minisztérium törvényhozási új felhatalmazás nélkül Boszniát nem is adminisztrálhatja, mert csakis az ideiglenes adminisztráció vezetésével bízott meg.

Vigyázzon a delegáció, meg ne adja a tónust a „közös“ a „Birodalmi tartomány“ muzsikájához; a limine zárja ki vitáiból a bosnyák állapotokban beálló változás kérdését, efeletti tárgyalás egyedül és kizárólag a magyar birodalmi törvényhozás hatáskörébe tartozik.

Nagyon hibás lépés volna, ha a „trónbeszéd“, mert hisz a koalíciós delegációt is törvény követte szükség nélkül, trónbeszédrel nyitják meg, érdemileg foglalkoznék az annexióval és az

elnökök beszédei azt másképp érintenék, mint a törvényhozás elé tartozó kérdést.

Magyarország parlamentjének az egész kérdésben követendő magatartása ropant történeti fontossága, mert nemcsak arról van szó, hogy területi integritásunk érvényesüljön, hogy Bosznia a magyar uralom alá kerüljön, de párhuzamosan arról is, hogy valahára liquidáljuk az osztrákbirodalmi eszmét és kereszteljük azok utját, kiknek kedvencz ideálja az az „osztrák-magyar állam”. Nekünk egy államunk, egy hazánk van, ez a független és önálló magyar birodalom, „Archiregnum liberum et independens.”

Budapest, október 7.

Kristóffy próbálkozik. Már a múlt vasárnap hírül adtuk, hogy Kristóffy József volt belügyminiszter azzal a kéréssel járult Ferencz Ferdinánd trónörökös elé, hogy a választói reform kérdésében hallgassa őt meg. A kérelmet a trónörökös azzal az indoklással utasította el, hogy ezzel a kérdéssel ez idő szerint nem kíván foglalkozni. Kristóffy azonban ezzel a válaszzal nem elégedett meg, hanem tovább próbálkozott. Most már a „Neues Wiener Tagblatt” szerint azon törekszik, hogy a király fogadja őt magánkihallgatáson, hogy a felség előtt fejthesse ki nagyszerű ideáit. Ez a törekvése is hajótörést fog szenvedni és Kristóffy aligha fog a felség elé kerülni.

Osztrák izgatás a magyarországi rutének közt. A magyarországi rutének mindenkoron hazafiságukkal tüntek ki és minden csábítás dacára távol tartották magukat a nemzetiségi üzemektől. Ez selogysem tetszett azoknak az osztrák elemeknek, amelyeknek régóta tervük, hogy a nemzetiségek gyűlöletét a magyarság ellen szítsák. Ujabbán a magyarországi ruténekre is kezdik hálójukat kivetni. Erre vall az a levél, amelyet dr. Trilovszkij Kiril, az osztrák képviselőház tagja az aradi Tribunához intézett. E levélben elmondja, hogy Magyarország északi részében 400,000 rutén lakik, akiket a magyarok épp úgy elnyomnak és vasbékóba szorítanak, mint a románokat és tótokat. Trilovszkij képviselő, aki maga is rutén, felhívja a Tribunát, hogy nyújtson neki alkalmat, hogy személyes érintkezésbe léphessen a

magyarországi románok vezérével. Azt hiszi, hogy a tanácskozára a legalkalmasabb hely Bécs volna ez év november havában, amikor az osztrák parlament megkezdéi üléseit. Addig is több dolog iránt levélben szeretne felvilágosításokat kapni a románoktól.

Az annexió után.

— A hatalmak állásfoglalása. —

Budapest, október 7.

Az annexió kihirdetése ma megtörtént, Bécsben és Budapesten a hivatalos lapban, Boszniában és Hercegovinában pedig plakátokon is. A bosnyák nép elég nyugodtan fogadta az annexiót, mely neki szebb jövőt és több szabadságot ígér. Báro Burián ma már ilyen értelemben tehetett jelentést a felségnek. A törököket pedig, mint a konstantinápolyi táviratok jelentik, a bolgár függetlenségi nyilatkozat sokkal jobban izgatja, semmint idejük volna Bosznia sorsával törödni. A diplomáciában és a világsajtóban azonban nagy a mozgalom. Oroszország új nemzetközi kongresszusra hívja meg a hatalmakat, Anglia élesen tüzel a monarchia ellen, sőt még Szerbia is lázong. Mindezek azonban aligha rejtenek nagyobb veszedelmeket magukban s ma már megállapítható, hogy az annexió nem fog bonyodalmakat vonni maga után.

Különösen érdekes Szerbiának kétségbeesett kapkodása, pedig hát éppen a nagyszerb aknamunka kényszerítette első sorban a kormányt arra, hogy az annektálás elhatározó lépését megtegye. A szerb kormánykörök ügynökeik útján Boszniában, Horvátországban, de még nálunk a Délvidéken is a leghihetlenebb módon lázítottak Nagy-Szerbia mellett, sőt a horvát-szerb koalíciónak százezer koronát bocsátottak rendelkezésére a propaganda céljaira. A szerb kormány keze ott volt a karlóczai patriárka-választásnál is s Bogdanovics megválasztásához is ezért ragaszkodott a magyar kormány. Most tehát csak magukra

vetethetnek, ha az annexióban nemzeti szerencsétlenséget látnak.

A delegációk holnap megkezdődő ülészaka igen nevezetes lesz. Az egész világ feszült érdeklődéssel várja a delegációk elnökeinek üdvözlő beszédét, a király választását és báró Aehrenthal külügyminiszter exorzéját, amelyet már holnap délután fog elmondani az osztrák delegáció külügyi albizottságában.

A mai eseményekről a következőkben számolunk be:

Jegyzék a török kormányhoz.

Pallavicini örgróf konstantinápolyi osztrák magyar nagykövet ma délután a következő jegyzéket nyújtotta át a portának:

A midőn Ausztria-Magyarország 1879 április 21-én a berlini szerződés XXV. cikkének végrehajtása tárgyában a portával a novibazári szandzsákra vonatkozólag egyezményt kötött, számot vetett az érdekek szoros szolidaritásával, amely többek között abban is nyilvánult, hogy a konvenczió bizonyos helységeken osztrák-magyar és ottomán helyőrségek jelenlétéről gondoskodik. Az osztrák-magyar és ottomán csapatok e barátságos együttműködésével szolgálni kívánt cél eléretett. Sikerült föntartanunk a rendet és biztosítani az európai békét, amelyet ama területeken előfordult esetleges konflagráció veszélyeztethetett volna oly pillanatban, amidőn Törökország a háború következtében meg volt gyengülve. Azóta a helyzet alaposan megváltozott. A konvenczió aláírását követő harmincz év elegendő időt engedett Törökországnak arra, hogy erőt gyűjtsön. A politikai mozgalom, amely főleg ez idő szerint Törökországban észlelhető, az ottomán állam megerősítésére és ezáltal a birodalom alapjainak megszilárdítására enged következtetni, Ausztria-Magyarország nemrégén tanuságát adta Törökországgal szemben jó akaró és békés szándékainak, amidőn kijelentette, hogy hajlandó az Uvac-Mitrovica vasúti csatlakozásra vonatkozó egyezménybe egy klauzulát fölvenni, amelynek értelmében a monarchia ezentul nem fog élni a maga jogával, hogy a szandzsák más pontjain Törökországgal történt előzetes megegyezés nélkül csapatokat tartson. Ma, amidőn az új politikai éra kitünő előjele Törökország fölvonulása, Ausztria-Magyarország reméli, hogy a portának sikerülni fog a ren-

A zsidók helyzete Romániában.

Irta: Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

A régi oláhokat 1071-ben akképp jellemezte Kekaumenos, hogy: „az oláhok nemzetsége megromlott és hitetlen, se Istenhez, se a császárhoz, se saját feleihez nem hű. Hazug és retentő zsi-vány, kész mindenre esküt tenni barátainak és rokonainak, de meg is szegi. Még a régi császároknak sem tartotta meg a hűségét.” Hogy mennyiben változott ez a jellemvonás, megtanítja az érdeklődőt a magyar szabadságharc története s a ma szemünk előtt lefolyó események. A mai Románia, helyesebben Valachia, az elkeseredett osztályharcok, nemzetiségi és vallási üldözések átkozott hazája, mely az egész civilizált világgal szemben, megvetve a humanizmus s az emberi jogok követelményeit, dacosan és elbizakodottan tiporja az emberi ő s szerzett jogokat, s csak akkor hunyászkodik meg, ha vagy pénzzavar gyötri, vagy pedig egy-egy nagyhatalom figyelmezteti a becsületre és elvállalt kötelezettségeire. De miután ezuttal csupán a zsidóság helyzetét akarjuk feltárni, vizsgáljuk, milyen állampolgári helyzetet teremtett a zsidóság számára az oláh szellem.

Muszkaország hű követője Valachia, mely az utolsó huszonöt év óta a szerencsétlen zsidó nép kegyetlen üldözésében lelta örömét. A legújabb parasztlázadásokért is a zsidókat vonták felelősségre, kik legtöbbet szenvedtek. Románia független királyságát a berlini szerződésnek köszöni, mely ellen folyton vét, amennyiben ott a zsidók egyenjogúsága ki van kötve. Az orosz-török hádjárat befejeztével 1878-ban megkötött

ama szerződés egyik pontjában egyenesen ki van mondva, hogy a romániai zsidókat megilletik az összes polgárjogok. A gyakorlatban azonban az összes közterhekkal sújtott zsidóktól megvonták a polgári jogokat. Csak külföldi hatalmak szigorú nyomása folytán, visszavonva az alkotmány VII-ik §-át, kimondták, hogy „azon idegenek, kik idegen hatalom védelme alatt nem állanak”, a parlament eseti rendelkezése folytán — tehát soha se en masse — nyerhetnek polgári jogokat. Csak hogy ezen látszólagos konvenczió is csalás. Tudjuk ugyanis, hogy huszonhárom év alatt a százezekre menő zsidóságból csupán 968 zsidót honosítottak, ezek közül 883 harcolt az 1877-iki hádjáratban, mint-hogy azonban azok fele elhalálozott, csak a másik fele vehető honosítottak. A fennmaradó 85 zsidó polgárságát drága áron kénytelen volt megvenni.

Ámde legsötétebb, legembertelenebb valach törvény az 1881-ben keletkezett véres intézmény, mely megengedi a belügyminiszternek azt, hogy minden idegent, kit a közbékére nézve veszélyesnek tart, egyik helyről a másikra indoklás nélkül kiutasíthassa. Mig ily törvényt Oroszországban a nihilisták ellen alkalmaztak, az oláhok saját, köztük született, nyelvüket beszélő, polgári kötelezettségeiket hiven teljesítő, jó magaviseletű zsidókkal szemben jártak el ily embertelenül. Idegen alatt itt mindig elsősorban zsidó értendő. E zsidókat bekergették a nagyobb városokba, hol ismét mint idegenek, mesterségeket nem űzhettek, a zsidó ifjakat pedig kitiltották muszka módra az iskolából és egyetemekből. Ez volt a valachok 1881-iki alkotása, mely disznópásztor fajuk örök gyalázatát fogja képezni.

Ily előzmények után 1892-ben az amerikai Egyesült-Államok kormánya a berlini szerződést ellenjegyző hatalmakhoz körjegyzéket intézett, melyben protestált ama szerződés megsértése ellen. Mire a román kormány azzal válaszolt, hogy a zsidók kizsákmányolják a parasztokat, emellett azonban elhallgatta a birtokos osztály, uzsoráskodását és erőszakoskodását.

De nem jobb a törvényhozónál a bírói hatalom sem. Románia „legfőbb ítélőszéke” ugyanis szigoruan azon elvet követi, hogy „a Romániában született zsidó is, mint kifogásolható idegen kiutasítható.” Nézzünk egy tipikus esetet, melyhez a többi mind hasonló, vagyis a bevett gyakorlatot illusztrálja.

Cociu Avramescut, aki hadkötelezettségének eleget tett, román származású volt, börtönre ítélték, mert mint gyanús idegen kiűzetvén, szülőföldjére visszatért. A bukaresti legfőbb ítélőszék azzal indokolta meg ítéletét, hogy miután mindazok, akik az 1881-iki törvény értelmében megfelelően polgárokká nem minősítettek, akár Romániában születettek, akár nem, idegeneknek tekintendők. Itt tehát 100,000 zsidót is bármely perczben száműzhetnek közlelbi indoklás nélkül azon a czímen, mert a fálusi bíró vagy a prefektus szemében veszedelmek a közbékére nézve. Mily tág tere nyílik itt az alias magánbosszúnak! Hiába mondta Cociu, hogy ellene kiutasítási parancs nem volt hozható, mert Romániában született és nevelkedett, nem is beszél másképp, csak oláhu, a hadseregben altiszti rangot nyert, román utlevéllel ment külföldre — mindez nem használt semmit, elbántak vele, mint veszélyes idegennel. Az államügyész indítványára az összes

űt a szandzsákban egyedül is fön-
tartani és ily módon a vidékeken oly felada-
tokat végeznie, amelyek eddig a két kormány
közös működésének feladatai voltak. Ausztria-
Magyarország kijelenti, hogy a jövőben le-
mond ama jogok érvényesítéséről,
amelyeket a szandzsákra vonatko-
zó konvenczió neki ad. Ami az osztrák-
magyar csapatokat illeti, ezek parancsot kap-
tak, hogy helyőrségi állomásaikról
vonuljanak ki. E nagyjelentőségű tény által
Ausztria-Magyarország a portával szemben
nemcsak bizalmának és őszinte barátságos ér-
zésének kívánja eklatáns bizonyítékát nyújtani,
hanem ezáltal a legformálisabban megegyezni
véli a neki tulajdonított önző ambíciókról és
területszerzési vágyakról szóló híreszteléseket.
Ha tehát Ausztria-Magyarország nem szándé-
kozik többé a szandzsákra vonatkozó konstanti-
nápolyi szerződés határozmányaira hivatkozni,
másképp az a kötelesség hárul rá, hogy az e
konvenczióban részletezett többi kérdésre von-
atkozó álláspontját tisztázza. Ausztria-Magyar-
ország a berlini szerződés által Boszniában és
Hercegovinában rája bízott missziót az ottani
lakosság, sőt Törökország érdekében teljesí-
tette. Tényleg a berlini szerződés által Bosz-
niában és Hercegovinában teremtett és Ausz-
tria-Magyarország által állandóan fönntartott
helyzet lehetővé tette Törökországnak, hogy
erőit birodalma területi integritásának megörzö-
sére központosítsa. Boszniát és Hercegovinát
ma az osztrák-magyar kormányzás szorgalmas
munkával az anyagi és szellemi kultúra mag-
gas fokára fejlesztette. Elérkezett tehát a pillá-
nat, hogy e művet megkoronázzuk és e tarto-
mányokat a lakosság által kívánt autonóm
és alkotmányos rezsim áldásaiban
részessítsük. Ausztria-Magyarországnak
azonban, hogy megvalósíthassa nemes szándé-
kát, a két tartomány helyzetét ren-
deznie kell és gondoskodnia kell hathatós
garanciákról oly veszedelmek ellen, amelyek
az 1878-ban létesített rezsim állandóságát ve-
szélyeztethetnék. Ausztria-Magyarország tehát
ama kényszerítő szükség előtt áll, hogy a kon-
stantinápolyi konvencziókban foglalt fönntar-
tások alól magát kivonja és Boszniát
és Hercegovinát illetőleg korábbi akció-
szabadságát visszanyerje. Azt hiszi,
hogy az Ausztria-Magyarország és Törökor-
szág közti viszony a boszniai, hercegovinai és
a szandzsákbeli helyzet bizonytalanságaitól nem
érintve, a definitív és normális hely-
zet által, amelyet ma akarunk létesíteni, ja-
vulni fog.

Daczára annak, hogy az osztrák-magyar jegyzék
átnyújtását előrelátták, örgróf Pallavicini
osztrák-magyar nagykövet megjelenése a portán
látható hatást tett. A jegyzék tartalmának lényege és
törökbarát hangja a kormány körében csak-
hamar ismeretessé vált és élénken tárgyalták. Rög-
tön gyűlést tartottak, amely után a jelenlevő török
lapszerkesztőktől megtagadták a jegyzék tartalmá-
nak közlését és csak azt mondták nekik, hogy egy-
előre semmiféle határozat nem jött létre. Az ifju-
török bizottság kijelenti, hogy ez idő szerint nem
a bosnyák kérdéssel, hanem kizárólag a bol-
gár proklamációval foglalkozik, mert ennek kap-
csán Macedóniában bonyodalmak ke-
letkezéséről tartanak. A török sajtó vezé-
rei is tartanak attól, hogy a szaloniki-i hadtestkerü-
letre visszahatása lesz a proklamációnak. Délután
a Szófia-mecsetben nagy meeting volt. A résztvevők
állítása szerint a népgyűlés rendkívül imponáns volt.
Egy ulema beszédet mondott az általános politikai
helyzetről, kifejtvén, hogy arról kell gondoskodni,
hogy a parlamenti választások gyorsan és rendezten
fognak lefolyni, mert a politikai helyzet kényes. Ami
a bolgár kérdést illeti, ennek megoldását a kor-
mányra kell bízni.

A porta Szófiából a küszöbön álló függet-
lenné nyilvánítással együtt értesítést kapott ar-
ról is, hogy yma Boszniára vonatkozó közlést fog
kapni. Ez a körülmény hozzájárul itteni körök
ama hitének felkeltéséhez, hogy mindkét
esemény közösen tervezetett, ami
fokozza az Ausztria-Magyarország
és Bulgária iránti ellenszenves
hangulatot.

A jegyzék átnyújtása.

A „Frankfurter Zeitung“-nak táviratozzák
Konstantinápolyból, hogy Pallavicini ör-
gróf osztrák-magyar nagykövet tegnap a nagy-
vezérnél való fogadtatás alkalmával így szólt,
mikor átnyújtotta kormányának jegyzékét:

— Őszintén sajnálom, hogy fen-
ségednek át kell nyuitanom ezt a
jegyzéket. Ez a kötelesség rám
nézve éppen nem kellemes.

A fogadtatás jég hideg volt. Kiámit pasa
csak éppen hogy belenézett a jegyzékbe s azon-
nal élénken tiltakozott Ausztria-Ma-
gyarország eljárása ellen.

Burián a királynál.

Báró Burián közös pénzügyminiszter
aki ma délben ide érkezett, ma délután négy óra
kor ő Felsége csaknem másfélóra kihallgatásot
fogadta. Ez alkalommal báró Burián miniszter
jelentést tett az uralkodónak a boszniai ál-
talános helyzetről s eléje terjesztett
azokat a jelentéseket amelyeket arról kapott
hogy a Felség proklamációja Boszniában és
Hercegovinában milyen fogadtatásban része-
sült. A király kegyesen fogadta a pénzügy-
miniszter előterjesztését.

Az annexió nemzetközi kongresszus előtt.

Pétervárról jelentik, hogy az orosz kor-
mány közvetlenül Bosznia annexiójának híru-
adása után a berlini szerződés szignatárius ha-
talmainak indítványozni fogja konferencia
összehívását, amelyen a szerződést egész
terjedelmében revideálnák.

Párisi távirat szerint a francia külügyi hi-
vatal ma vagy holnap küldi el az európai hatal-
maknak Oroszország és Franciaor-
szág javaslatát nemzetközi kon-
ferencia összehívására. Feszült ki-
váncsisággal várják, vajon Magyarország-
Ausztria ehhez az eszméhez hozzá fog-e
járulni? Az „Echo de Paris“ azt jelenti, hogy
Magyarország-Ausztria nem akar abba
beleegyezni, hogy a berlini szerződéses
hatalmak konferenciáján újra napirendre te-
gyék a keleti kérdést, Magyarország-Ausztria
abban a véleményben van, hogy Bosznia anne-
xiójának kérdéséhez csak Magyarország-
Ausztriának és Törökországnak
van köze s Magyarország-Ausztria minden
erejével ellene lesz az egész keleti kérdés-
nek újra való tárgyalása ellen. Németország
támogatja ezt a fölfogást.

Anglia az annexió ellen.

Londonból jelentik, hogy Ferencz Jó-
zsef király kéziratát tegnap Balmoralból meg-
táviratozták a külügyi hivatalba. A levél nem
mondja ki az annexiót, hanem szól a monarchiá-
nak arról a szándékáról, hogy a megszállott tar-
tományok viszonyát a képviseleti rendszer be-
hozatalának megkönnyítése végett végleg ren-
dezze. Edward király válasza úgy szól, hogy

esetekben a Cociu ellen hozott ítéletnek megfele-
lően határoz ma is a legfőbb ítélőszék, elvetve
az összes felebbezéseket. Már 1879-ben eltöröl-
ték a polgári magánjog VIII-ik §-át, mely meg-
engedte, hogy Romániában idegenektől született
gyermeknek nagykorúságuk elértével, ha román
polgárok kívántak lenni, teljes polgári jogok él-
vezetében részesíthetnek. E törvényt pedig azért
törölték el, mert a házára nézve veszedelmes
vala, amennyiben annak alapján az összes zsi-
dók honosítást kérelmezhetek volna, amit meg-
engedni nem lehet, mert csak keresztény ide-
genek honosíthatók, zsidók nem, amennyiben —
mondta az államügyész — markáns physionó-
miájuk és speciális nemzetiségük a román nép-
pel való fuziót kizárja. Más szóval a zseniális,
tettre kész, hősi lelkű zsidóság vére megfertöz-
tetné a lusta, piszkos oláh rablóvért. És az oláh
nemesség s a hivatalos világ halálosan gyűlöli
a zsidókat, kikről ne szóljon a vendég, mert meg-
rontja a házigazda kedvét. Ott sokan hiszik,
hogy a zsidók régi elzsidósodott tatár törzsek.
Az oláh intelligencia azt tanítja a zsidókról,
hogy restek és mezei munkára fizikai gyenge-
ségükkel fogva alkalmatlanok, ami nagy ve-
szélyt jelent egy földművelő országban, mely-
nek nincs elegendő munkaereje. A zsidók —
ugymond — a helyett, hogy művelnék a földet,
az azt művelő parasztkon élésködnék, különös
varázshatalmat gyakorolnak felettük, e hatalom
két alkateleme a jóslás és az alkohol. A parasz-
tot és a zsidót botoszni kell, mert mindkettő el-
lensége a közjótlétnak. Így beszél ott a köziga-
gatás embere!

Igaz, a romániai zsidók nem nagyon kedve-
lik a virágot és a fát, udvaraik sivarak, szinte-
lenek, ennek azonban nem érzék- és szorgalom-

hiány az oka, hanem a talmud szellemében in-
tézett nevelés, mely őket a távoleső sivatag felé
vezeti. A nagyobb városokban alapított rabbi-
házak valóságos zsidó-érsekségek tanyái, hol a
hívők közössége csodás organizációt tart fenn.
Ezen organizmus első jellemvonása a diszcipli-
na, a fők parancsai iránt való abszolút engedel-
messég, vagyis csak a teokratikus társadalmak-
ban található engedelmesség ez. Az anathémá-
val fegyverzett hatalom előtt meghajol a sze-
gény és gazdag egyaránt. A hitközség összes
tagjai sorsát kezében tartja. Akit a herim (átok)
éri, az megsemmisült. Az exkommunizált zsidó
elvesztette a megmaradás talaját, mindenki ke-
rűli, mintha belpoklos lenne. Az adókat pontos-
san befizetik és csodás tökélyvel gyakorolják
a jótékonyt. Fegyelmelve mind vallásosak,
a Talmud parancsait szigorúan követik. Meg-
tanulták ugyan a valach nyelvet, de inkább
a zsidó-germán zsargon beszélik. Fi- és leány-
iskoláikban német, román és héber nyelvet ta-
nulnak, ez utóbbit naponta két órában. De az
igazi talmudi nevelés csak a családi tűzhelynél
folyik, hol a szülők naponta 2—3 órán át foglal-
koznak a gyermekekkel. A zsidó tordicziókhöz
való eme szigorú ragaszkodás azonban nem köti
őket csakis a multhoz. Ez a zsidó végtelen re-
ménynek él. Nem kell hinni, hogy valami inkar-
nátus pénzvadász lenne, ellenkezőleg ideálista.
E zsidónak nincs szüksége egy darab földre, mely-
t anyának nézzen, az ő szelleme megvázolja
előtte hazáját. Tér és idő szerint építette hazá-
ját, a többi népek szétszóródtak a föld kerekse-
gén, csak őt magát érintetlenül hagyta. Őt
érinthetetlen és ősz nációnálizmusa megvédte a
diszolutció ellen. Tehát örökre fog élni azon
ideális hazának, melynek váza az ő feje. Az oláh

szolgainak és birvagyónak nézi a zsidót, nem
akarja észrevenni a keresztény uzorások eze-
reit és rövidlátásában nem látja a zsidóban a
legbüszkébb lényt. A munkások vezetői kiak-
názzák szegény védenceiket, véresen szerzett
filléreiken meggazdagodnak, — ellenben a zsidó
hitközségekben a nagylelkűség uralkodik. A
pénz csupán arra való nekik, hogy elérjék az
uralom és társadalmi tekintély legmagasabb pol-
cát. Az életev nem lehet sok pénz összehará-
csolása, hanem lehetőleg nagy befolyáshoz való
jutás, vagyis a látszólag alázatos homlok alatt
növekszik az imperiálizmus álma.

Románia azonban megveti zsidó népe ere-
nyeit és folyton megsérti a berlini egyezmény
azon rendelkezését, melynél fogva a zsidóság
az összes polgári jogok gyakorlatába helyezend-
ő. Maguk a román történészek mondják, hogy
a zsidók sokkal előbb lakták mai hazájokat, mint
Traján hordái, melyeket Dácia termékeny föld-
jének művelése végett rendelt oda. Már
Krisztus előtt 397-ben Dácia zsidósága a római
császártól fontos privilégiumokat kapott, aki
megvédte zsinagógáikat. Ma 269.016 zsidó él Ro-
mániában, polgári jogok nélkül végzi hadkötele-
zettségét, e zsidók majd mindent birnak, csak a
mindent birás jogát nem élvezik; a páriáknak
van hazájuk, nekik nincs, az idegeneket védi
saját zászlajuk és konzuljuk, csak a zsidót nem
fedi semmi zászló, őt meg nem védi semmi ha-
talam, mégis az erő és tekintély érzetében várja
a szebb jövőt, melyet nem az oláh, hanem
Európa közvéleménye fog részére biztosítani.

Anglia ezt is a berlini szerződés megsértésének tekinti és így Anglia Ausztria-Magyarország eljárását nem szankcionálhatja.

A „Standard” mai vezércikkében érzelmi szempontból tárgyalja az annexiót Magyarországra való tekintettel. Az említett lap ezt írja: Angolországban mély szomorúsággal kell látnunk, hogy ily álnok politikát a lovasias magyar nemzet beleegyezésével, vagy elnézésével fiznek, amely nemzetnek szabadság iránti törekvései mindig oly rokonszenves visszhangot keltettek Angliában. Vajon elfelejtették-e a magyarok, hogy szabadságharcuk menekült hőseit Törökország saját biztonságának veszélyeztetésével védőszárnyai alá vette?! A lap ezután patetikus panaszközlésben tör ki a magyarok hálátlanságáról.

Bosznia annexiójának mai hivatalos közlése a fölháborodásnak még erősebb viharát támasztja, mint mult hétfőn Bulgária függetlenségének proklamálása, de másrészt az egész közvélemény egyetért abban, hogy háború veszedelme nem forog föl.

A „Times” éles hangon tárgyalja Boszniának és Hercegovinának Ausztria-Magyarországhoz való csatolását és azt mondja, hogy egy kongresszus egybehívása sem Törökországnak, sem azoknak nem áll érdekében, akik minden önzéstől mentesen csak a békét akarják fenntartani. Angolország nem vehet részt ily konferencián, melynek hatásköre szigorúan nincs körvonalazva. Angolország nem vehet részt a berlini szerződés általános revíziójában, vagy igazságtalanságok további felhalmozásában, melyet a törökökkel kártalanítás címén elkövetnek. A „Daily News” szintén a konferencia ellen nyilatkozik.

A német császár.

Berlinből jelentik, hogy Vilmos német császár ma délelőtt Szogyény-Marich osztrák-magyar nagykövetet kihallgatáson fogadta és vele hosszabb ideig tanácskozott.

Francia dicséret.

A párisi „Eclair” írja: Valamennyi tárgyalásban, amelyek a jelenlegi balkáni eseményeket megelőzték, Ausztria-Magyarország megrendíthetetlen életerejére nyilvánult. Egyes diplomáciája, amely mögött egy jó hadsereg van tartalékban, a nagyarányú tervekhez méltó magaslát állott. Báró Aehrenthal néhány hónap előtt két ízben csodálatosan működött. Ausztria-Magyarország Európa centrumában megmutatja, hogy mily hatalom, mily egyensúly és mily erély tartozik történelmi feladataihoz. Ferencz József császár és király jogos büszkeséggel tekinthet 1878. és 1908. évekre, amelyek koronáját igaz dicsőséggel díszítik.

Montenegró és Olaszország.

A Neue Freie Presse római tudósítója jó forrásból jelenti: Ausztria-Magyarország békés szándékainak egy újabb bizonyítékát fogja szolgáltatni azzal, hogy lemond egynémely olyan jogáról, amelyeket számára Montenegróval szemben a berlini szerződés XXIX. cikkelye biztosított. E részben jelenleg tárgyalások folynak és beavatott körökben azt hiszik, hogy Montenegró a tengeren is elnyeri teljes szuverénitását. Olaszország a nagyhatalmak között megindult tárgyalások során a maga részére nem iparkodik előnyt biztosítani, egyetlen célja, hogy a Balkánon és az Adriai-tengeren a politikai érdekek egyensúlya a hatalmak közös megegyezésével kielégítően biztosítható.

A párisi nagykövet nyilatkozata.

Gróf Khevenhüller párisi nagykövet a Figaro egyik munkatársát fogadta, akinek a következőket mondta:

— Igazán nem tudom megérteni azt a meglepetést, amelyet kormányom elhatározása okozott. El tudta-e valaki képzelni, hogy Magyarország-Ausztria a sok erőfeszítés és áldozat után, amelyet hozott, a két tartományt föl fogja adni? Az új rend csak diplomáciai formáság. A rendezés módjával nem sértettünk egyetlen hatalmat sem. Bosz-

nia lakossága, a mi eljárásunk következtében a gazdasági fejlődésnek s a civilizációnak oly fokát érte el, amely megérte benne az alkotmányosság szabadságáért való vágyát. Még azért is kritizálnak bennünket, mert ezeket az aspirációkat nem valósítottuk meg már előbb. Olvassák el azokat a beszédeket, amelyeket két delegációban mondtak s azt fogják látni, hogy szláv szónokok szemrehányással illették a kormányt azért, mert Boszniának még mindig nem adott alkotmányt. Nagyon nehéz dolog lett volna, hogy uralkodóm alkotmányt adjon olyan embereknek, akik névlegesen a szultán alattvalói maradnak. Azután elkövetkezett a török forradalom. Ekkor már nem kellett attól félnünk, hogy azzal fognak bennünket vádolni, hogy a szomszéd országban politikai mozgalmat idézünk elő, amikor e tartományok kívánságát teljesítjük. Másrészt nyilvánvaló, hogy az új-törökök sikerei Boszniában a liberális aspirációknak új életet adtak. Nem illett volna, hogy a magyar-osztrák okkupáció e két lakosság szemében alkotmányos óhajlásnak akadályként tűnjön föl. Gondolkoztunk erősen a problémáról s elhatároztuk, hogy kedvező értelemben fogjuk megoldani. Magunk ellen és a két tartomány ellen vétettünk volna, ha félreértésekre okot szolgáltatunk volna. Elhatározásunk épp oly sürgős, mint észszerű volt. Kifejeztük azt az őszinte akaratunkat, hogy senkit sem akarunk megsérteni. Vissza fogjuk adni Törökországnak a novibazári szandzsákat, amelyet sokan képzelt hódító vágyunk kiinduló vagy támaszpontjának tekintettek.

A szandzsák kiürítése.

A novibazári szandzsák kiürítése már megkezdődött és legkésőbb holnapután be lesz fejezve, mert a török csapatok részéről való kihívó viselkedéstől félnek.

Gróf Khevenhüller osztrák-magyar nagykövet ma délután átnyújtotta Pichon külügyminiszternek a novibazári szandzsák kiürítésére és Ferencz József császár és király szuverén jogainak Boszniára és Hercegovinára való kiterjesztéséről szóló körjegyzéket.

Pétervárott gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet ma személyesen nyújtotta át a külügyminisztériumban a Boszniára és Hercegovinára vonatkozó osztrák-magyar jegyzéket és két ízben hosszasan tanácskozott Csarikovval, a külügyminiszter helyettesével.

A berlini szerződés titkos pontja.

A „Times” párisi levelezője azt állítja, hogy 1878. július 13-án, amikor a berlini szerződést véglegesen megszövegezték, a delegátusok a török kormány értesítése után arra a végkövetkeztetésre jutottak, hogy a szerződést különös kötelező garanciák nélkül nem fogadhatják el. A törökök Andrássytól a következő nyilatkozatot aláírását követelték:

„Az ottomán meghatalmazottaknak kormányuk nevében kifejezett kívánsága folytán az osztrák és magyar meghatalmazottak ő császári és királyi felségének kormány nevében kijelentik, hogy a szultán ő császári felségének szuverén jogai Bosznia és Hercegovinára, a ma aláírt szerződésnek ezen tartományokra vonatkozó szakaszai által az okkupáció ténye folytán semmiféleképpen meg nem rövidülnek, az okkupáció félig provizóriumnak tekintendő és az okkupáció részleteire vonatkozólag azonnal a kongresszus beárítása után a két kormány közt ideiglenes megállapodás jön létre.”

Andrássy ezt a deklarációt azonnal Károlyi és Haymerle elé terjesztette, akik a deklarációt hevesen elleneztek, de végül mégis mind a hárman aláírták. Andrássy azonban a törökökkel formálisan megígértette, hogy a deklarációt Ausztria-Magyarországon való esetleges rossz benyomás miatt nem szabad közzétenni. A törökök megígérték ezt és ígéretüket meg is tartották. A levelező hozzát teszi, hogy ennek az okmányoknak egy példányát nem hivatalos úton megkapta.

Szerbia lázong.

Belgrádban tegnap éjjel a tiltakozó gyűlés után a magyar-osztrák követség előtt ellenséges tüntetés volt. A tüntetők zajosan tüntettek Magyarország-Ausztria ellen. Beszédeket is mondtak, amelyekben azt követelték, hogy a kormány üzenjen

háborút Magyarország-Ausztriának.

Londonban Gruics ottani szerb követ kijelentette, hogy kormányának azért kellett a tartalékosokat behívnia, hogy velük pótolja a szabadságot katonákat és mert a szerb nép akcióra szorítja a kormányt.

Bécsi illetékes körökben a belgrádi tüntetést nem tartják túlságosan komoly dolognak.

Azt hiszik, hogy még arra sem lesz szükség, hogy belgrádi követünk figyelmeztesse a szerb kormányt arra, hogy tehetne mégis valami intézkedést a nép szenvedelmé túlságos kitörésének korlátozására. Itt csupán az a körülmény kelt figyelmet, hogy a szerb sajtó állandóan úgy beszél, mintha a szerbiai mozgalmat komolyan vennék. Azért részesíti ezt a körülményt figyelembe, mert szándékot vesznek észre mögötte, azt, hogy a boszniai szerb lakosságban a szerb sajtó azt a véleményt akarja kelteni, hogy Szerbia részéről esetleges kalandos tervek támogatásban részesülhetnek. A szerb politikusok, úgy látszik, szeretnék, ha a boszniai szerb lakosságot valami kétségbeesett vállalkozásba ugrathatnák, hogy azután Európa előtt bennünket vádolhassanak a következmények miatt. Hogy ezt megakadályozzuk, minden eszközünk megvan és ezek az eszközök nem is lesznek túlságosan tragikusak.

Belgrádi tudósítónk jelenti: A rémület a lakosság minden körében Bosznia-Hercegovina annexiója miatt leírhatatlan. Minden városból hírek jönnek, hogy a konsternáció általános. Sabachban a tömeg lármás tüntetést rendezett és szidta Ausztria-Magyarországot. A tüntetők a „Drina voda lepa” kezdetű ősi forradalmi dalt énekeltek, amely még Mihály fejedelem idejéből való. Nagy az elkeseredés a dinasztiaellenes körökben s azt hirdetik, hogy az Obrenovicsok alatt, Milos, Mihály és Milán fejedelem idejében ilyen nemzeti katasztrófa nem érhetne volna Szerbiát, de mióta a Karagyorgyevics-házat restaurálták, Szerbia elvesztette érintkezését az európai kabinetekkel. Mély lehangoltság uralkodik amiatt is, hogy egyetlenegy külföldi szerb követség sem jelezte idejekorán az annexió bekövetkezését. A délszláv-klubban hihetetlen nagy az izgalom. A fiatalabb tagok mindenfelé hangoztatják, hogy az egész szerb népnek fel kell lázadnia és be kell törnie Boszniába. De még nagyobb a fejevesztettség a hadügyminisztériumban, mert még csak lehetőség sincs a mozgósítás elrendelésére. Az új ágyukhoz való lövegek és robbantószerkek még nem érkeztek meg és a hadsereg eddigelé nem heverte ki az öt utolsó év mulasztásait. A lovasezredek alig félszázadról állanak, a tüzérségnél a legtöbb ütegben nincs meg a megfelelő számú ló. Értelhető tehát a hadügyminisztérium rémülete.

Belgrádból jelentik: A Bosznia és Hercegovina tekintetében a monarchia részéről tett lépés mély hatást keltett. A lakosság legnagyobb része feletle izgatott. Hozzájárul az a tény, hogy míg eddig a sajtó egyes részeiben hangok hallatszottak, meg kell várni az események fejlődését, a vezető politikusok immár pártkülönbség nélkül, ugyszintén a mai lapok egyhangulag annak szükségét hangoztatják, hogy a boszniai és hercegovinai szerbek érdekében a monarchia ellen erélyes álláspontot kell elfoglalni és hogy, ilyképpen Európa közbelépését biztosítani kell. A városban nagy élénkség uralkodik. Mindenféle kisebb csoportok gyülekeznek, amelyek kizárólag komolyabb eshetőségek bekövetkezését vitatják. Egyesek az esetleges erőszakos intézkedések reménytelenségét fejtegetik és annak szükségességét hangoztatják, hogy meg kell várni a nagyhatalmak állásfoglalását. Ezekkel szemben főleg az ifjabb elemek az erélyes fellépés mellett foglalnak állást, kik azt fejtegetik, hogyha Bosznia és Hercego-

vina annexióját Európa elismeri, ezen elismerés halálos csapást mérne Szerbia vitális érdekeire. Ifiak kisebb-nagyobb csoportjai, középiskolai hallgatók és gyermekek zászlók alatt énekelve járják be a várost. Az újságokat, amelyek több rendkívüli kiadást adnak, mindenfelé olvassák. A „Dnevi List“ arra inti a lapokat, hogy koholt híreket ne közöljenek, mert ez a lakosságot feleslegesen izgatja, másrészt zavart kelt. A „Politika“ jelentése szerint majdnem az összes városokban tüntetések voltak, amelyben Bosznia és Herzegovina annexiója ellen foglaltak állást. Kormánykörökben igen türelmetlenül várják azon híreket, melyek a nagyhatalmak állásfoglalásáról szólnak. A kormány javaslatára a király már ma délután visszatért a hadgyakorlatokról Belgrádba. Este a király előnként minisztertanács volt, amelyen azt a kérdést tárgyalták, mily álláspontot foglaljon el Szerbia a Bosznia és Herzegovina tekintetében történetekkel szemben. A lapok jelentése szerint a kormány rekonstrukciója küszöbön áll, még pedig olyképpen, hogy az új kormányban az összes politikai pártok képviselői helyet foglalnak. A kormány akciója ilyképpen a nép osztatlan bizalmán alapulna. Pasicsot emlegetik, mint miniszterelnököt. Kormánykörökben kijelentik, hogy ezen, valamint egyéb kérdésekben végleges döntés a szombaton egybegyűlő skupstinában fog történni. A „Politika“ azt jelenti, hogy Szerbia akciójához Montenegró is csatlakozik.

Híresztelések a mozgósításról.

A városban ma — és már napok óta — az a hír terjedt el, hogy hadseregünket mozgósítják. A Balkánon elkövetkezett nevezetes változások s Boszniának és Herzegovinának a mai napon kihirdetett annexiója alkalmassá tette a közönséget arra, hogy ilyen híreszteléseknek kész hitelt adjon. Támogatni látszott továbbá a mozgósítás híret az a körülmény, hogy a tartalékosok közül többen behívót kaptak. Érdeklődünk illetékes helyen e dolog mibenléte iránt s azt a hiteles fölvilágosítást kaptuk, hogy mozgósításról mitsem tudnak, e szerint az erről szóló hír a valóságnak meg nem felel, s mindenesetre korainak mondható. Előreláthatóan mozgósításra — ami mindenesetre a legteljesebb nyilvánossággal történék, ha szüksége fölmerülne — nem is lesz szükség, még részlegesre sem. Ami pedig a behívásokat illeti, ez a póttartalékosoknak szól, akiket minden évben ilyenkor be szoktak hívni, azolczheti kiképző gyakorlatra.

A bosnyákok hangulata.

Ma reggel Szerajevóban, valamint az összes kerületi és járási székhelyeken az ország nyelvén kiplakatirozták az annexióra vonatkozó proklamációt. Egyidejűleg fellobogózták a középületeket. A szerajevói polgármester délutáni két órára ünnepélyes ülésre hívta meg a községtanácsot. Este kivilágítják a várost. Emelkedett hangulat, teljes rend és nyugalom uralkodik a városban.

A lakosság az újsághírek következtében lázasan izgatott. Az újságok külön kiadásokban közlik a híreket. Az utcák tömve vannak emberekkel. A katonatisztek parancsot kaptak, hogy ma reggel nyolcz órakor a hadtestparancsnoknál jelentkezzenek. A mohamedán végrehajtó-bizottság tegnap Budapestre utazott.

Szerajevóban a községtanács mai ülése igen ünnepies volt. Essad effendi Kulovics polgármester jelentette, hogy fenkölt uralkodónk, a császár és király Boszniát és Herzegovinát örökre bekebelezte a dicsőségteljes monarchiába. (Viharos zsvivó-kiáltások.) Mohamed Aga Curtics községtanácsos a gyűlés nagy tetszése közben azt javasolja, hogy a mai történelmi nevezetességű nap brökös emlékeztére nevezzék el a Filippovics-teret Ferencz József-ternek, ellenben a Miljacka-rakpart újabb részét nevezzék el a nagy hadvezér után Filippovics-rakpartnak. Ezután elhatározták, hogy Budapestre a kabinetirodához hódoló táviratot intéznek.

A községtanács délután megjelent a tartományönöknél, báró Benkö polgári adlatusnál és Hörmann osztályfőnöknél, ahol köszönetet mondott az annexióért és a községtanács lojalitásáról biztosít

totta a tartományfőnökséget. A polgári adlatus válaszában utalt arra, hogy legközelebb megtörténik az alkotmány proklamálása, amely remélhetőleg a gyümölcsöző munka hasznára válik. Az egyházi községek és testületek szintén megjelentek a tartományfőnökségnél és a kormánynál, ahol köszönetüknek adtak kifejezést. A legközelebbi napokban mindenfelé istentiszteletek lesznek. Minthogy hivatalosan semminő ünnepelés nem készül, a községtanács azt a kérést intézte a tartományfőnökséghez, adasson az ágyukból üdvölvések. Este 7 órakor 101 üdvölvés történt, egyidejűleg fényes illumináció volt.

Az ő felségéhez intézett hódoló távirat a következő volt:

Szerajevó tartományi főváros községtanácsa a Bosznia és Herzegovina annexiójának proklamálása alkalmából ma tartott ülésén mély hálaérzetének adott kifejezést legkegyelmesebb uralkodónk, ő cs. és kir. felsége, I. Ferencz József iránt, a legmagasabb védelme és gondossága alatt elért kulturális fejlődésért és jólétéért. E tartományok jövő boldogságának most van hajnalhasadása. Arra kérjük felségedet, engedné meg, hogy homogiális, rendületlen hűségünk, határtalan lojalitásunk és gyermeki hódolatunk kifejezéseit letegyük a trón zsámolyára és egyhangu lelkesedéssel azt kiáltuk, az örökkévaló tartsa meg sokáig a legkegyelmesebb császárt és királyt, dicsőségteljes monarchiánk minden népének jószágos atyját, Bosznia és Herzegovina boldogságára.

Báró Burlán közös pénzügyminiszterhez a községtanács szintén hódoló táviratot intézett, amelyben köszönetet mond azon jóakaratóért, amelyet a miniszter e történelmi fontosságú tény keresztülvitelével tanusított Bosznia és Herzegovina lakossága iránt.

Az ország minden részéből, községek és testületek, számos hódoló táviratot intéztek a kabinetirodához és báró Burlán miniszterhez. Mindenfelé teljes rend és nyugalom uralkodik.

Az annexiót az összes hatóságok, községi bírák és nyilvános kikialtók, valamint falragaszok által az egész országban majdnem egyszerre közhírré tették. A csapatok felebbvalói hozták a katonaság tudomására. Különleges ünnepeket nem fognak tartani. Az országban három napon át zászlók fognak lengeni. A lakosság és a parasztság a nagy eseményt nyugodt, méltóságos magatartással fogadta és áldást kívánnak a jövőre nézve. Demonstrációk nem fordultak elő.

Bosnyák szerbek Budapesten.

A boszniai és hercegovinai szerbek nemzeti szervezetének tagjai — mintegy ötvenen — ma délután Budapestre érkeztek. Miután Bródban és Eszéken a hatóságok nem engedték meg, hogy a helyzet felől tanácskozzanak, a vonaton, úgy a hogyan lehetséges volt, tartották meg e tanácskozást. Tekintettel arra, hogy az annexió a mai nappal már ténynyé vált, a további akció vezetésére a szervezet intéző-bizottságát kérték fel, mely az alkotmánybizottság és a szervezet elnökségének tagjaival fogja magát kiegészíteni. A kiküldöttek még ma este vissza utaznak községeikbe. Ma innen az egyes városokba táviratokat küldtek, melyekben felszólítják a népet, hogy tekintettel az új helyzetre, nyugodtan viselkedjék és hogy várja be a bizottság további utasításait. Az intéző-bizottság a további teendőkről a napokban fog határozni.

A bizottságnak egyik tagja, Vaszilievits Dusán azt mondta munkatársunknak, hogy azért jöttek Budapestre, mert nem bíztak abban, hogy otthon zavartalanul tarthatják meg ülésüket. Mai tanácskozásukból albizottságot küldtek ki, amelynek feladata lesz az alkotmány előkészítése az általános, titkos választói jog alapján.

A szerbek tiltakoznak.

A szerb kormányának a berlini egyezmény szignatár hatalmához intézett tiltakozó jegyzéke a következőképp hangzik:

A szerb király ő felségének kormánya a kétségtelen szerb nemzeti jogok alapján, a melyek Szerbia fennállásának alapját képezik, ugyszintén a berlini egyezmény 25. cikkelyének rendelkezése alapján a legerélyesebben tiltakozik Boszniának és Herzegovinának a Habsburg monarchia országai közé való bekebelezése ellen, amit Ausztria-Magyarország

császára és királya a mai manifesztumában proklamált. A szerb királyság kormánya azt hiszi, hogy a berlini egyezmény éppen tekintettel arra, hogy Szerbia annak megkötésében nem vett részt és hogy, a mennyiben Szerbiát illette, teljes egészében el kellett fogadni, érvényben lesz nemcsak abban a mértékben, amelyben Szerbiára nézve köteleességeket, károkat és áldozatokat háritott, hanem oly mértékben is, a melyben Szerbia jogainak legalább azon szűk korlátok közt védelmet biztosít, a melyeken belül rendelkezéseinek elismertetniök kell. A kormány továbbá konstatálja, hogy daczára annak a körülménynek, hogy egyes hatalmak befolyása és követeléseinek hatása alatt a berlini kongresszus alkalmával a szerb jogok aránytalanul csekélyebb mértékben nyertek kielégítést, amint ez a két szerb ország, Szerbia és Montenegró veráltozatainak megfelelő volna, és daczára annak, hogy Szerbia mindazonáltal a berlini egyezményből reáharított kötelezettségeknek megmondolás nélkül eleget tett, a legutóbbi 30 éven belüli egyezmény rendelkezéseiről történt változások egyike sem történt a szerbek javára, holott mások érdekében nagy és számos változtatás eszközöltetett. A szerb kormány azt a reményt kelti, hogy szava nem fog üresen elhangzani és hogy a berlini egyezmény szignatár hatalmával igazságot és védelmet talál ezen új, flagrans sérelemmel szemben, amely egyoldalulag, az erősebb jogán és annak érdekeinek kielégítésére történt, tekintet nélkül arra, mily mélyen sérti ezáltal a szerb nép érzelmeit, érdekeit és jogait. Szerbia ez esetben csak akkor találhat teljes kielégítésre, ha Bosznia és Herzegovina tekintetében minden a régiben marad, úgy a mint azt a berlini egyezmény megállapította. Ha ez lehetetlen volna, a szerb kormány azt követeli, a midőn a szignatár hatalmak igazságerzetéhez appellál, adjanak Szerbiának megfelelő kártalanítást, adjanak neki biztosítékot arra nézve, hogy függetlenül folytathatja állami életét és adják vissza a szerb népek nemzeti fennállásának szükséges feltételeit legalább oly mértékben, amily mértékben azokat a berlini egyezmény megadta.

Wekerle üdvözlése.

A boszniai magyarok dr. Wekerle miniszterelnökhöz az annexió alkalmából a következő sürgönyt küldték: Nagyméltóságú dr. Wekerle Sándor miniszterelnök urnak, Budapesten. Öröm és lelkesedés áradott el a szerajevói magyarságon, mikor ma reggel értesültünk ő felsége, koronás királyunk azon nagylelkű és legkegyesebb elhatározásáról, hogy Boszniát és Herzegovinát az osztrák-magyar monarchiához csatolja és az alkotmányos kormányforma áldásaiban is részesíti. Hogy pedig mindez azon jogok alapján történik, melyeket ő felsége dicső elődei a magyar trónon szereztek, büszke önérzettel tölti el minden boszniai és hercegovinai magyar szívet. Ezzel a jogfolytonosság nyert pregnans kifejezést és ebben a nagyszámu országbeli magyarság szebb és jobb idők megérkezését köszönti. Tudjuk, mert érezzük, hogy ezen nagy siker kivívásában nagyméltóságodnak kiváló érdeme van. Fogadjuk fölünk, a szerajevói magyar egyesülettől, hálás köszönetünk és nagyrabecsülésünk kifejezését ezen az uton; ha formailag csak egyesületünk nevében szólhatunk is, biztosítjuk arról kegyelmességedet, hogy ezzel mégis az egész boszniai magyarság érzését és gondolkodását tolmácsoljuk. Kérjük nagyméltóságodat még arra, hogy hálás köszönetünket az összkormány előtt is közvetítse. Dr. Fischer József, a szerajevói magyar egyesület elnöke.

Budapest, október 7.

Bizalom a kormány iránt. A szegedi II. kerületi függetlenségi kör Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez a következő üdvözlő táviratot küldte:

A szegedi II. kerületi függetlenségi és 48-as kör Becsey Károly orsz. képviselő közreműködésével megtartott gyászünnepe megragadja az alkalmat, hogy Nagyméltóságod és a kormány iránt nemzetfentartó nagy munkájában tántoríthatatlan hűségét tolmácsolja, Kovács István körelnök.

Politikai hangulatok.

I. Kezdődnek a delegációk.

Elmulóban vannak a dátumok, melyek miatt a parlament ülésének szünetelnie kell, de itt van még előttünk néhány nap, fontos tanácskozások ideje. Most ülnek össze a delegációk közös ügyeket tárgyalni. Az Ausztriával közös ügyek tárgyalására van hivatva a két törvényhozásnak, az ausztriainak és a magyarországinak a delegációja. A címében is benne van, hogy a közös ügyek „tárgyalására” küldetnek ki ezek a bizottságok. Tehát tárgyalására és nem elintézésére. A mi specialiter a magyar parlamentet illeti, ide a közös minisztereket be lehet idézni és felelősségre vonni. A tételeknek a kiutalását a magyar törvényhozás megtagadhatja a saját költségvetési jogánál fogva. És a delegáció nem a parlament felett álló testület, hanem csak ennek megbízásából eljáró és referálásra kötelezett bizottság. A közös miniszterek viszont nem képviselnek a két kormány felett lévő hatalmat, avagy megbízatást, hanem az ügyeket csakis a felelős kormány beleegyezésével intézhetik, illetőleg az elhatározásokat közvetíthetik.

Ezeket és hasonló igazságokat mindig el szokás mondani a delegációk összeülése alkalmából. Mindig minden esztendőben, valahányszor összehívhatnak és a tárgyalásokat megnyitó trónbeszéd hallgatására az uralkodó elé vonulnak. Azt is el szokás mondani, hogy tulajdonképpen a delegációs tanácskozások előtt trónbeszédnek nincs helye és nincs jogosultsága. Mivelhogy, ha az országgyűlést az uralkodó trónbeszéddel megnyitja, csak ekkor vázolhatja a törvényhozás feladatát és ha a delegáció az országgyűlésnek csak bizottságai, akkor attól eltérő más feladatai nem lehetnek. Következésképpen a delegációk elé nem kerülhetnek előterjesztések, melyek az országgyűlés programjával ellenkeznek, avagy abból hiányoznak és eszerint a trónbeszéd sem mondhatna újat. Tudni kell azonban, hogy idők folyamán a szokások megváltoztatták a jogot. A delegációkat trónbeszéddel nyitják meg és ezen trónbeszéd iránt az egész világ sokkal inkább érdeklődik, mint a másik iránt, melylyel az országgyűlést szokta megnyitni a király. Mert az országgyűlés első összeülése alkalmával a trónbeszéd leginkább a választások eredményével és a belső ügyekkel foglalkozik, amelyek a külföldet és a többi nagyhatalmakat különösképpen nem érdeklik. Ellenben a delegacionális trónbeszéd a közösen intézendő ügyeket tárgyalva, ezek közé foglalva szól a közös külügyről és a közös hadügyről. Tehát a monarchia, mint nagyhatalom itt jelenik meg és itt hangzanak el magyarázatok oly eseményekre vonatkozólag, melyek az európai konstellációkat érintik, valamint a hadierő fejlesztése felől ebben történnek hivatalos nyilatkozatok. Van tehát valami értelme annak, hogy a delegációt a külpolitikai vonatkozásokban a parlamentek felett álló testületnek nézik, avagy felsőbb külön parlamentnek. Az eredeti alkotmányos jogot azonban minden esztendőben hangoztatni kell a delegacionális intézménnyel szemben, amint hosszu ideig a függetlenségi párt tiltakozásával egyidejűleg ki is jelentette, hogy a delegációban nem foglal helyet és oda képviselőket nem is küldött. Az idén már a tiltakozás is elmaradt, sőt legutóbb miatt volt panasz, hogy a delegációban a pártok számaránya nem aképpen jutott érvényesülésre, hogy a függetlenségi párt legyen ott többségben. Nem azért, mintha a munkálkodást akkor megakasztotta volna, hanem azért, hogy ne csupán ellenőrző,

hanem döntő szerephez jusson. A helyzet gyökeresen átalakult.

Az átalakulásba azonban már többnyire beletörődtek azok is, akiknek eddig kifogásaik voltak. A mostani delegáció, melyet holnap az uralkodó trónbeszéddel nyit meg, Budapesten ülészik. Idejönnek a közös miniszterek, az osztrák kormány illetékes tagjai s az osztrák Reichsrath és urakháza által kiküldött delegátusok. Holnap, csütörtökön megint diszes felvonulás lesz Budán. Az uralkodó a királyi várakban fogadja a trónbeszéd meghallgatására meghívott delegátusokat és pedig előbb az osztrákokat, azután a magyarokat, amely sorrend a vendégjog miatt van eképpen megállapítva, mert viszont, amikor a delegációk Bécsben ülészik, ott előbb a magyarok, aztán az osztrákok járulnak az uralkodó elé. A magyar urak ismét felöltik a diszruhát, melyet ezelőtt egy héttel az udvari bálon szellőztettek s a publikum, amelyik szereti a látványosságot, újra összegyűl a Lánchíd mellett és a Szentgyörgy-téren, megnézegetni a régi gazdag viselet divatját. A királyi váron megint zászlók lengenek: a magyar lobogó mellett ott lesz a horvát és külön az osztrák zászló. Mert a várak most hivatalos hely lesz és nem mint a spanyol király itt időzése alkalmával, amikor mindenféle jelvényt egyszerűen mellőzni lehetett és megelégedtek azzal, hogy a löversenytéren legyen egy fekete-sárga zászló.

A külsőségek mindamelllett mellékesek. A nagy érdeklődés leginkább a trónbeszéd tartalmára irányul, hogy minő nyilatkozatok lesznek benne a nagy külpolitikai eseményekről, Bulgária függetlenítéséről és Bosznia annektálásáról, mely tények az uralkodó budapesti tartózkodásának idejéhez fűződnek és ezek közül Bosznia annektálása a magyar törvényhozás törvényalkotási funkcióját igényli. Most felette érdekes és fontos lesz az a passzus, amelyik a nagyhatalmakhoz való viszonyunkról szól s a külföldi értesülésekkel szemben itt keresnek pozitívabb tájékoztatást a felől, hogy a tény okozni fog-e valamely nagyobb bonyodalmat, vagy nem. Egyszeriben mindenféle jóslgatás és találgatás is megszűnik a felől, hogy a létszámemelést mely időre tervezik, ámbár az minden kétségen kívül áll, hogy a létszámemelés kérdésében a delegáció abszolúte nem dönthet s nemcsak hogy határozatot nem hozhat, de nem is tanácskozhatik felőle.

És megint lesz cercle. A magyar urak, akik az udvari bálon mellőzést szenvedtek amiatt, mert az uralkodó a diplomatákkal volt elfoglalva, most rendre hozzájuthatnak a várva-várt királyi megszólításhoz. És aztán lesznek udvari ebédek és akinek tetszik, ismét megdícsérheti a király borát és megmondhatja azt is, hogy a poharak kicsinyek.

Hacsak már azóta, amióta ezt a megjegyzést hallotta, a király el nem rendelte, hogy nagyobb poharakat tegyenek a magyar delegátusok elé. Amely esetben lesz mit beszélni a nemzeti vívmányról.

* * *

II. Beiktatták.

Karlóczán megjelent dr. Günther Antal igazságügyminiszter és kihirdette a király levelét, melylyel Bogdanovics Luczián patriarchává történt megválasztását megerősíti és elrendeli az új patriarcha beiktatását. Günther mint a király képviselője jelent meg és a diszszázad tiszteigése újból részül jutott. Ezuttal minden zaj nélküli volt a szereplés, a gyűlés nyugodt és ünnepies. Talán nem is lesz holnap se semmi baj és Günther úgy fog ottan visszatérni, mint aki dol-

gát jól végezte s esetleg valami kitüntetést is kap érte.

De mit adhatnak a puritán Günthernek? Amikor az ember látja, hogy miképpen megy gyalogosan, szerényen lakásától a hivatalába, valóban azt gondolja, hogy ő a kabinet legigénytelenebb tagja.

Ha csak véletlenül a gyakori karlóczai megjelenések folytán meg nem szokta a diszszázadot és azt nem kéri az uralkodótól, hogy rendfelen neki ilyen hétköznapiakra is és ez fogadja őt a parlament mellett, amikor oda belép.

Amely esetben bizonyára több tekintélye lenne a saját függetlenségi pártja előtt is.

A delegáció ülészaka.

— A megnyitás előtt. —

Budapest, október 7.

Holnap délelőtt tartja első ülését egy az osztrák, mint a magyar delegáció, amelynek most kezdődő ülészaka a Balkán-események teszik nagy jelentőségűvé. A közös miniszteriumok vezetői, valamint az osztrák delegátusok már ma délután és este Budapestre érkeztek. Holnap délben az alakuló ülés után mindkét delegáció tisztelni fog a királynál, aki az előnökök üdvözlő beszédére adandó válaszában igen nevezetes kijelentéseket fog tenni.

A delegátusok előértekezlete.

A magyar delegátusok ma délután négy órakor értekezletre gyűltek egybe az országháznak delegációs termében. Az értekezletnek az volt a célja, hogy a bizottság alakulását előkészítse. Az értekezlet korelnöke Bohus Zsigmond, korjegyzője Szász Zsombor volt.

Hoitsy Pál előterjesztésére elnökül jelölték gróf Zichy Tivadart, alelnökül Barabás Bélát, jegyzőül gróf Semsey Lászlót, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót és Zboray Miklóst. A kormány részéről jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Zichy Aladár] ő felsége személye körül miniszter.

Az egyes bizottságokba kijelölték:

Külügyi albizottságba: elnök Széll Kálmán, előadó gróf Thoroczkay Miklós, tagok: Bakonyi Samu, Babics Gyalszki Lyuba, gróf Batthyány Lajos, gróf Benyovszky Sándor, Bogdanovics Luczián, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, Esterházy Miklós herceg, Földes Béla, Holló Lajos, Hosszu Vazul, Issekutz Győző, Laszkáry Gyula, gróf Majláth József, Medakovics Bogdán, Nagy Ferencz, Pallavicini Ede, gróf Rakovszky Béla, Sággy Gyula, gróf Semsey László, Szentiványi Árpád, Szemere Miklós, Szivák Imre, Tuskán Gergely, Zboray Miklós, gróf Zichy János.

Pénzügyi albizottságba: elnök báró Harkányi Frigyes, előadó báró Rudnyánszky József, tagok: báró Bohus Zsigmond, Buzáth Ferencz, Gál Sándor, Hellebronth Géza, báró Hornig Károly, Kornfeld Zsigmond, Melzer Vilmos, Molnár János, Nagy Emil, Ugron Gábor, Vinkovics Bozsó, gróf Wenckheim István.

Hadügyi albizottságba: elnök Barabás Béla, előadó Okolicsányi László; tagok: Bakonyi Samu, Bernáth Béla, Buzáth Ferencz, Chorin Ferencz, gróf Cziráky Antal, gróf Edelsheim Gyulay Lipót, Eitner Zsigmond, Hoitsy Pál, Issekutz Győző, Kornfeld Zsigmond, Laszkáry Gyula, Lovászy Márton, Mérey Lajos, Miklós Ödön, Rakovszky Béla, Rudnyánszky József, Sággy Gyula, gróf Semsey László, Szabó István, Széll Kálmán, Thaly László, Tomicsics György, Ugron Gábor, báró Vécsey Miklós, Zboray Miklós, gróf Zichy Miklós.

Tengerészeti albizottságba: elnök gróf Batthyány Lajos, előadó gróf Majláth Géza; tagok: Miklós Ödön, Nagy Emil, Okolicsányi László, Szabó István, Szász Zsombor, Thaly László, gróf Thoroczkay Miklós, Tomicsics György, gróf Zichy Ágost, gróf Zichy János.

Zárszámadási albizottságba: elnök gróf Zichy János, előadó Nagy Emil; tagok: Bakonyi Samu, Buzáth Ferencz, Mérey Lajos, Medakovics Bogdán, Melzer Vilmos, Miklós Ödön, Okolicsányi László, Szabó István, gróf Thoroczkay Miklós, Tomicsics György. Egyesült négyes albizottságban: elnök: Barabás Béla, előadó Hoitsy Pál.

Egyeztető hetes albizottságba: elnök Ba-

rabás Béla, előadó Okolicsányi László; tagok: Hoitsy Pál, gróf Mailáth Géza, Nagy Emil, gróf Rudnyánszky József, gróf Thoroczkay Miklós.

Az értekezlet végén gróf Zichy Tivadar bemutatta azt a beszédet, amelylyel holnap a delegáció nevében ő felségét üdvözölni fogja. A delegáció alakuló ülését holnap délelőtt 10 órakor tartja meg.

Közös miniszterek Budapesten.

Báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel és báró Gagern követtel együtt a közös külügyminisztériumból Budapestre érkeztek: báró Call Guido első osztályfőnök, gróf Esterházy Pál osztályfőnök, dr. Jettel Emil osztályfőnök, a sajtóosztály vezetője, Pogatscher Adolf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, báró Tallián Dénes udvari és miniszteri tanácsos, Musulin Sándor nagykövetségi tanácsos, gróf Szápáry Tibor, lovag Günther Sándor és Wolff Károly osztálytanácsosok, akik a delegációk idejére állandóan Budapesten lesznek. A külügyi hivatal ezen időre szervezett irodái a Hungária-szállóban vannak.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter ma délben Budapestre érkezett. A közös pénzügyminisztert a király ma délután négy órakor kihallgatáson fogadta.

Gróf Montecuccoli tengernagy, tengerészeti parancsnok ma délben Lucich sorhajóhadnagy kíséretében Budapestre érkezett s a delegációk ideje alatt a magyar fővárosban fog tartózkodni. Báró Schönaich tábornagy, közös hadügyminiszter, a hadügyminisztérium főosztályainak vezetőivel ma este érkezett Budapestre.

A delegátusok a királynál.

A delegátusokat a király holnap kora délután fogadja, még pedig délutáni egy órakor az osztrák, két órakor a magyar delegáció tagjai járulnak a király elé. Az ünnepélyes fogadásra a következő szertartást állapították meg:

Az országos bizottság tagjai a királyi várak szertartási helyiségeinek (felső négyszög) fehéretermében jelennek meg, mire az udvarnagy által a kihallgatási terembe vezetettek és a trón előtt félkörben foglalnak állást. Ugyanott a közös miniszterek, továbbá a magy. kir. miniszterelnök, valamint a magy. kir. főkamarmester, a testőrségek kapitányai és őfelsége főhadsegéde már előbb megjelennek. Erre a magy. kir. főkamarmester ő cs. és apostoli kir. felségének jelentést tesz. Őfelsége a kihallgatási terembe lépve, az emelvényen, a trónszék előtt állapodik meg. A magy. kir. főkamarmester, a testőrségek kapitányai és őfelsége főhadsegéde a trón mellett a rendes helyeken, a közös miniszterek és a magyar kir. miniszterelnök az emelvénytől balra foglalnak állást. Az udvarnagy és a szolgálatban lévő szárnysegéd a kihallgatási terem ajtajánál maradnak. Az országos bizottság elnöke most ő cs. és apostoli királyi felségéhez beszédet intéz, amelyre őfelsége válaszolni méltóztatik. Őfelsége, az országos bizottság egyes tagjainak a magy. kir. miniszterelnök által történt bemutatása után, a belső termekbe visszavonulni méltóztatik. — Öltözék: A hadsereghez tartozó urak díszben, szolgálati jelvény nélkül, a többi urak pedig nemzeti díszöltönyben vagy frakkban. A nagykeresztiek szalagjai nem viselendők.

TÁVIRATOK.

A dalai láma kihallgatása.

Peking, október 7. A dalai láma vonakodott a császárnál leendő kihallgatása alkalmával magát az előírt kínai szertartásoknak alávetni. Ennek következtében nem részesült audienciában.

Közgazdasági táviratok.

		okt. 7.	okt. 6.
Newyork.	Buza	108	106 ³ / ₄
	decemberre	108 ³ / ₈	107 ³ / ₄
	májusra	109 ³ / ₈	108 ¹ / ₄
Tengeri	decemberre	75 ³ / ₄	75 ³ / ₈
	májusra	73 ¹ / ₈	73
Csikagó.	Buza	99 ¹ / ₄	98 ¹ / ₄
	decemberre	102 ¹ / ₈	101 ¹ / ₈
	májusra	102 ¹ / ₈	101 ¹ / ₈
Tengeri	decemberre	64 ¹ / ₂	64 ¹ / ₄

New-York, okt. 7. Gyapot New-Yorkban helyben — (9.05 tegnap), gyapot novemberre — (8.57), gyapot januárra — (8.35), gyapot New-Orleansban helyb. — (8³/₄), petroleum stand white Filadelfiában 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 7. (Zárlat.) Zsir novemberre 9.95 (tegn. 10.—), zsír januárra 9.55 (tegnap 9.50), szalonna short clear, 10.87 (tegnap 11.10), sertéshus januárra 15.95 (tegnap 15.75.)

Bogdanovics beiktatása.

— A királyi kézirat kihirdetése. —

Budapest, október 7.

Bogdanovics Lucziánt, az új szerb patriárchát holnap fogják beiktatni új méltóságába Karlóczán. A kongresszus már ma összeült a választást jóváhagyó királyi kézirat meghallgatása céljából. Erről az eseményről ma a következő híreket küldték nekünk Karlóczáról:

Ma reggelült össze ismét a görög keleti szerb egyházi kongresszus a Bogdanovics Luczián patriárka megválasztását megerősítő királyi kézirat meghallgatására és az új patriárka beiktatására. A mai ülésnek egyetlen tárgya a királyi kézirat felolvasása volt, míg az új patriárka ünnepies beiktatása holnap fog megtörténni. A várost ez alkalomból felbogdították, a kongresszus palotája előtt pedig a péterváradit ezred egy százada állott fel. A kongresszus ülését tíz órakor nyitotta meg Gyurgyevics Miklós világi alelnök, mire küldöttséggel hívták meg a kongresszusra Günther Antal királyi biztost. A kongresszus tagjai a terembe lépő királyi biztost felállással üdvözölték. Günther Antal a királyi kéziratot átadta Joanovics Pál adlatusnak, aki felolvasta. A kézirat a következő:

Mi I. Ferencz József Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királyja stb. és Magyarország apostoli királyja ösztönzést kedvelt hívnék Hűségednek 1908. évi szeptember hónap 23-án kelt és magyar miniszterelnökünk által hozzáunk fölterjesztett jelentéséből értesülünk, hogy a néhai Brankovics György érsekmetropolita, patriárka halálával megüresedett karlóczai görög-keleti szerb metropolita patriárkai szék betöltése céljából legfelsőbb megegyezésünknél Karlóczára egybehívott görög-keleti szerb nemzeti egyházi kongresszus ez évi szeptember 22-én tartott választási ülésében Bogdanovics Luczián belső titkos tanácsosunkat a budai görög-keleti szerb metropolitának általunk kinevezett adminisztrátorát választotta meg karlóczai görög-keleti érsekké, szerb metropolita patriárkává. Ugyanezen kongresszus egyszersmind azon legalázatosabb kérelemmel járult hozzá, hogy ezen választást legkegyelmesebben megerősíteni méltóztassunk. Midőn mi magyar miniszterelnökünknek vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterünkkel, valamint Horvát-Szlavon-Dalmátországi bánunkkal egyetértőleg tett előterjesztésére ezen választáshoz legfelsőbb megerősítésünkkel hozzájárulunk, föl hívjuk Hűségedet, hogy ezen legfelsőbb megerősítésünkről a görög-keleti szerb nemzeti egyházi kongresszust a szokásos módon értesítse. Föl hívjuk továbbá Hűségedet, hogy a megerősített érsek és szerb metropolita patriárka hűségi esküjének szabályszerű letétele s ugyancsak ünnepies beiktatása iránt Hűségednek adott utasítás értelmében intézkedjék, ennek megtörténte, valamint a Hűséged által javaslatba hozott teendők elvégzése után a kongresszust nevünkben bizonytalan időre napolja el. Kihez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk. Kelt Budapesten, 1908. október 2-án. Ferencz József s. k., Wekerle Sándor s. k.

A leirat szerb szövegét Kliciu Döme szerb egyházi titkár olvasta föl. Mialatt a teremben a kéziratot fölolvasták, a százszázad sortűzet adott és a város összes harangjai megkondultak. Azután Günther Antal királyi biztos a következő beszédet intézte a kongresszushoz:

T. kongresszus! Ezen most felolvasott legkegyelmesebb leirat értelmében ő cs. és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben jóváhagyván az ez év szeptember hónap 22-én tartott választás eredményét, a kongresszus által a karlóczai görög-keleti érsekség szerb metropolita patriárkává megválasztott Bogdanovics Luczián belső titkos tanácsos, budai görög-keleti szerb püspököt és az érsekség adminisztrátorát, az érsekmetropolita patriárkai méltóságában a magyar miniszterelnök előterjeszté-

sére legkegyelmesebben megerősíteni méltóztatott. Legkegyelmesebb uralkodónk, a kinek atyai szíve a hazai szerb nemzetiséget görög-keleti vallásu alattvalói iránti szeretettel, mint közismeretes, telve van, meglepéssel vette tudomásul, hogy a kongresszus bölcsesége oly egyéniségre összpontosította a bizalmat, aki ő felsége előtt kedves, a hazára és a szerb metropolita összességére nézve pedig kívánatos. Ezen legnagyobb meglepéssel abban nyilvánult, hogy a választást legfelsőbb jóváhagyásban részesíteni méltóztatott. Ezen különös királyi kegyelmet, mint a legmagasabb uralkodói hatalom tényét, fogadják köteles tisztelettel és hódolattal. A magam részéről üdvözlöm a t. kongresszust abból az alkalomból, hogy bölcsesége megtalálta azt az utat, amely bizonyára az egyházhoz tartozó nép kulturájának érdekében az egyedüli igazi ut, mert ez az egyetértést jelenti, amely eredményes és hasznos működést biztosít. Alkalmam volt meggyőződni azon odaadásról, amelylyel önök a felség és haza iránt viseltetnek és a ki szerencsés voltam önökben az egyház és nép iránti szeretetet láthatni, reményvel nézek a jövő elé. De, kérem önöket, a jövő érdekében, hogy tanusított lojalitásuktól, a haza iránti szeretetüktől és a higgadt, céltudatos iránytól el ne térjenek. Így azután biztosak lehetnek önök urunk és királyunk ő felsége további szeretetéről, a haza elismerésétől és egyházuk fölött törvényszerű föfelügyeletet gyakorló kormány jóakaratu támogatásáról. Ezek után közlöm a t. kongresszussal, hogy az új érsek-metropolita patriárka ünnepélyes beiktatása holnap délelőtt fog megtörténni a Szent Péter Pál apostolokról elnevezett templomban és felhívom önöket, hogy ezen fontos aktuson teljes számban résztvéve, az örömmünnep fényét jelenlétiükkel emeljék.

A királyi biztos beszédét Joanovics Pál adlatus tolmácsolta szerb nyelven. A kongresszus tagjai a beszédet, valamint a királyi leiratot lelkes zsióval fogadták. A királyi biztos azután otthagya a kongresszus termét és visszatért a patriárka palotájába. A kongresszus folytatta ülését és megállapította, hogy legközelebbi ülését pénteken délelőtt tíz órakor fogja tartani.

Bogdanovics patriárka holnapi installáló ünnepélyén a horvát bánt Hideghéthy főispán fogja képviselni. Verőcze vármegye és Eszék városa küldöttséget menezst Karlóczára.

Ma délben ünnepi ebéd volt a patriárkai palotában, amelyre az összes előkelőségek hivatalosak voltak és amelyre a püspöki kar is teljes számban résztvett Zmejanovics Gábor kivételével. Este hét órakor Bogdanovics Luczián tiszteletére iáklýásmenetet rendeztek. Az ünnepélyes beiktatás holnap délelőtt kilenc órakor lesz a Péter-Pál templomban. A templomban megjelenik Günther Antal királyi biztos és ünnepélyesen bevezeti a patriárkát a patriárkai székbe, egyszersmind átnyújtja neki a királyi donációs levelet, majd átveszi tőle a hűségi esküt, amelyet az új patriárka latin nyelven tesz le.

A kongresszus déli ülésén fogja először elfoglalni Bogdanovics patriárka a kongresszus egyházi elnöki székét. Ezen az ünnepélyes aktuson kívül más tárgyak is vannak a pénteki ülés napirendjén, úgy, hogy a tanácskozás valószínűleg a délutáni órákba is bele fog nyulni.

A kongresszusi tagok körében nagy örömet keltett, hogy a kormány jóváhagyásra tett előterjesztést a királynál már eddig is több olyan pontra nézve, amelyek tekintetében a multkor Budapesten járt küldöttség Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztertől és Wekerle Sándor miniszterelnöktől megnyugtató választ nyert. Jóváhagyást nyert még a zárdai alap kezelésére vonatkozó szabályzat az egyéves indemnitással, valamint a beöcsini cementszéntárnyák évek óta húzódo ügyét is elintézték, még pedig oly értelemben, mint ahogy arra nézve a kongresszus előterjesztést tett. A radikális párt körében látható megnyugvást és örömet keltett a kormánynak az az eljárása és a patriárkai beiktatás ezzel igazán bensőséges és szívből fakadó ünneppé emelkedett. A patriárka beiktatására holnap rendkívül sokan jönnek Karlóczára. Az installáció után az új patriárka a környék minden részéből ideérkező küldöttségeket fogja fogadni, még pedig első sorban a püspökök és a papság hódolatát, majd a katonai hatóságok képviselőit.

A proklamáció után.

Budapest, október 7.

Ma ismét az ellentétes hírek egész sorozata érkezik Konstantinápolyból. Vannak olyanok, melyek biztosra veszik, hogy Bulgária proklamációjára Törökország hadüzenettel fog válaszolni, de előbb bevárja, míg a nagyhatalmak álláspontja tisztázva lesz. Más forrásból eredő táviratok viszont határozottsággal jelentik, hogy a józan elemek felülkerekedésével élet vették a háborúnak.

Tény az, hogy a porta még mindig nem határozott, hogy melyik utat kövesse. A jelekből ítélve, inkább a béke felé gravitálnak Konstantinápolyban, de nyíltan nem merik bevallani, mert attól félnek, hogy nagy vizsztatetszést fog szülni a lakosság körében, sőt ó-török részről még komolyabb zavargások is várhatók. Lehet, hogy az ifju-török komité be akarja várni, míg az első izgalmak lecsillapodnak és csak akkor fog a béke mellett pálczát törni.

Az új folyamán Athénon keresztül jelentik, hogy Kaneában a krétaiak kikiáltották Görögországhoz való csatlakozásukat. E hírek, még ha valóságon alapul is, nincs nagyobb jelentősége. Görögország ugyanis éppen ma közölte a portával teljes semlegességét. Alig hihető, hogy ezek után magáévá tegye annak a néhány krétainak álláspontját, kik ma kikiáltották a Görögországgal való egyesülést. Annál is inkább, mert ez újabb bonyodalmakra adna okot, mely a hatalmak, különösen Anglia beavatkozását vonná maga után. Az angol Földközi-tengeri flotta ugyanis Kréta közelében czirkál s tekintve a londoni diplomácia mostani rendkívüli idegességét, nem lehetetlen, hogy gyorsan észre térítenék a kaneai békétlenkedőket.

Az újabb európai konferencia ügyében ma nem történt jelentősebb fordulat.

Oroszország, a konferencia egybehívásának legerősebb szószólója, azt szeretné, ha a konferenciát Pétervárott tartanák meg. Az orosz diplomácia ugyanis szintén ki akarná venni a maga hasznát a mostani Balkán-átalakulásból. A berlini egyezmény szerint ugyanis Oroszországnak nem szabad hadiflottát tartani a Fekete-tengeren. Ezt a tilalmat ugyan Oroszország már régen kijátszotta oly módon, hogy az ugynevezett önkéntes flottát szervezte. Ennek a flottának a szabad mozgása azonban korlátozva van a Dardanellák elzárása folytán. Már közvetlenül Bulgária függetlenségének proklamálása után az orosz sajtó egy része követelte a Dardanellák megnyitását. Ugy látszik, hogy e közlemények az orosz külügyi hivatal óhaját nyilvánították, mert a Dardanellák szabad hajózása elsőrangú fontossággal bír Oroszországra nézve.

Mai távirataink a következőket jelentik:

Törökország tiltakozása.

Törökország és Bulgária között a diplomáciai összeköttetés megszűnt. A tegnapi miniszteri tanács elhatározta, hogy hadéktalanul visszahívja szófiai császári biztosát. A bolgár proklamáció ellen a minisztertanács elhatározott tiltakozó jegyzéken még változtatásokat tettek és azt csak ma este küldték meg a török nagyköveteknek a szignatárius hatalmakkal való közlés végett. A porta tisztviselői, az ifjutörökök és a sajtó vezéremberei állandóan sokkal inkább foglalkoznak a bolgár kiáltványon, mint a boszniai kérdésekkel. Arra

a hirre, hogy Anglia a bolgár függetlenségi proklamációt elveti, éjfélután új-törökök vezetésével háromezer tüntető angol, francia, görög és olasz zászlókkal és hazafias dalokat énekelve az illető nagykövetségekhez vonult s azokat lelkesen éltette. Beszédet is mondtak, amelyekben a hadsereg háborus lelkesedéséről beszéltek. A tüntetők közt sok pap is volt.

Az Egyesülés-Haladás nevű központi bizottság Szalonikiból a következő távirati tiltakozást küldötte széjjel:

Bulgária függetlenségi nyilatkozata és Magyarország-Ausztriának az a szándéka, hogy birtokba veszi Boszniát és Hercegovinát, — merénylet Törökország jogai ellen; fennen tiltakozunk az emberiség nevében az említett két ország rossz indulatának e bizonyítékaival szemben — egy oly nép irányában, mely a szabadság útjára lépett. Appellálunk Európa közvéleményére e merénylettel szemben, melyet egy nemzet legszenvedőbb jogai ellen követnek el.

Naum pasa, párisi török nagykövet Pichon külügyminiszternek tiltakozó jegyzéket nyújtott át Bulgária függetlenségi proklamációja ellen, amelyben kéri a berlini szerződést aláíró hatalmakat, hogy hívjanak egybe konferenciát azon czélból, hogy ulgáriában és Kelet-Ruméliában a törvényes rend helyreállítsák. A porta az általános érdekekre és a béke fennmaradásának mindenütt érzett szükségességére való tekintettel eltekintett attól, hogy érdekei védelmére erőszakhoz folyamodjék, tiltakozik azonban a berlini szerződés most történt megsértése ellen és kizárólag magának tartja fenn az abban neki átadott jogokat.

Háborus hírek.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a politikai helyzet újra nagyon bonyolódik, mert mint megbízható forrásból jelentik, néhány hatalom azt ajánlotta Törökországnak, hogy üzenjen háborút Bulgáriának. A szultán tegnap sok év óta először hívatta magához Fuad basát, aki ennek a meghívásnak engedelmességedt. Fuad basa a szultánnak valószínűleg a háborút ajánlotta. A görög követ tegnap kijelentette a nagyvezérnek, hogy háboru esetén Görögország Törökországot katonai támogatásban fogja részesíteni, anélkül, hogy ezért területi kárpótlást követelne.

Az összes felelős személyek között a nagyvezér az, aki legelső sorban akarja a háborút. Kiamil basa kijelentette, hogy a Bulgáriával való konfliktust csak fegyverrel lehet megoldani. A kormány a végleges döntést újabb hírek érkezéséig elhalasztotta, de a hadügyminiszter a határon lévő csapatoknak megadta a szükséges utasításokat. Számos tiszt a háborút sürgeti, de általános háborus lelkesedésről szó sem lehet. Első sorban maga az új-török bizottság van a háboru ellen, mert attól fél, hogy a háboruval megkönyviténé a reakciói játékát, minthogy a bizottságnak számos tagja, akik egyuttal tiszték is, kénytelen volna a harcztérre menni. Az új-török bizottság ezért népmilicziát akar szervezni, amely a háboru alatt az országban a rendet föntartaná.

E riasztó hírekkel szemben más forrásból azt jelentik, hogy az angol kormány Konstantinápolyban azt a tanácsot adta, hogy a porta Bulgária ellen való minden háborus lépéstől tartózkodjék s a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy az angol kormány tanácsát elfogadja.

Pétervárról jelentik, hogy Oroszország a török-bolgár háboru esetében ki fogja jelenteni teljes semlegességét s ennélfogva alaptalan az a hír, hogy Oroszország Törökországot támogatni akarja.

A román sajtó általában nem gondol a háboru lehetőségére. A félhivatalos „Vointa Nationala” reméli, hogy a bulgáriai események miatt nem fog háboru kerülni a dolog, tekintettel arra a körülményre, hogy csak a tényleg fönnálló állapotot proklamálták jogosnak. Románia a jelenlegi körülmények között, midőn az 1878-ban Berlinben megállapított egyensúly megváltozott, be fogja bizonyítani, hogy bölcs politikát tud követni és hogy főérdekeit meg tudja védeni.

A görög lapok igen hevesen irnak Bulgária ellen és sok hamis hírt közölnek. Így pl. jelentik, hogy Griparisz görög követ tegnap katonai támogatást ajánlott fel a portának háboru esetére, amely hírt azonban a görög követség valótlanak mond.

Az ifju-török bizottság vezérlő gondolata és kiadott jelszava ugy látszik az, hogy mindenáron kerülni kell a háborut, miután az orosz háboru következtében megszűnhetnék az alkotmány. Ó-török körorök a legutóbbi politikai eseményekért az ifju-törököket teszik felelősekké és kifejtik, hogy az új éra még további veszteségeknek is okozója lehet. Ifju-török részről azzal védekeznek, hogy az események a régi regime következményei és utójátékai és hogy ezáltal nemcsak Törökország, hanem a berlini szignatariusok, akik Törökországot támogatni fogják, szintén károsultak érdekeikben.

Kréta annexiója.

Káneából az athéni lapokhoz táviratok érkeztek, amelyek azt mondják, hogy a krétaiak kikiáltották csatlakozásukat Görögországhoz.

Athénből táviratozzák nekünk: A bolgár államesiny hatása alatt Kréta lakossága tegnap elhatározta, hogy a Görögországhoz való annexiót proklamálja. E határozatnak ma eleget tettek. Az egész szigeten görög hatóságokat installáltak a nyilvános és községi hivatalokban. Ezer és ezer krétoi érkezett Kaneába, hogy Görögország iránti lelkes barátságuknak kifejezést adjanak.

E hírekkel egyidejűleg az Adeverul magántáviratot kapott Konstantinápolyból, hogy oda Athénből hírek érkeztek, amelyek azt újságolják, hogy Konstantin trónörökös 14 törzsürással megölték. Sem részletek a gyilkos merényletről nem jöttek, de a hír sincs megerősítve. A bécsi görög követségen semmit sem tudnak merényletről s a bukaresti híresztelést fölötte valószínűtlennek, sőt kizártnak tartják.

Az európai konferencia.

A bolgár külügyminiszter kijelentette, hogy a bolgár királyság formális elismeréséig nem fogadják el a berlini szerződés revíziójának eszméjét. Ferdinánd király mindaddig nem lép érintkezésbe a diplomáciai testülettel, amíg legalább a magyar-osztrák külügyi hivatalnak biztosan várt elismerése be nem következik. Ferdinánd király ezért el is halasztotta Szófiába való visszatérését.

A francia külügyi hivatal megerősíti azt a hírt, hogy Franciaország és Oroszország elhatározták, hogy a Balkán-ügyek rendezése végett kongresszus összehívását fogják indítványozni. Törökország egyetért ezzel a tervvel és Olaszország is kijelentette már hozzájárulását. Bulgária nagyon tartózkodó álláspontot foglal el. A német birodalmi kormány még nem ismertette álláspontját.

Az orosz kormány elhatározta, hogy Bosznia annexiójára a berlini szerződéses hatalmak kongresszusának javasolásával fog terjedelni, amelyen a berlini szerződést egész terjedelmében meg fogják változtatni. Az orosz kormány azt fogja indítványozni, hogy a kongresszus helye Pétervár legyen. A kongresszusra szóló meghívást még ezen a héten el fogják küldeni. Az orosz kormány intenciója szerint ezen a kongresszuson figyelembe fogják venni az összes hatalmak érdekeit, Törökországot is, amelynek kompenzációt kell kapnia. Izvolszki megszakította külföldi utazását s néhány nap mulva visszaérkezik Pétervárra.

A proklamáció után.

Ma érkezett meg Szerbiába az első válasz Bulgária függetlenségének hivatalos notifikálására. A szerb külügyminiszter a bolgár diplomáciai ügyvivővel közölte, hogy Szerbia nem fogadja kedvetlenül a proklamálást, de annak elismerésével vár mindaddig, míg a nagyhatalmak s első sorban Oroszország döntöttek.

Stanciov párisi bolgár diplomáciai ügyvivő, aki ma előbb Izvolskival, majd több nagykövettel tanácskozott, egy hírlapíró előtt ugy nyilatkozott, hogy Bulgária és Törökország között a vámháboru elhárításával létre fog jönni a kereskedelmi szerződés. A porta remélhetőleg be fogja látni, hogy egy szabad és független Bulgária rá nézve értékes és megbízható barát.

Ristov római bolgár diplomáciai ügyvivő nagyon optimisztikusan látja a helyzetet. Szerintje

Bulgária függetlenségének kikiáltása után a közélet hamarosan meg fog történni Bulgária és Törökország között, mert megszűnnek az eddigi surlódási pontok. Bulgária nem lesz többé vak eszköz valamely idegen állam kezében, legyen az bármilyen hatalmas is.

Angolország diplomáciai képviselője ma jegyzéket adott át a bolgár kormánynak, amely kijelenti, hogy az angol kormány Bulgáriát mindaddig nem ismerheti el királyságnak, míg a többi hatalmak és Törökország a kérdésben nem körvonalazták álláspontjukat.

Ferdinánd bolgár király Strausz Adolffhoz, a keleti kereskedelmi akadémia tanárához a következő magyar nyelvű táviratot intézte:

Szíves üdvözlésért fogadja tőlem Tirnovóból meleg köszönetemet. Köszönöm buzgóságát és kitartását. Murány.

A török-bolgár háború esélyei.

Gaedke, volt német ezredes, a „Berl. Tageblatt“ katonai munkatársa, érdekes cikkben következőkép méltatja egy török-bolgár háború esélyeit.

Törökország lakossága körülbelül 25 millió, Bulgáriáé pedig négymillió, amelyből félmillió mohamedán, tehát a katonai szolgálat alól kivonhatja magát. A bolgár hadsereg békében 53 ezer, a török pedig 280 ezer emberből áll. A török lakosság közül hétmillió keresztény, s azonkívül 5 millió mohamedán fel van mentve a katonai szolgálat alól. A bolgár sereg 72 zászlóaljából, a török 72 zászlóaljából áll. A bolgár lovasság elenyésző a törökhöz képest. A bolgár tüzérség 72 ütegből, a török pedig 237 ütegből áll. Mindez azonban csak papíron van meg, de a valóságban másképp áll a dolog. Bulgária ugyanis, ha erőlködik, meg tudja nyolczszorozni háború esetén a hadseregét és így 9 hadtestet tud kiállítani. Összes hadserege háború esetén 375.000 emberből áll. Törökország azonban seregének jórészt nem tudná Bulgária ellen küldeni, mert a 7. hadtestet Jemenben az arabok ellen, a 4. az örmények ellen, a 6. Bagdadban a perzsák ellen, az 5. pedig Damaszkuszban szintén az arabok ellen van elfoglalva. Azonkívül ezeknek Európába való szállítása roppant akadályokkal is jár, úgy, hogy csak három hadtest maradna a Bulgária elleni akcióra: a konstantinápolyi, a drinápolyi és szaloniki. Most már tekintve azt, hogy a bolgár hadsereg fegyvermezett, jól felszerelt és kitűnően képzett, míg a törökről ezt nem mondhatni, — tehát a bolgár-török háború esélyeit nem lehetne előre megjósolni. A jelek azt mutatják, hogy inkább Bulgária részén áll a siker eshetősége.

Gaedke ezredes azonban egyet nem vett számításba, hogy abban a pillanatban, amelyben Törökország megizeni Bulgáriának a háborút, az már az összes mohamedánok ügye lesz. A fanatizmus sokkal erősebb a mohamedánok között, semhogy lázadásokkal a keresztények malmára hajtsák a vizet. Abban az órában, amelyben a török-bolgár határon megszólalnak az ágyuk, a szultán nyugodtan vonhatja ki csapatait Kis-Ázsiából.

Tüntetések Konstantinápolyban.

Dél óta egyes néptömegek, néhány száz ember csoportonként járják be a várost zászlókkal, hazafias dalokat énekelve és az angolokat éltetve. A tüntetők az angol kereskedők boltjaihoz sereglettek és ovációt rendeztek az angolok mellett, közben szították Bulgáriát, de itt-ott Ausztria-Magyarország ellen is átkozódtak. Délután néhány száz szofta imádkozva csődült az Yldizhez és lármásan követelte a hadüzenetet. Az osztrákokat és a németeket nem bántják egyelőre, de az elkeseredés ellenük igen nagy. A konstantinápolyi francia sajtó bujtogat, a török lapok ellenben ma már mérsékelt hangon írják. Az Ikdar követeli, hogy Törökország boykottálja az osztrák árukat. Ha a kormány és a komité idejekorán nem veszi elejét az izgatásoknak, akkor könnyen meglehet, hogy a reakciós párt, amely a palotában még elég erős, keresztül fogja vinni a legközelebbi selamlikig a hadüzenetet.

A nagyvezír utasította a hatóságot, hogy dacára Bosznia, Hercegovina és Kelet-Rumélia annexiójáról mindenfelé megdöbbenést kellettek, hassanak csillápitólag a mohamedán lakosságra és bizzanak a kormányban.

A harmadik hadtest területén semmiféle mozgás nem történt.

EGYHÁZAK.

Az ágostai hitvallású egyház egyetemes gyűlése.

— Báró Prónay megnyitója. —

Budapest, október 7.

A magyarországi ág. hitv. evangélikus egyház egyetemes gyűlése ma délelőtt tíz órakor kezdődött az evangélikus iskola nagytermében. A gyűlést megelőző istentiszteleten, melyet a Deák-téri templomban tartottak, Haendel Vilmos esperes celebrált. A gyűlésen báró Prónay Dezső elnökön kívül a következők is ott voltak: Zsilinszky Mihály, v. b. t. t., báró Podmaniczky Géza, dr. Baltik Frigyes, Gyurácz Ferencz püspökök, dr. Wagner Géza, a tanügyi bizottság elnöke, Szentiványi Árpád, Ihász Lajos, Dietz Sándor, Zelenka Pál, Scholtz Gusztáv, Szlavik Mátyás, dr. Mikler Károly, dr. Zsigmond Jenő, Szteló Kornél és még számosan.

A gyűlést tíz órakor nyitotta meg báró Prónay Dezső elnök. Üdvözlő a számosan egybesereglett küldötteket, majd így folytatta:

Az egybesereglettek nagy száma tanúságot tesz arról, hogy él még a régi közszellem, él a régi kötelességérzet. S ha néha, néha úgy látszik is, mintha csekélyebb volna az érdeklődés az egyház ügyei iránt, ime a mai nap tanúságot tesz arról, hogy mihelyst az ügyek fontossága megkivánja azt, egybe tudnak seregleni, hogy már ezzel is tanúságot tegyenek egyházas érzületükről. Egyházi gyűléssünkön történő minden felszólalásnak nem az adja meg súlyát, hogy honnan hangzott el, hanem a tartalma és az a visszhang, amelyet az egyház közvéleményében kelt. Ezekután bizonyítja a szónok, hogy a materialisztikus világlátás mindig karöltve jár a pesszimizmussal és mikor a materialisztikus világlátás kulminál, látjuk, hogy ugyanez a római katolikus egyház is kulminál és pedig olyan irányban, mely a protestáns világlátás ellentétéképpen csúcsosodik ki. Felekezeti ellentétek kiélesedése mutatkozik az újabb időben, de ennek oka nem Magyarországon keresendő, hanem abban az általános áramlatban, amely az egész európai civilizációval azonos és az azokra kiható általános áramlatokban, amelyet a materialisztikus világlátás szül. A keresztény vallás a szeretet vallása és ebből önként következik a türelem. Hiszen ma már tudatára ébred minden ember, hogy bizonyos hitre kényszeríteni valakit nem lehet. Sok a lámpa, de a fény egy. Különböző lámpák különböző erősségű fényt terjesztenek, de a fény, amelyet kisugároznak, mégis csak egy. A „Ne temere“ kezdetű pápai dekrétumról annyit mondhatok, hogy ami a lényegét illeti, osztozom a dunántúli református egyházkerület főgondnokának, gróf Tisza Istvánnak véleményével. Üdvözlöm az egybegyűlteket. (Viharos taps és élénk éljenzés.)

Szentiványi Árpád indítványára a közgyűlés köszönetét fejezi ki az elnöki megnyitó beszédért és azt egész terjedelmében a jegyzőkönyvben megörökítik.

Dr. Zsigmond Jenő főjegyző az évi jelentést terjesztette elő, megemlékezvén az egyház halottairól, Fabinyi Teofil és Weber Samu esperesről, akikről a jegyzőkönyvben is kegyeletesen kíván megemlékezni a közgyűlés.

A főjegyző indítványára a mai napra kitűzött tisztikar választását a holnapi ülés első tárgyaül tette ki. Ezzel kapcsolatban felolvassa Posznák Sándor esperes levelét, aki agg korára való tekintettel az egyházi állásáról leköszön. Prónay elnök meleg szavakban köszöni meg az agg esperesnek az egyházi ügyek terén kifejtett munkásságát, aminek a közgyűlés hozzájárult.

Délután fél tizenkettőkor tért át az egyetemes gyűlés a nyugdíjügyre, melyet Gyürky Pál referált a közgyűlésnek. Az 1906-iki gyűlés bizta meg — ugymond — hogy a nyugdíjintézet újjászervezése dolgában készítsen javaslatot. Ez azonban tárgyalás alá sem került, mert a gyűlés 2400 koronában kívánta megállapítani a nyugdíjminimumot. Gyürky

Pál nyugdíjajavaslátát Veres József és Barcza Géza hozzászólása után elfogadták. Vitális Gyula azt indítványozza, hogy a gyűlés mondja ki azt, hogy az új nyugdíjszabályzatot 1908. január elsejétől kezdődőleg léptessék életbe. Egyhangulag elfogadták. János esperes és Obedkó jogtanár felszólalásai után áttért az egyetemes gyűlés a „Ne temere“-ügyre.

(Evangélikus lelkesek értekezlete.) Az evangélikus egyház egyetemes gyűlése alkalmából a Magyarhoni evangélikus egyetemes lelkesi egyesület értekezletet tartott ma délután az evangélikus iskola nagytermében. Az értekezlet elnöke, Veres József esperes, országgyűlési képviselő, megnyitva a gyűlést, üdvözölte a megjelent lelkeseket és beszámolt avval, hogy már az egész országban szervezve vannak a lelkesek. Ezután Jeszenszky Károly tartott felolvasást a protestantizmus hanyatlásának okairól. Szeberényi Lajos Jeszenszky felolvasásával foglalkozik s tagadja, hogy a protestantizmus hanyatlanék. Jánoska György, Haendel Vilmos és többek szoltak a felolvasáshoz és hosszú vita felelődött ki a kérdés körül. Az értekezlet este hét óra után ért véget.

UJDONSÁGOK.

— A király Budapesten. A király hétfőn, e hó 12-én délelőtt háromnegyed tíz órakor tart ismét általános kihallgatást. Holnap, csütörtökön a delegációk ünnepélyes fogadása miatt, nem lesz általános kihallgatás. A király ez idő szerint kitűnő egészségnek örvend. Ischli nyaralása alatt tudvalevőleg augusztus közepe felé köhögni kezdett, de most már teljesen egészséges. A gödöllői vadászat elmarad, mert a hűvös őszi időre való tekintettel a királyi kastély termeit fűtetni kellene, ami sok nehézséggel jár. Az újabb terv szerint a király novemberig fog Budapesten időzni. Mint már tegnap jelentettük, Mária Krisztina spanyol anyakirályné e hónap második felében meg fogja látogatni a királyt.

— A nagybeteg román király. Sturdza román miniszterelnök a következő táviratot küldte az összes román követségekhez:

„Egy idő óta több külföldi lap hamis és tulzott híreket közöl Károly király egészségi állapotáról. Miután a felség az utóbbi két év óta krónikus gyomorbajban szenved, ezuttal ismét visszatért a baja, amelyik rendkívül heves és hosszantartó fájdalmakat okoz neki. A Röntgen-sugarakkal végzett orvosi vizsgálat megállapította, hogy a veszedelmes gyomordaganat teljesen ki van zárva. Jelenleg fájdalmak kissé alábbhagytak. A király étvágya napról-napra javul és ereje is visszatérőben van. Már néhány hét óta elhagyta az ágyat és azóta rendszeren végzi szokott napi teendőit, a miniszterekkel pedig folytatja a tanácskozásokat. Amíg azonban a felség egészsége teljesen helyreáll, az még jó ideig el fog tartani, miután ilyen a betegség természete.“

— Általános kihallgatás. A király hétfőn, e hónap 12-én délelőtt háromnegyed tíz órakor tart ismét általános kihallgatást. Holnap, csütörtökön a delegációk ünnepélyes fogadása miatt nem lesz általános kihallgatás.

talos lap legközelebbi számában fog megjelenni.

— Thán Károly emlékezete. Thán Károlynak, a nagynevű vegyészünknek, aki a nyár elején hunyt el, tudvalevően a Természettudományi Társulat szobrot akar emelni. Illosvay Lajos, a társulat főtitkára ezuton is felhívja azokat, akik adományukkal hozzá akarnak járulni az emlékmű létesítéséhez, addig, amíg a szoborbizottság megalakul és a rendszeres gyűjtés megindul, adományait a Királyi Magyar Természettudományi Társulat titkári hivatalába küldeni méltóztatnának.

— Az egyetemi tanács a kultuszminiszternél. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél dr. Székely István Rektor Magnifikusz vezetésével ma tisztelgett a tudományegyetem új tanácsa. A miniszter igen szívesen fogadta az egyetem rektorát és dékánjait, akik ezután Molnár Viktor és Tóth János államtitkároknál is tisztelgették.

— **Kitüntetés.** Willinger Józsefnek, a szabadtalmozott osztrák-magyar államvasút társaságnál alkalmazott központi felületesnek a vasipar terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntetés a hiva-

— **Földrengések.** Erdélyből számos helyről érkezik földrengésekről híradás. A földindulást Erdély egész keleti részén érezték, de Romániában is megmozdult a föld, még pedig elég erősen. Azonban szerencsére kárt sem emberben, sem épületekben nem okozott. A földindulásról szóló tudósításokat az alábbiakban foglaljuk össze:

Tegnap este 10 óra 45 perc és 15 másodpercig egész Csikmegyében három erős hullámszerű rengés volt érezhető, melyektől a gyöngébb falak megrepedtek és a szobában a butorok megmozdultak. A megrémült lakosság kiszaladt lakásából. — Kézdivásárhelyen tegnap 6-án éjjel földrengés volt. 10 óra 45 percig hatalmas zugómoraj keletkezett, amelyet körülbelül nyolc erős lökés követett keletnyugati irányban. Az épületek recsegték és a függő tárgyak meginogtak. Több helyen a képek leestek a falról és az órák megálltak. Az emberek rémülten menekültek a szabadba. — Gyergyószentmiklóson az éjjel 11 órakor földrengést érezték. Három lökés volt megkülönböztethető, amelyekből az ajtók és ablakok megreztek és a függőlámpák himbálóztak. Kár nem történt. — Brassóban tegnap este 11 órakor fél percig tartó erős földrengést érezték. — Sepsiszentgyörgyön tegnap éjjel 10 óra 40 percig erős földrengés volt, amely 10 másodpercig tartott. Az alvó emberek fölriadtak. A színházban, ahol előadás volt, pánik támadt és a közönség jajveszékelve futott ki a szabadba. — Bukarestből jelentik: Éjjelkor majdnem az egész országban földrengést érezték, amely átlag tíz másodpercig tartott. — A bécsi meteorológiai intézet készülményei tegnap este földrengést jeleztek nyolczsáz kilométer távolságból. Kezdeté 10 óra 41 perc és 39 másodpercig tartott, vége pedig 11 óra után. — Triesztből jelentik: A tengerészeti obszervatórium műszerei tegnap délután közeli földrengést jeleztek. Kezdeté 4 óra 8 perc és 9 másodpercig tartott, a legnagyobb kilengés 1 és héttized mm. 4 óra 8 perc és 50 másodpercig tartott, vége pedig 4 óra 10 perc és 38 másodpercig tartott délután.

— **Szicziánszki és védője.** Szicziánszki Mirosláv, Potocky gróf gyilkosa nagyon elégedetlen a védőjével, dr. Okunievskivel, amiért a védő le is mondott tisztségéről. Okunievskinek a lebergi esküdtszékkel való hivatkozással védenie elmeállapotának megvizsgálását kérte. Az esküdtszék elutasította a védő kérését, aminek alapján Okunievskinek semmiségi panaszt adott be védenie érdekében a legfelsőbb törvényszéknek. A semmitőség meg is szüntette az elsőfokú bíróság ítéletét és újból az esküdtszék elé utasította Szicziánszki ügyét. Amikor Szicziánszki erről értesült, levelet írt Okunievskinek, amelyben tudtára adta, hogy nem kívánja többé a védelmét, mert amit tett, azt nem mint örült, hanem mint hazafi cselekedte.

— **Wright repülőgépe.** Le Mansban Wright tegnap este egy kísérővel felszállt és egy óra négy perc és 26 egyötöd másodpercig maradt a levegőben s ma szombati rekordját tulszárnyalta. A tömeg a léghajót megéltjezte.

— **Gyilkossági kísérlet pénz miatt.** Horváth István és Nyári Antal nevű Szeged-határbeli parasztagdák szörnyű bűnre vetemedtek. Megakarták gyilkolni Nyári Péter nevű parasztagdát, aki azzal fenyegette őket, hogy bűnvádi följelentést tesz ellenük. A gyilkos merényletre az adott okot, hogy a két gazda 800 korona valódi pénzért 8000 korona hamis pénzt ígért Nyári Péternek, aki a 800 koronát le is fizette. És mert a hamis pénzt nem adták át a megígért időben, Nyári Péter megfenyegette őket, hogy feljeli őket a rendőrségen. Horváth és Nyári elhatározták, hogy röviden végeznek a gazdával. Kicsalták a szegedi határba és ott revolverből többször rálöttek. A szerencsétlennek volt még annyi ereje, hogy elvánszorgott a vasúti állomásig, ahol eszméletlenül összeesett. Sebesülése súlyos, de nem életveszélyes. A merényletet elfogták.

— **A spanyol királyi pár Bécsben.** Bécsben Frigyes főherceg és neje ma ebédet adtak, amelyen a spanyol királyi pár, a spanyol királyné, Ferdinánd Károly és Rainer főhercegek, Gabriella, Izabella Mária főhercegnők, Windischgrätz Erzsébet hercegnő, Salm herceg, Salm-Salm herceg és neje vettek részt. Este a spanyol királyi pár és a fenségek kíséreteikkel a Hofburg színházának előadásán jelentek meg, ezután Avellano spanyol nagykövetnél vacsora volt, amelyen a királyi pár, az anyakirályné, Frigyes főherceg és neje, Gabriella és Izabella Mária főhercegnők, Salm-Salm herceg és neje és Allendesalazar spanyol külügyminiszter vettek részt.

— **Sztrájk a moszkvai egyetemen.** Ma délben megkezdődött az egyetemen a sztrájk. Az előadások abba maradtak és a tanács bezáratta az egyetemet. Délután már nem volt előadás. Az egyetemi hallgatók között nagy az összetartás.

— **A pécskai vasúti katasztrófa.** Szabó váltóórta, a pécskai vasúti szerencsétlenség okozóját ma délben az aradi ügyészség fogházába szállították. Domonkos vizsgálóbíró hallgatta ki a váltóórta, aki mindent tagadott. De amikor a tanuvalomásokból megtudta, hogy a szerencsétlenséget megelőző éjszakán mulatni és másnap szolgálat közben gyakran aludni látták, megtörtént mindent megvallott. A váltóórta véletlenül állította rosszul. A váltóórta egyelőre fogva tartják.

— **Letartóztatott zsarolók.** Két veszedelmes szélhámos került ma délelőtt a rendőrség kezére, akik nagy összegű zsarolási manővert intéztek egy budapesti pénzintézet ellen. Az egyik Szegő Lipót, az Alkotmány-utca 5. száma alatt lévő nyomda tulajdonosa, aki nemrég még igazgatója volt a Pénzintézetek és irodai felszerelések műintézete részvénytársaságnak. A másik Beregi Béla, az „Országos Kereskedelmi Közöny” felelős szerkesztője. Szegő Lipót alig néhány hónappal ezelőtt bocsátották el attól a részvénytársaságtól, amelynek igazgatója volt. Ezt a részvénytársaságot a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankja finanszírozta s ezért Szegő elbocsátása után szövetkezett Beregi Bélával, az Országos Kereskedelmi Közöny felelős szerkesztőjével, hogy támadó cikkekkel irnak a Pénzintézetek Központi Hitelbankja ellen. A támadó cikkek hétről-hétre csakugyan meg is jelentek, amelyekben Gyenes Lajos és Holló Sándor elnököket és Leib igazgatót támadták a legvehemensebben. E cikkek megjelenése alatt Szegő és Beregi érintkezésbe léptek dr. Miklós Gyulával, a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankjának ügyészével s azt az eszmét vetették föl, hogy ők elállanak a támadó cikkek közlésétől, ha ezért megfelelő rekompenciát kapnak. Beregi 25.000, Szegő pedig 49.000 koronát kért. Dr. Miklós Beregivel meg is állapodott, hogy ez tizezer koronát kap, ha megszünteti a támadást. Szegő azonban rendületlenül ragaszkodott ahhoz, hogy ő 49.000 koronát kér a feltétlen hallgatásért. Miklós ma délelőttre fölrendelte Teréz-kört 36. száma alatt lévő irodájába Szegőt és Beregit, hogy formális szerződést kössön velük. A szerződés, melyben határozottan ki volt kötve, hogy az „Országos Kereskedelmi Közöny”-nek nem szabad folytatni a támadást, tartalmazta azt is, hogy ezért Beregi felelős szerkesztő tizezer, Szegő pedig, mint aki az állítólagos adatokat szolgáltatva, negyvenkilencezer koronát kap. Beregi és Szegő alá is írták a kötelezvényt. Beregi átvette a tizezer koronát, Szegő pedig előlegként 4675 koronát kapott. Már indulóban voltak kifelé, amikor az elrejtett detektívek előugrottak és igazolásra szólították fel őket. A meglepett emberek természetesen nem tagadhattak. Müller István és Tost Lajos detektívek a főkapitányságra kísérték őket. Legott megindult a nyomozás dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó vezetésével. Beregitől és Szegőtől persze elkobozták a pénzösszeget s miután Miklós ügyvéd előzőleg jegyzékbe foglalta a bankok számát, melyeket a zsarolóknak adott, kétségtelenül megállapította a rendőrség, hogy a pénz, amit Bereginél és Szegőnél találtak, a Miklós ügyvéd által átadott összeg. A nyomozás folyik.

— **Korai havazás.** Lippáról jelentik, hogy tegnap délelőtt a Milova község határában és az azon túl elterülő hegyeken egy órán át havazott. A levegő lehűlt és a szél, mely állandóan fúj, még hidegebbé teszi a levegőt.

— **A mármarosai templomkatasztrófa.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter utasította a hegyvidéki kirendeltséget, hogy a mármaroszigeti zsidótemplomban történt baleset alkalmával szerencsétlenül jártak munkaképtelen és vagyontalan hátramaradottainak segítésére, szétosztás céljából, ezer koronát a polgármester kezeihez fizessen ki.

— **Óriási árvíz katasztrófa Indiában.** Megemlékeztünk már arról a szörnyűséges árvíz katasztrófáról, amelyik India egy részén pusztított. A Londonból érkező részletes jelentések szerint a katasztrófa ötvenezer ember vesztét okozta. Haiderabad városa és sok-sok falu rombadott. A termés oda van s a szorgalmas és munkás nép százezrei nyomornak és éhhalálnak néznek elébe. Haiderabad körül, az ugynevezett Nizan tartományban 450.000 angol négyszög-mértföldnyi terjedelemben egész sereg nagy tó és hatalmas víztartó terület; a legnagyobbak egyike csatornával össze van kötve a Musi-folyóval, amely Haiderabad közelében folyik el a Bengáliai-öböl felé. Egy hatalmas monszun kíséretében olyan felhőszakadás volt a tó körül, hogy a tó kiáradt és az egész vidéket elöntötte. A Musi-folyó is hatalmasan megáradt, a roppant víztömegek áttörték a töltéseket és egy 20 láb magas vízár zugva és rombolva tört a szerencsétlen Haiderabad városra. Az elem pusztítása leirhatatlan volt. A házak fölemelkedtek és recsegve dőltek össze. A víz a tetőket magával sodorta, a falakat bedöntötte és rövid egynéhány perc alatt egy romhalmaz volt az egész város, ahol egy órával ezelőtt az emberek százezrei még nem is sejtették a veszedelmet. A házak romjai alatt sok ezer ember lelte halálát és borzalmas volt a kétségbeesett emberek vergődése, amint hiába igyekeztek menekülni a mindent elnyelő vész elől. Egész Haiderabad egy rom. Már hozzáfogtak a holtak eltakarításához és megrázó jelenetek folynak le, amikor a romok között sorban előkerülnek némelyiknek szülei, másoknak a gyermekei.

A romboló vízár északkeleti irányban majdnem három kilométer szélességben végigvonult a városon és ott mindent elpusztított. Az áldozatok számára nézve még hiányoznak a pontos adatok. Eddig már ezernél több holttestet húztak elő a romokból és az „Advocata of India” című újság kiküldött tudósítójának jelentése szerint Nizan tartományban az áldozatok számát ötvenezer teszik. Edvárd király táviratilag fejezte ki részvétét.

— **Házasegok.** Felsővattai dr. Wattay Pelbárt Dezső, Torontál vármegye tb. alügyésze és nagybírtokos e hó 17-én, szombaton délután fél öt órakor vezeti oltárhoz Orsó Irén kisasszonyt a Kálvin-téri református templomban.

Dr. Hajdu Artur fővárosi ügyvéd jegyvet váltott Dénes Kamillával, Dénes K. budapesti kereskedő leányával.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII. Erzsébet-körut 29. l. em. szerezhették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Tűzveszélyes sárkányvonat.** A következő sorokat kaptuk: Tekintetes szerkesztőség! A városligeti mutatványbódék között egyike a legismertebbeknek a sárkányvasút. Zegzugos papírmaschébarlangokon keresztül piros fényt lehelő zöld sárkány apró vasuti kocsikat von maga után, amelyek — különösen vasárnaponként — tele vannak apró gyerekekkel. A jókedvű mulatozók közt bizonyára alig gondol valaki arra, hogy a rövid utazás alatt állandó életveszedelemben forog, mert a sárkányvasutat a barlang tetején húzódó húzal villamos ereje vontatja s bármelyik pillanatban megeshetik, hogy egy kipattanó szikra a papírosvárat meggyújtja. Ezt a sárkányvasutat most lebontják s újjáépítik. Kívánatos volna, hogyha a rendőrség az új építési engedély kiadásánál több tekintettel volna a tűzbiztonság követelményeire. Kiváló tisztelettel. L. D.

— **A sikkasztó bankszolgá.** A fumei sikkasztó bankszolgá kinyomozásával az ottani rendőrség Ormai rendőrtisztviselőt bízta meg, aki Olaszországba utazott és Udinéből táviratilag jelentette a fumei rendőrségnek, hogy a sikkasztó nyomában van, a gyanu szálai Velenczébe vezetnek, odautazik.

— **Tragédia a bankhelyiségben.** Véres tragédia játszódott le tegnap a délelőtti órákban a margittai Népbank hivatalos helyiségében. Rosenberg Jenő fiatal, alig husz esztendőes könyvelő, a bank egyik alkalmazottja, a bankhelyiségben ittas fővel, teljes mámorban forgópisztolyal föbelőtte magát és meghalt. A fiatal könyvelő ellen sohasem merült föl panasz. Főlebbvalói mindig meg voltak vele elégedve. Rövid idő óta azonban gyakran dőzsölt, korhelykedett és sokszor egész éjszakákat töltött korcsmákban. Tegnapelőtt este is betért egy korcsmába és inni kezdett. Mulatozás közben tréfás mozdulattal hatlővetű forgópisztolyt húzott elő és kitétte az asztalra. Barátai, akik ijedten vették észre, hogy társuk töltött fegyverrel habráll, elvették kezéből az öldöklő szerszámot. Kiszedték belőle a golyókat, de az ürescsövű pisztolyt kérésére visszaadták neki. A dárúdó hajnalig tartott. Társai reggel felé bucsut vettek barátjuktól. Rosenberg Jenő alig vált el tőlük, nyomban elindult a Népbank épülete felé. A kaput már nyitva találta s felment a hivatalos helyiségbe. Odafenn csegett a szolgának. A szolgál helyett a kapus jelentkezett a csegettésre, akitől Rosenberg Jenő egy pohár fekete kávéért kért. Alig lépett ki a kapus a hivatal-szobából, a fiatalember megtöltötte a pisztolyt és a csövet a halántékára nyomta, majd elsütötte. A kapus ijedten fordult vissza a lépcsőről a hangos dörrenésre. Felszaladt a helyiségbe, ahol Rosenberg Jenő a földön vaggódott. Halántékából patakzott a vér és görcsösen szorongatta kezében a füstölő pisztolyt. Néhány pillanat után kiszenvedett. A kapus segítségért sietett, de már késő volt minden segítség. Rosenberg Jenő tettének oka ismeretlen. Levelet, magyarázatot nem hagyott hátra.

— **Orvosi körökből.** Guttermuth János műfogspezialista külföldi utazásáról visszatérve, fogtechnikai intézetének vezetését ismét átvette. Található egész nap Baross-tér 20., I. 3.

— **Nyomorra küzdő család.** Egy szegény, beteg, özvegy asszony három gyermekével éheznek. A kis éhező martirok közül alig fél éves a legfiatalabbik. A szerencsétlen anya az irgalmas szívű emberek segítségét kéri, amíg munkaképes lesz, hogy kis árvaát eltarthassa. Címe: Hunyadi-utca 44., 16. ajtó.

— **Halálozások.** Ziech Henrik vendéglős 56-ik évében meghalt Budán.

Eckstein Vilmos gépkereskedő Nagybecskerekben 63 éves korában elhunyt.

— **A Beketow-czirkuszban** folyó nemzetközi versenybírózások mai hetedik napján mérköztek és győztek: Kornatzky lengyel Koch német világbajnok, 30 percnyi erős küzdelem után eldöntetlen maradt. Const. le Boulanger francia Müller osztrák ellen 4 p. 11 mp. alatt, Thiberio Ettore spanyol Michailoff kozák ellen 3 p. 34 mp. alatt, Kouba cseh Holubán magyar ellen 3 p. 27 mp. alatt, Antonitsch szerb Christeusen svéd ellen 2 p. alatt.

— **Fővárosi Orfeum.** A székesfőváros egyetlen nagyszabású és minden tekintetben európai színvonalon álló varieté-színpadán, a Fővárosi Orfeumban lázas érdeklődés, lélekzetet visszafójtó figyelem kíséri esténként Sylvester Schaeffer junior, a minden túlzás nélkül csoda-embernek nevezhető és világszerte feltűnést keltő artista másfél óránál tovább tartó mutatványait. Amit ez a 23 éves fiatal ember testi erő, művészi készség, manuális ügyesség és kitartás tekintetében produkál, az leírhatatlan, azt csak közvetlen észlelet útján lehet megítélni. Fregoli óta nem volt Budapesten ilyen lázas érdeklődés varieté-művésztől. No de arra sem volt még eset a varieté-czeréves multjában, hogy valaki egymaga a varieté-művészet tizenöt egymástól szigorúan elhatárolt ágában egyformán tökéletes legyen, sőt olyan ember szervezetre sem volt még példa, amely a rendkívül nehéz mutatványokra szünet nélkül, másfél óránál tovább képes legyen. A néző egyszerűen elámul a művész szemképrázoló ügyességén és vilámgyors változásain. A művész és segédszemélyzetének jelmezei és a díszletek tízenkétszer változnak. Az egész fővárosban napi beszéd tárgya ez az igazán szenzációs vendég szereplés. A páholyok és jobb ülőhelyek a nagy érdeklődés következtében napokkal előbb kelnek el. A nappali pénztár 10—1 és 3—6 óráig áll a közönség rendelkezésére. Vasárnap délután lesz az idei szezon első délutáni előadása mérsékelt helyárrakkal. A közönség ama részére való tekintettel, amely az esti előadásokat nem látogathatja, Waldmann Imre igazgató úgy intézkedett, hogy a csodaember, Sylvester Schaeffer ezen a délutáni előadáson is fellép.

— **Önkénteseket** felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

— **Zászlók,** címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **Bob-hashajtó a legkellémesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Röntgen-sugarakkal** a modern orvosi tudományban számos betegségnek kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (lenkaemia), Basedow-féle betegség, a dűlmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szőrtelenítés céljából (nőknél szakál vagy bajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszagnál és bőrvizketegnél is jó eredménnyel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.).

— **A Royal Orfeum téllertje.** Azokat az apróbb fogvatkozásokat, melyek a Royal Orfeum megnyitására a fényes új színházban mutatkoztak, már teljesen rendbe hozta az igazgatóság és ma már az első emeleten a téllert is megnyitott és annak pazarul díszes tükör-terme általános meglepetést keltett, ugyancsak a szereplő tánc-atrakciók is nagy sikert arattak. A nagy színpadon színre kerülő Vera Violetta vonzó operettnek bizonyult, s a főszereplők élén Mezei Ilonkának, — ki már is népszerű primadonnája az új operett-társulatnak, — valamint Nádor Lili, Ujváry Károly, Csapó Jenő, Szécsi Sári és Gerő Józsefnek oly általános nagy sikere van, hogy Eysler ezen híres operettje már is meghódította a főváros közönségét. A műsor, melyben Lalla Selbini amerikai fürdő-jelenete és Jansly Joskaronis ikárai játéka tűnik föl, két új számmal is bővült, nevezetesen Ujváry Károly a kiváló komikus egy Budapesten teljesen újszerű átváltozó számot mutat be, Fenyvesy Erna az ismert művésznő pedig, mint a Royal Orfeum operett társulatának új tagja lép fel.

A budapest-bécsi távgyaloglás.

Budapest, október 7.

A közös hadügyminiszternek és a két honvédelmi miniszternek közösen kiadott rendelete, mely szerint a tisztikar részére lovagló-mérkőzéseket engedélyez, ma már teljesedésbe is ment. Kora délután indultak utnak a budapest-bécsi távgyaloglás résztvevői. E sport majd alkalmat nyújt a katonatiszti lovasszellel fejlesztésére, a magyarországi lótenyésztés különböző irányainak kipróbálására és a hidegvérű arabs, angol félvér és telivér teljesítőképességeinek összehasonlítására. A döntésre pedig befolyással lesz a lovas képessége, a lónak ereje és formája. Különös jelentőséget ad ennek a versenynek az, hogy ebben fognak először rekordot teremteni a ló legnagyobb munkaképességére nézve (időben és távolságban), a ló erőbeli állapotának teljes épségben tartása mellett. A mérkőzők lovait legkorábban huszonnégy, de legkésőbb harminczhat órával a cél eléérése után megvizsgálják. A lovas tisztnek ebben a versenyben alkalom nyílik tapasztalatot szerezni egy a nagyobb terjedelmű lovaglások sikeres kesztyűvitelére, mint a lovagnak az ilyenre való előkészítésére, főleg pedig nagy értéke van a lovas tisztre annak, hogy ez uton tudhatja meg, hogy mily mértékig mehet a ló és lovas elé szabható feltételek felállításában. Ez utóbbi kérdésnek különösen nagy a jelentősége a felderítő szolgálatban és az üldözésben.

Az ut megtételére a lovasoknak általában négy utvonalon áll rendelkezésére. Az egyik Budapest-Budáról a Fleischhackerstrasse mentén Bieske, Bia, Tata, Ujszőnyön át Bruck-Wienbe. A másik vonal szinte a Duna jobbpartja mentén, Vörösvár, Csaba, Nyergesújfalu, Ujszőny, Bruck, Wien. Azután a két vonalon Ujszőnyig, ott a Dunán át Komáromtól a Schütt-sziget mentén Pozsony, Hainburg, Wien; végül a Duna balpartján Vác, Érsekújvár, Pozsonyig át Wienbe. Átlag az egész ut alkalmasint körülbelül tízenyolcz óra alatt megtehető, de miután valószínű, hogy a mérkőzésnél csak percek fogják a nyereket egymástól elválasztani, szükséges, hogy a legcsekélyebb konjunkturák (rövidebb mezei utak, gázlók stb.) is kihasználtsanak. Kiinduló pont a budai Vérmező, célpont a fischamend-schlechati és schwadorf-schwechati utkeresztes Bács mellett. A szeptember elsején történt utolsó nevezési határidő alkalmából indulásra jogosított százhusz lovasból mindössze hetvenkilenc lovas jelent meg, akiket sorshuzás útján tíz csoportba osztottak, amelyeket tíz-tíz percnyi időközökkel délután két órától indítottak utnak a Vérmezőről.

Ma délután egy óra tájban már igen nagy kö-

zönség gyűlt egybe a Vérmezőn. Részből szemlélők, részből azok, akik bucsuzni jöttek a versenyzőktől. Ott volt az indítási bizottság élén Rohr altábornagy honvéd lovassági felügyelővel, báró Hauer és Lázár tábornok lovasdandár parancsnokok és Berzeviczy őrnagy vezérkari főnök bizottsági tagokkal. Ott volt a katonai méltóságok közül gróf Paar Ede és báró Bolfras Artur főhadsegédek, gróf Paar Alajos tábornok, gróf Biszingen a 8. és Koch a 10. huszárezred parancsnoka, Schilling a 12. uhlánus ezred parancsnoka, Obersteiger a 4. lovas tüzérezred parancsnoka, stb. stb. A csoportokba sorozott hetvenkilenc versenyző teljes számmal megjelent. Gyönyörű látványt nyújtott a különböző fegyvernemekhez tartozó tisztek felvonulása s igen érdekes volt, amikor tizen-tizen az indító jelszavára nyeregbe ültek s vágatva megindultak észak-északnyugati irányban. A versenyzők leginkább a Duna partjára húzódtak, vagy a Budaörs, Komárom, Győri-utat választották. Pontban délután két órakor adta meg a jelt Rohr altábornagy az első csoport indulására. Ezt a csoportot tíz-tíz perces időközökben követte a többi kilenc, úgy, hogy az utolsó csoport délután fél négy órakor startolt. Ehhez az utolsó csoporthoz csatlakozott még Pfeifer vezérkari százados, de mivel a nevezési határidőről lekészt, már csak versenyen kívül. Rohr altábornagy minden csoporthoz szives bucsuzó szavakat intézett s a versenyzők lelkes éljenkiáltások közben indultak el. A célpontnál Bécsben Brudermann lovassági főfelügyelő vezetése alatt bizottság várja őket. A megérkezés reggel 8 és délelőtt 12 óra között fog megtörténni.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Pállik Béla hagyatéka.

Budapest, október 7.

Mikor néhány hónap előtt a szokványos nekrológot Pállik Béla halálában a magyar művészet pótolhatatlan veszteségét siratták, meg kell vallanom, a hideg bombasztok köré nem rajzoltam intímebb és melegebb gondolataim. Nem kerestem azt, amit személyes halottain kívül csak művész halálán érez az ember, aki alkotásából személyes, meghitt ösmérsőink. Tragikus az elmulása annak, akinek szava legtitkosabb lényünknek adott hangot, megnyilatkozást; tragikus, hogy többé nem lát színeket a szem, mely forró harmóniákat látott ki a mellettünk elrobogó, kaotikus pillanatokból. Politikus, tábornagy és bankigazgató halálán nem érezhet efféle az ember.

Pállik Béla is közéleti kapacitás volt, egyik legkeresettebb festőnk, aki képeivel a legelszigetelt szalonfülkékbe és magánképtárakba is eljutott. De intímebb művészi egyéniségéhez nem tudunk hozzáférni, minél fogva joggal következtethetünk, hogy nincsenek is egyéniségének melegebb, bennünket közelebből érdeklő akcentusai. Mintha csak féltékenyen ügyelt volna rá, hogy művészi megindultságából mit se áruljon el; hogy ami ecsetje alól kikerül, az aggodalmasan kész, fantáziát leigázóan befejezett, hidegen tökéletes legyen. Vagy talán csak a konzesszió kenyerére kenyészerült ez a jobbra hivatott művész? Talán csak a lázítóan kicsinyes és szatocslelkű „connaissanceur”-ök aranyainak volt az áldozata, melyekkel ezek a Pállik-birkák gyapját fizették, majdnem olyan hevülettel, mintha igazi, bekecses értékesíthető gyapjút vásárolnának?

Érdekes és meglepő tény, hogy ezen posthumus kiállítás pillantjuk meg Pállik Bélaiban hosszú évek óta először — a művészt. Amíg ezer forintokon láttuk elkeln egy-egy birkáját, addig csak nagy-szerű technikájú, korrekt mesterembert láttuk benne. Ezért jelent igazi meglepetést a Mücsarnokban holnap megnyíló kiállítás. Pállik legrégebb munkáit látjuk itt, csendéleteket (212., 214., 218.), melyek az akkori ideálok szerint valóban kicsinyesek, verejtékesek, de tehetségtől izmosak és a legjobb hollandus csendéletek zamatja árad belőlük. Ném több,

csak konstatáló piktura, de becsületességre, tárgy-szeretetre (ezek is a régi stílus jelzői) elsőrangú.

Aztán tovább is jutott ennél Pállik Béla és ez a következő stációja mutatja öt ereje legimponálóbb teljességében. A fotografikus hűség és az anyagszerűség száraz konstatálásától eljutott a művészet finomabb, lelkibb czéljaihoz: a szuggesztív művészethez. Ahhoz, amely a tárgyakból, helyzetekből és beállításokból áradó fluidum, mondjuk: hangulat közlésére törekszik. A tárgyak lírájának nevezhetjük azt, ami Pállikot döntősen igazgatta, ami munkásságának legszebb eredményeit termelte. Egy-egy istállót, karámot, vagy állatot hoz elének, de az őket körülölelő levegővel együtt, úgy, hogy érezniük kell a takarmány-illatot, az istállómeleg, állati testek meleg kipárázását. Vagy legalább is: érezniük lehet. Szuggesztív festészet. De pozitív festői elemekben is gazdag. Egy-egy pompás, frissen felrakott színre, finom foltharmóniára bukkannak — ez már piktura. Meglep egy-egy kép üde színlátása, friss ösztönössége és megélt, hogy ez annak az ecsetéből tellett, akit eddig birkák türelmi festőjének nevezünk. Néhány tájra akadunk (33, 39) végre, melyen Pállik minden — hogy úgy mondjuk — posthumus kvalitása összefog. Nagy-szerű mélységű kékek, pompás hideg zöldek ölelése, friss, intuiciós vászon-kihagyások, az ecset gyors, ösztönös játéka... s mindezt csak most lehet fölfedezni.

Kár, örök kár, hogy művésziük csak lelkiismeretlen vázlatoknak tudta e legjava munkáikat; hogy gyapjú-tanulmányokkal töltött el annyi termékeny évet az, akinek ilyen tág szemhatár adatott; hogy a „Honvédség megalapító"-n kellett husz évig (!) vérértékeznie annak, aki néhány ihletett pillanatának ilyen értékes emlékeit hagyta ránk.

Ez a kiállítás először és utoljára tárja elének Pállik Béla igazi oeuvre-jét, amely egy értékes művészi megbecsülésére tanít. Ezekből a lenézett „vázlatokból" végre művészetet vásárolhatnak a birka-műgyűjtők, azok, akik eddig nem sajnálták áldatlan aranyukat a művésztől, mikor gyapjúért küldték hosszú, meddő argonauta-utrá...

A kiállítás katalógusához Keszler József írt előszót a szeretet lelkes hangján.

Bárdos Artur.

(*) **Bíró Lily halála.** Röviden fölemlítettük már azt a szomorú hírt, hogy Bíró Lily, a csernovitzi színház drámai énekesnője hirtelen meghalt. Az elhunyt művész Budapesti született, kitűnő képzettségét is itt nyerte el s mielőtt Csernovitzba szerződött, a Kolozsvári Nemzeti Színháznak volt kedvelt tagja, de Prágában is, Berlinben is vendégszerepelt s a két város zeneértő közönsége is elismeréssel méltatta tehetségét. Legnagyobb sikereit a „Zsidónő"-ben és a „Sába királynő"-ben érte el.

(*) **Márkus Emília nyilatkozata.** Felkértek a következők közlésére:

Tisztelt Szerkesztő ur! A Nap című újságban annak a leánynak az aláírásával, aki ellenem a napokban saját lakásomon merényletet követett el, egy levél jelent meg, melynek hisztérikus látomások, alaptalan feltevések és képzelgések a tartalma. Nem hiszem, hogy bármily tisztességes ember e levéllet komolyan vehette; nekem magamnak is egyelőre gondolkodnom kell, hogy tehetek-e valamit és mit egy nyilván meghibbant eszű nő e súlyosabb merénylete ellen, de teljesen megfoghatatlan előttem az, hogy akadhott lap és szerkesztő, aki állásomat, személyemet és szerény művészetemet oly kevésre becsüli, hogy tért ad egy ellenem, tisztességes, reputációm és nyugalmam ellen való illetlen merényletnek. Én senkinek soha nem vétettem, de ilyet az ellen sem tennék, aki ellenem ezt elkövette. Tisztelettel P. Márkus Emília.

(*) **Sarasate temetése.** Pablo de Sarasate temetése impozáns módon folyt le. A koporsót különvonaton szállították Biarritz-ból az elhunyt művész szülőhelyére, Pampelonába. A közbeeső állomásokon mindenütt nagy, megilletődött gyászoló közönség várta a holttestet. Pampelonában az állomáson egybegyűlt gyászoló hatalmas tömege a holttest megérkezését néma csöndben fogadta, ami élénk ellentétben állott azokkal a hódoló ovációkkal, melyekben az elhunyt nagy művésznék szülőhelyére érkeztekor mindig része volt. A koporsót leemelve a különvonatról,

egy városi dísztemetkezési kocsi helyezették, amely után rengeteg közönség haladt, soraiban a város hatóságainak, testületeinek nagyszámú küldöttségeivel. A temetési menetben három katonai zenekar haladt.

(*) **Szicíliai színtársulat Budapest.** A külföldi művészek vendéglátékának sorát Budapestén ez idén a szicíliaiak kezdik meg. Az a híres színészcsapat, amely tavaly télen hazájából tett első kirándulása alkalmával a világ két legnagyobb metropolisát, Páris és Londont hozta lázba. A csapat élén az európai híru Grasso áll, játéktársa Braglia Mária lesz. Mind a ketten most Berlinben aratják a realiztikus színjátszás legnagyobb sikereit. Budapestén október 23-án a Magyar Színházban kezdik meg négy estére tervezett vendéglátékukat. Első darabjuk a „Feudalismo" című népdrama lesz, amelyből D'Albert híres operája, a „Tiefland" is készült.

(*) **Vidéki színeszet.** Győrött Mezei társulata a közönség élénk pártolása mellett működik. Vasárnap a „Koldusdiák" előadása vonzott zsúfolt házat és Millöcker bájos dallamait különösen Fehér Olga (Laura) énekelte nagy hatással. A széphangu művész a budapesti és debreczeni sikerei után most Győrött is egy csapásra meghódította a közönséget. — Krecsányiék Temesvárott szombaton Bródy Sándor „Tanítónő"-jével nyitották meg a szezont. Az érdekes darab Temesvárott is erős benyomást tett, ami különösen Haraszti Miczi kitűnő játéka miatt tulajdonítható. Az ambíciózus fiatal művész ezen alakítása újabb bizonyítéka erős, nagy talentumának. A közönség mindkét este lelkes tapsokkal és kihívásokkal ünnepelte. Hétfőn operette-előadásul a „Hoffmann meséi" került színre. Bejczy György hatalmas tenorja és B. Répássy Gusztó csengő szép hangja tomboló tapsokat váltott ki a közönségből a Barcarolla énekével. Az első operette-bemutató (a Ziehrer-féle „Fuzsius kisasszony") mára van kitűzve. — Kolozsvárt holnap, csütörtökön lesz Sztójánovits Jenő és Orbán Dezső „Csókirály" című operettejének bemutatása. A főszerepeket Berki Lilinek, Aradi Arankának, Andai Terkának, Pajornak, Mátraynak és Makraynak osztották ki.

6. vizit Fénykép 1 f 50 frt.
MUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 7.

Egy hét előtt megszakitott közgyűlést ma délután folytatta a fővárosi törvényhatósági bizottsága. A közgyűlés jó idejét ma a piarista-rend telkének kérdése foglalta le, míg a napirend többi kérdéseire alig maradt némi érdeklődés. Sokat tehát ma sem végzett a közgyűlés, ámbar az elnöklő polgármester eleve annak a reményének adott kifejezést, hogy ezúttal többet fognak végezni, mint a múlt közgyűlésen.

A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

A napirend során elsőnek Kun Gyula tanácsnok ismertette a kegyes tanítórend telkének már ismertett szabályozási tervét. A rendezést a tanács ahhoz a feltételhez kívánja kötni, hogy 1. a Kigyó-utca közlekedésének a Duna felé való folytatása biztosítandó, 2. hogy az építési terv olyan legyen, hogy az épület homlokzati kiképzése a környezet díszére legyen, 3. hogy az építkezés két év alatt megkezdessék, 4. hogy a belvárosi plébánia a kegyes tanítórend új épületében helyezendő el, minden ellenszolgáltatás nélkül, 5. a fővárosi hatósága semmiféle biztosítékot nem nyújt a rendnek arra nézve, hogy a jelenlegi plébánia-templomot mikor bontatja le. Neuschlosz Kornél annak az elvnek a barátja, hogy tereket ne építsenek be. Ami magát az elfogadásra ajánlott tervet illeti, az mindenképpen előnyére válik a piarista-rendnek, de a főváros érdekeit éppenséggel nem oltalmazza. A Heuffel-tervet teljesen elhárították tartja. Sokkal előnyösebb a Freund-féle terv, amely az új belvárosi templomot és plébániát a mai templom és a volt régi város háza egy részéből keletkezett új telektömbre állítja. In-

ditványozza, hogy az egész ügyet adják vissza a tanácsnak azzal az utasítással, hogy a Freund-féle tervet korrigáltassa a mérnöki hivatal által olyképp, hogy a régi plébánia-templom megmaradhasson.

Dr. Szalay Mihály kifejté, hogy a Belváros szabályozása körül minden három hónapban új terv merül fel...

Wellisch Alfréd: Mit ártott ez a Belvárosnak?

Szalay: ... aminek az a következménye, hogy a Belváros még ma is rendezetlen. Ami a plébánia-templom műtörténeti értékét illeti, azt a pár követ az új templomba is bele lehet építeni. Koncedálja, hogy a terv nagyon előnyös a piaristákra nézve, de ez a hazafias tanító-rend mindenképpen megérdemli ezt az ajándékot. Forgalmi akadályt az iskolásfiúkra nézve nem lát, mert abban az időben, amikor a gyerekek iskolába mennek és amikor az iskolából kijönnek, nincsen nagy forgalom. Kéri, ne akasszák meg a Belváros fejlődését még egy évtizedre, hanem fogadják el, úgy amint van, a tanács előterjesztését.

Kasics Péter kimerítően kritizálja az elfogadásra ajánlott tervet, majd Wellisch Alfréd szólalt fel. Abban osztja Neuschlosz Kornélét, hogy a tervet fenn kellene tartani. Olyan megoldást, amely az összes szempontoknak megfelel, egyik terv sem tűnt fel. Javasolja, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak és a tanács utasítsa a mérnöki hivatalt mindazoknak a terveknek tanulmányozására, amelyek erre vonatkozólag a fővárosnak beadattak.

Hauszmann Alajos szerint az a körülmény, hogy annyi terv merült, azt bizonyítja, hogy a kérdés még nincs teljesen tisztázva. Ha a szóban levő két tervet összehasonlítja, a Freundt jobbnak, szebbnek és gazdaságosabbnak tartja a Heuffelénél. Javasolja, hogy utasítsák a mérnöki hivatalt, hogy a Freund-féle terv alapul vételével új tervet készítsen.

Platthy György a régi plébánia-templom fentartása mellett érvel, mert ez az egyetlen Árpád-kori emlékün a pesti oldalon.

Preyer Hugó a tanács előterjesztésének elfogadását kéri. A Városház-tér rendezését, amelyet a mérnöki kar kebelében dúló viszály mindeztideig elodázott, nem szabad tovább halasztani. Baránszky Gyula csodálkozik, hogy a szakértők mindig új és új tervekkel jönnek. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását. Dr. Löw Tivadar förtelmesen rossznak tartja a tanács által ajánlott tervet, de azért mégis elfogadja, mert kedvez a piaristáknak. Dr. Andreánszky Jenő oly tervet akar, amely a belvárosi templomot fentartja.

Neuschlosz Kornél, aki mint indítványozó él a zárzó jogával, eredeti javaslatát olyképp módosítja, hogy a tervet adják vissza újabb megfontolás végett a mérnöki hivatalnak és a középítési bizottságnak.

Az elnök ezután szavazásra tette föl a kérdést. Elsőben Neuschlosz halasztási indítványára szavaztak. A többség ezt elvetette, mire — ötvénezer koronát meghaladó értékűről lévén szó — névszerinti szavazás következett a tanács javaslatára. A szavazás eredménye ez volt: Szavaztak 155-en, ezek közül 140-en igennel, 15-en nemmel. A tanács javaslatát tehát nagy többséggel elfogadták.

A szavazás végeztével egyszerre meggyűrültek a terem padosorai, jelölve annak, hogy a napirend többi tárgya különösebb érdeklődésre nem számíthat. Mégis kiemeljük a napirendből a következő tárgyakat:

Élénkebb vitát provokált egy mártonhegyi lakosnak az a kérelme, hogy a vízvezeték csövet vezessék be az ingatlanára, mert a köztról csak nagy fáradsággal, időszerűséggel és anyagi áldozattal lehet a vizet beszerezni. A tanács a vízműigazgatóság javaslatára a folyamodót elutasította a kérelmével. A tanácsnak ezt a határozatát az ingatlan tulajdonosa megelébbeszte, felebbesztését a tanács elutasító javaslatával terjeszti a közgyűlés elé. A közgyűlés Baranyay Sándor, Platthy György, Baránszky Gyula és mások felszólalása után mellőzte a tanács javaslatát s kimondta, hogy a kérelemnek eleget kell tenni, mert a főváros köteles vízzel ellátni a lakosait. A községi kenyérgyár sütőipari munkagépeinek a sütőkezelésére szállítására nemzetközi árleltést hirdetett a tanács. Két ajánlat érkezett: az egyik a Werner és Pfeleiderer bécsi cégé, a másik Schwarz József és társa budapesti cégé (egy németországi cég képviselője) volt. A bécsi cég ajánlata a másiknál előnyösebb lévén, a tanács ezt ajánlja elfogadásra. Ezt a határozatot a Schwarz József és társa cég megelébbeszte. A közgyűlés a felebbesztést elutasította. A központi vásárcsarnok felvásárlásának és perronjának kibővítéséhez, ami 23.000 koronába kerül, a közgyűlés hozzájárult. Ennek kapcsán a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy az állandó husvásár létesítése dolgában mielőbb tegyen előterjesztést. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a lakásbérleti szabályrendelet tárgyalása végett mához két hétre rendkívüli közgyűlést tart. A mai közgyűlésről elmaradt tárgyakat mához egy hétre fogja a törvényhatósági bizottság tárgyalni.

Csütö

(Naf...
gármester...
tott, amely...
mán, a fő...
kórházi...
igazgató,
Watzke...
részletes f...
zett tapasz...
rozták, ho...
házba és a...
már berend...

(A 10

valevőleg...
egyedül a...
hus-kiméré...
lőhus-árusít...
minap jelen...
lőhus-fogyva...
nak a nagy...
beruházás...
hivatalnak...
ben azt mu...
arányu a v...
ban a fővá...
gramm lőh...
az első h...
520.852 kilo...
talos kimmu...
idén január...
vágott és...
adott el, mi...
fogyasztás...

(A 10

év előtt ind...
lésén, mely...
A főverseny...
rosz rész, vill...
elhelyezve...
lana. A főv...
létesítendő...
„angol negy...
a beépítés...
senyter szá...
A főváros é...
fogják a sz...

(A 10

rovatban k...
Dr. I...
Budape...
Kiváló sike...
az ügyvéd...
Nem téve...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

rovatban k...

(A Nafta-fűtés a Szent János-kórházban. A polgármester elnöklésével ma a tanács értekezletet tartott, amelyen a tanács tagjain kívül Ernst Kálmán, a földtani intézet vegyész, Ludvik Endre kórházi igazgató, Kallinger Mihály vízvezetési igazgató, Szalai Sándor, Zboray János és Watzke Ede mérnökök jelent meg. A szakértők részletes fölvilágosítást adtak a nafta-fűtéssel szerzett tapasztalatokról. A fölvilágosítások után elhatározták, hogy holnap elmennek a Szent János-kórházba és a helyszínen vizsgálják meg a nafta-fűtésre már berendezett kazánokat.

(A lóhúsifogyasztás csökkenése. A főváros tudvalevőleg a közlekedés drágasága ellen ezideig egyedül a lóhúsifogyasztást honosította meg. A lóhús-kimérést hatósági földadatnak jelentette ki és a lóhús-árusításból hatósági monopóliumot csinált. A minap jelentette egy hivatalos kömmüniké, hogy a lóhús-fogyasztás napról-napra nagyobb s a hatóságának a nagyobb fogyasztás ellátására nagyobb arányú beruházásokat kell majd eszközölnie. A statisztikai hivatalnak most megjelent kimutatása ezzel szemben azt mutatja, hogy a lóhúsifogyasztás terén nagyarányú a visszaesés. Tavaly január-július hónapokban a főváros 2750 lovat vágott le és 573.655 kilogramm lóhús-árut adott el. Ezzel szemben az idén az első hét hónapban csak 2466 lovat vágott és 520.852 kilogramm lóhús-árut adott el. Ez a hivatalos kimutatás azt mutatja, hogy a főváros az idén január-július hónapokban 284 lóval kevesebbet vágott és 52.803 kilogrammal kevesebb lóhús-árut adott el, mint tavaly. A csökkenés tehát a héthónapi fogyasztásnak tíz százaléka.

(A lóversenyter szabályozása. Körülbelül két év előtt indítványt nyújtottak be a főváros közigyelésén, melyben a lóversenyter beépítését sürgették. A lóversenyter óriási területén ilyen módon új városrész, villaszerűen kiépítve maga is parkba volna elhelyezve és minden egyes ház kert közepén állana. A főváros hatósága úgy képzelte magának ezt a létesítendő negyedet, hogy az például a drezdai „angol negyed” mintájára készülne. Mielőtt azonban a beépítés ügye konkrét stádiumba jutna, a lóversenyter szabályozásának kérdését kell dűlőre vinni. A főváros és a közmunkák tanácsa már legközelebb fogják a szabályozás ügyét tárgyalás alá venni.

Nyílt-tér

ez rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN
Jogi szemináriuma
 Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
 Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel

AZ
„ÜSTÖKÖS”
 a legjobb magyar vicclap.
 Hetenkint 20 oldal. Színes képek.
 Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.- koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. év január hó 1-től megjelent számokat is 3.- koronáért)

Előfizetési árak:
 Egy negyed évre (okt.—dec.) 3 kor.
 Egy fél évre ————— 6 kor.
 Egy évre ————— 12 kor.

Utalvány cím:
„ÜSTÖKÖS” kiadóhivatala
 Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
 ruháskodhatik minden ember finoman és elegánsan
 az ország-**Zellinger Samu** elsőrangú
 a kassai ur-aszabónál

Szives tudomásul

Nyilvánvaló, hogy mindenkit, a kinek szándéka ezidén szörmeárut, akár szörme-saccot, városi bundát, vagy utazóbundát beszerezni, teljes mértékben érdekelni fogja, hogy az én 1908-as szörmeraktárom a **budapesti főüzletemben és fióktelepeimen: Aradon, Debreczenben, Fiumében, Kassán, Kolozsvártt, Miskolczon, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Temesváron, Zágrábban, Belgrádban és Sofiában teljes, úgy hogy minden elképzelhető igényt kielégíthetek.**

Köztudomásu, hogy én csak is elsőrangú árura helyezek súlyt és így az én jó hírem szinte átment a köztudatba, hogy üzletem a legkiválóbb bevásárlási forrás mindenemű gyermek- és uri öltönyök, de különösen szörmeáruban. Ennek tudható be óriási forgalmam, minek folytán a legjobbat a legolcsóbb ár mellett nyújthatom.

A korai elkészültségem előnye a nagyérdemű közönségre nézve kézzel fogható, mert nyugodtan és meggondolva szemlélheti megvásárlás előtt az árut, amit annál is inkább megcselekedhet, mert hiszen tudvalevő, hogy a **Neumann M. cégnél vásárlási kényszer nincs.**

Kívánatra árjegyzék.
 Budapest, 1908. október hóban.
NEUMANN M.
 cs. és kir. udv. szállító.
 IV., Muzeum-körut 1. és 3.

EGYESÜLETEK.

(—) Alkoholellenes kurzus. A gróf Csáky Albiné elnökle alatt álló Közjótékonyági Egyesület ma tartotta Lukács György v. b. t. t. elnökle mellett alkoholellenes tanfolyamának harmadik és befejező estjét. A Társadalmi Múzeum nagytermét színiültig megtöltötte az előkelő és érdeklő közönség. A tanfolyam mai ülésének megnyitása alkalmából üdvözlő táviratot intézett az elnökség gróf Csáky Albiné egyesületi elnökhöz. A mai felolvasást Rozember Angusztia tanárnő nyitotta meg „Az alkohol és iskola” című értekezésével, melyet a közönség élénk érdeklődéssel hallgatott. Ezután az ismert szociológus, Giesswein Sándor orsz. képviselő lépett az emelvényre és megragadó színekkel cselelt a szociálpolitika és alkoholizmus közötti szoros kapcsolatot. Többek között elmondta, hogy az alkoholizmus előidéző okai a szociális viszonyokban rejlenek és viszont az alkoholizmus a társadalmi viszonyokat rontja. A tapasztalat azt mutatja, hogy az

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu mintá gypajuszövetekből mőrték szerint készítik: **finom öltönyt ————— 21 frtort nagyon finom prima öltönyt 26 —**

alkoholizmus két főokozója a dologtalanság és a túlfeszített munka. Azonkívül lakásmizériák, a család élet züllése szintén terjesztik az alkoholizmust, amely megint a pauperizmust, a rossz táplálkozást és egyéb szociális bajokat szül. Hogyan lehet társadalmilag védekezni? Erre nézve az északi népek adják a legszebb példát. Svédországban az ugynevezett gothenburgi rendszerrel iparkodtak gátat vetni; e szerint a szeszeldást csak társaságok vagy szövetkezetek végezhetik s a tiszta haszon csak humánus célokra, főleg antialkoholista intézményekre fordítandó. Az eszme szép, de kivételben fogyatékos. Sikeresebben működtek Norvégiában az u. n. samlagok (szövetkezetek), mert ott szigorubb szesz törvény van. Annyit mindenesetre elértek, hogy szombat délutántól hétfő reggelig nincs szesz kimérés, még vásárok vagy választások alkalmával sem. Ez már nagy eredmény. Norvégia függetlenségének kihirdetése napján az ország területén minden korcsma csukva volt. Ha a független Magyarország ideálja felé törekszünk, biztosítsuk az alkoholmentes vasárnapokaj és választásokat. Előadását zajos helyesléssel fogadták.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Kilenczedik nap. —

Vége felé közeledik a budapesti őszi meeting. A kilenczedik nap főszáma az 1600 méteres Nyílt handicap, melynek nagyon furcsa feltételei vannak, még pedig, hogy teherközlése már augusztusban jelent meg. Ezen idő alatt több ló nagyon jó, míg egyesek rosszabb formákat mutattak s így nem utolsó teljesítményeik után vannak elbírálv. A súlyelosztást tekintve, Virgilius és Palotás nagyon enyhén vannak kieresztve s azért mi a nyerőt a két ló közül várjuk; pehelysúlyával még Capt. Jacknak is első esélye van, ha csak gyenge kezű lovasa kellőleg tudja majd vezényelni.

Elég érdekes lesz még a Palotai díj is, melyben Kunilinde korrigálhatja multkori rossz futását, mellette még Hanumnak és Selmának van esélye. Az Államdíjban csak három ló bir indulási joggal; ezek közül mi a nyerőt Dinom-Dánomban látjuk. A napot bezáró Kőbányai díjban pedig, melyben két- és háromévesek találkozhatnak, Savoury a jelöltünk Graciense és Szomszéd előtt.

Jelöltjeink:

- I. Tante Agnes — Remete.
- II. Dinom-Dánom.
- III. Palotás — Virgilius.
- IV. Kunilinde — Hanum.
- V. (Selmá) — Motolla.
- VI. Savoury — Graciense.

() A Pannónia Evezős Club háziversenye. Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében rendezte e hó 4-én, vasárnap délután a Pannónia Evezős Club háziversenyét, amely a résztvevők nagy számánál és az erők helyes elosztása következtében kifejlődött izgató végküzdelmeknél fogva a rendezés csak páros küzdelmekre szorítkozó „nagy” regattáinknál jóval nagyobb sportélvezetben részesítette a megjelenteket. Nagy mértékben emelte a verseny érdekességét az, hogy Korvin főhadnagy óriási szenzációt keltett motoros csónakján kísérté a versenyzőket. A versenyt a klubházban társasvacsora, ezt pedig táncz követte. A verseny részletes eredménye ez:

- I. Junior skiff: I. Vida József 4 hoszszal, Indult 3 hajó.
- II. Junior négyes. Első csapat: Szabó, Kirchknopi E., Medek, Szebeny M. v. ev., Párnitzky, korm. 1/2 hoszsz. Indult 5 hajó.
- III. Senior négyes. Első csapat: Vida, dr. Zádor, Novák, Szebeny Gy. v. ev., Koch korm. 2 hoszsz. Indult 5 hajó.
- IV. Nyolcas. Első csapat: Willner, dr. Kuzma, Szebeny A., Páris E., Hilbert, Abrai, Bá-

Magán ————— 21—26 frt
 Felöltő vagy —————
 Tojikabát —————
 Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
 Muzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarok mellet

nyai, Schärtlin v. ev., Kullmann korm. 1 1/2 hossz. Indult 5 hajó.

Ugyanaznap fejezték be a Pannónia házi handikap tennis-versenyét, melynek győztese Jamnitzky Kálmán lett, második Raics Lajos.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Nagyszerb propaganda. Vidnyevics fogház-felügyelőt, akit nemrég azzal a váddal tartóztattak le, hogy a nagyszerb propaganda miatt vádolt vizsgálati foglyokkal konspirált, tegnap szabadon bocsátották, mivel a vizsgálat ártatlanságát derítette ki. Kossutics vizsgálóbíró Vinkovcsebe érkezett, hol többeket kihallgatott. Ógradiskán a zágrábi ügyészség rendeletére több helyen tartottak házkutatást, de minden eredmény nélkül.

§ Megsemmisített verdíkt. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa Sárkány bíró elnöklelte két napi tárgyalás után ma mondott ítéletet Puha István cigányzenész megfertőzési és személys szabadság megsértési bűnyűgyében. Puha István két évvel ezelőtt megszöktette a 13 éves H. Annát Sopoijára, s ott anyja lakásában elzárva tartotta a leányt, akit megbecsületelt. A zárt ajtók mögött lefolytatott első tárgyaláson az esküdtel marasztaló verdíktje alapján a bíróság a vádbeli cselekményekért 4 évi börtönrre ítélte Puha Istvánt. Ezt az ítéletet azonban a kir. Curia alaki hiba miatt megsemmisítette s újabb főtárgyalásra utasította az esküdtbírószéket. Ez a második, szintén zárt ajtók mögött lefolytatott esküdtzéki főtárgyalás ma Puha István fölmentésével végződött. A két év óta letartóztatásban levő cigányzenészt a fölmentő ítélet után nyomban szabadlábra helyezték. Az ítélet jogerős.

§ A Kardos-ügy. A budapesti büntető törvényszéken holnap kezdődik a Kardos-testvérek ügyének tárgyalása. A tárgyalást Thold bíró fogja vezetni, a vádat dr. Nagy Béla kir. ügyész fogja képviselni. A védelem dr. Pollák Illés és dr. Gál Jenő kezében van.

§ A zálogházak üldözöje. Csukai Sándor, kolozsvári volt asztalosmester, a fővárosba kerülve, életcéljéül a zálogházi közvetítők állítólagos visszaéléseinek leleplezését tűzte ki, Naphosszat megfigyelte a zálogházakat s kikérdezte mindazokat, akik valamely zálogházi közvetítő irodájából kijöttek. Ha azután kiderítette, hogy valamelyik közvetítő néhány fillérrel több kamatot szedett, nyomban följelentette. Több zálogházi közvetítő e megfigyelés miatt följelentette Csukait zsarolás címén, de a bíróság fölmentette. A fölmentő ítélet óta fokozott buzgalommal folytatta tevékenységét. A kereskedelmi minisztériumhoz fordult, de ott sem vették szerinte eléggé komolyan a dolgot s végső elkieseredésében Sztérenyi államtitkár szobájában öngyilkos kísérletet követett el. Súlyos sebétől azonban fölgyógyult s első dolga volt, hogy rágalmaszások miatt pörbe fogta a kereskedelmi minisztérium által a vizsgálattal megbízott főtisztet, azokkal a zálogosokkal együtt, akik ellene zsarolás miatt panaszt tettek. Ebben az ügyben már többször volt kitűzve a tárgyalás Baló büntető bíróságnál. A legutóbbi tárgyaláson dr. Sándor Jenő ügyészi megbízott a vádlottak ellen eljettette a vádat, mire Csukai az ügyészi megbízott ellen is panaszt tett az ügyészség vezetőjénél. Ma azután újból ki voltak tűzve az ügyek tárgyalásra, de a tárgyalást nem lehetett megtartani. Dr. Sándor Jenő ügyészi megbízott ugyanis fölmentését kérte a tárgyaláson való részvétel alól az ellene beadott panasz miatt. Az ügyészség vezetője méltányolva a kérelmet, dr. Lányi Márton ügyészi megbízottat küldte ki a tárgyalásokra. Dr. Lányi azonban nem ismerve a bonyolult rágalmaszások pörök előzményeit, a pör iratainak tanulmányozására határidőt kért, amit a bíróság meg is adott.

§ Kétszeres fölmentés. A kecskeméti esküdtzék előtt ma másodszer állott Tassy Lászlóné, született Petrik Mária, aki férjét revolverrel agyonlőtte. Tassy négy évig élt férjével, aki brutális, erőszakos ember volt, sőt ütötte-verte és

reggeltől estig szidalmazta. Két évvel ezelőtt vereskedés közben az agyonkínzott asszony háromszor rálőtt férjére, a golyók azonban nem okoztak halálos sérülést. A férfi fölgyógyult s az asszonyt fölmentette az esküdtbírószék. E fölmentés után Tassy né válópört indított férje ellen és ebben az ügyben májusban Kőrösre utazott. Mikor eltávozott az ügyvédjétől, akinél a pör állásáról tudakozódott, a férjével találkozott. A férfi brutálisan rátámadt az asszonyra, aki elővette revolverét és lelőtte. Ebben az ügyben ma ítélte az esküdtbírószék, amely Tassy né újra fölmentette.

§ Veszedelmes leánynéző. Kiss Mihály Rózsatezai vendéglőjében ez év július elején megismerkedett Kiss Károly pinczér egy Szücs János nevű kertésszel. Borozgatás közben a pinczér eldicsekedett Szücsnek, hogy a takarékpénztárban járt pénzt elhelyezni s meg is mutatta mindjárt 2000 koronáról kiállított betéti könyvét. Szücs János harmadnapra ezen korcsmai találkozás után megjelent a pinczér lakásán. Kiss Károly nem lévén otthon, nővére fogadta a látogatót, aki Lendvay József néven mutatkozott be s szapora bőbeszédűséggel előadta, hogy Kiss Károly részére egy nőrokonát akarná felségül ajánlani, akinek 6000 korona hozománya van. Július 7-én Kiss Károlyt újból felkereste, ez a Szücs János, de most már Lendvay József néven s közölte vele, hogy ha akarja, elmegy vele Rákospalotára az ajánlott leányhoz leánynézőbe. Kiss Károly kapott az alkalmon s elhatározta, hogy másnap együtt kiutaznak vonaton. Mikor a rákosi állomásra értek, Lendvay ajánlatára leszállottak a vonatról s gyalog folytatták utjukat, még pedig az erdőn keresztül. Lendvay hosszú ideig vezette járatan utakon a pinczért, akit egyre kerülgetett, míg végre háta mögé kerülve, egy kerteszkessel — kaczorral — hátszúrta Kiss Károlyt. Most aztán dulakodásra került a két ember között a sor s Kiss Károly segélykiáltásaira a szolnok-új-szászi vonalon szolgálatot teljesítő egyik vasúti őrfelügyelő lett. Ezt észrevette a támadó Lendvay József s gyorsan elmenekült. A rendőrség azonban kézrekerítette s a kir. ügyészség indítványára alapján rablás bűntettéért indult meg ellene a bűnvizsgálat. Ennek során kiderült, hogy Lendvay kriminális multu ember, aki lopásért már két ízben volt büntetve. A kir. ügyészség rablás bűntettének kísérlete miatt emelt vádat Lendvay József ellen, aki kifogásokkal élt a vádirat ellen. A büntetőtörvényszék vádtaácsa ma tárgyalta ezen kifogásokat s Lendvay Józsefet vád alá helyezte s ügyét főtárgyalásra az esküdtbírószék elé utalta.

§ A tolvaj komorna. Berlinben Stiegler komornát az I. számú törvényszék büntetőkamara Wartenleben grófnő gyöngyökserének ellopása miatt másfélévi börtönrre és polgári jogainak három évre való elvesztésére ítélte.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-89.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

Időgyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Dorfájdalmak, Időgyesek (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelőorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véreredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vészegénység).
Bőrbaajok, Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

KÖZGAZDASÁG.

Ankét a vasárnapi munkaszünetről.

Budapest, október 7.

Azoknak a hónapok óta tartó előcsatározás soknak döntő ütközete kezdődött meg ma d. e. 11 órakor a kereskedelmi minisztériumban, amelyek jóformán az ország összes iparos, kereskedői és gazdakörében már hosszú idő óta izgatott agitációval állították egymással szembe a munkásokat munkaadóikkal. Különösen a kereskedelmi és ipari alkalmazottak merítették ki az agitáció és a szervezkedés összes fegyvereit követeléseik érvényesítése érdekében. Nincs az országnak olyan kereskedelmi és ipari gócpontja, ahol külön csoportok ne alakultak volna a vasárnapi munkaszünet kivívása érdekében, amelyek egymással is mindenkor fenntartották az érintkezést, úgy, hogy ebben a kérdésben az alkalmazottak ritka egyetértéssel foglaltak állást. A dolog természetében rejlik, hogy egy ilyen nagy mozgalom túlszökés nélkül nem eshetett meg s akadtak olyan érdekcsoportok is, amelyek a teljes vasárnapi munkaszünet biztosításával sem akartak megelégedni, hanem a mi viszonyaink közepette kivihetetlen harminczhat órai munkaszünet mellett törtek lándzsát. Talán a lefelé való licitálhatóság lehetőségének biztosítása okából ez a tetszetős jelszó is mély gyökereket vert volna az alkalmazottak között, ha bizonyos felekezeti szempontok érvényesülésének jegyében nem születik. Így azonban a józanabb többség megmaradt az elérhető határok között és ha bizonyos szociális és a szélsőségek felé háló kívánságok hangoztatása az utolsó pillanatig sem szünt meg, azért egészben véve el lehet mondani, hogy az alkalmazottak ezuttal az objektív kritika által is figyelemre méltatható álláspontra helyezkedtek. És ez erőt is adott fellépésüknek. Talán éppen a velük szemben álló erőnek felismerése és méltánylása okozta azt, hogy a szönyegen fekvő fontos kérdés körül a munkaadók is igen nagy készülettel és — ami e részen nagy ritkaság — teljes egyetelmiséggel foglaltak állást. Túlszökés és bizonyos retrográd irányok erről az oldalról is bukkantak föl, azonban a nagy többség itt is magasabb szempontból bírálta az ügyet. Az egymással szemben álló érdekeltségek között pedig fontos háttérük teljes átérésével mutattak rá a helyes középútra a különböző közgazdasági érdekvéviselői testületek, úgy, hogy e robbanóanyagokkal tett kérdés végleges megoldásához a kereskedelmi kormánynak valóban teljesen kimerített anyaga gyűlt össze.

Igy kezdte meg tanácskozásait a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezetről az a szakértő társaság, amelynek soraiban helyhez jutott nemzetgazdasági életünk minden tényezőjének képviselője. Ha még hozzávesszük azt, hogy az elnöki széket Sztérenyi József kereskedelmi miniszter foglalta el, ki valóban ura a kérdéssel összefüggő egész nagy elméleti és gyakorlati anyagnak, akkor még a legelfogultabb túlnak is el kell ismernie, hogy ennél nagyobb gondossággal és objektivitással alig lehet törvényt előkészíteni. Az a beszéd pedig, amelylyel a tanácskozásokat Sztérenyi megnyitotta — bár nem készült szónoki remeknek — a maga természetességével, nyílt őszinteségével, különösen pedig azon igazságoknál fogva, amelyeket hirdet, minden figyelemre méltó. Szinte klasszikus tömörséggel mutat rá Sztérenyi ama feladatokra, amely a kormányra a közgazdasági élet egyensúlyának fenntartása körül vár. „Ne feledjük el egy pillanatra se, hogy a szociálpolitikában hátrafelé menni nem lehet, hanem csakis előre” — mondja beszéde végén. És ez a törvény valóban lépés lesz — előre!

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatát valódi étkezés gyomorbaajoknak és székeszékében szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
3-8 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér

Az a
minisztér
érdekelts
ügyi, bel
is megje
ügyi álla
az érteke

Igen
delemgy
egybevy
minisztér
vözülni.
nek tárg
cziális alk
kicsiny, d
nak, ame
küzdelen
dekeltség
vényjavas
hivatva l
érdekelts
lönösen a
nyugvást
adókna
mazottaik
amely sz
gaskodás

Olyan
ben, amel
ellentetés
aki nyujt
kell, viszo
kevesli az
mészetese
után tapas
den szocio
legközele
bár nem is
lathoz füze
míg az egy
a másilkna
és feltétlen
készítő tár
nizster ur
keltség leg
természet
hullámok i
amely a tá
lehet fenna
egyek oszt
keretek is
korlati éle
ki, hogy m
a maga é
zölnie. (Iga

Maga
alapon épít
lehetőség
ményeivel
— sikerült
eldönteni
keltség leh
rán a tárg
tak elkerül
ben sem,
utolsó stád
széről ben
telesságsze
munkaadók
képviselői
tünk az ö
tisztelt kén
tott minke
vánságairó
képviselője
mezte egé
előttünk az
kivánságát
születnek
ják és csal
tokat, ame
lőtre az a
hiszen erre
mi nem sz
tanácskozá
önök előtt

Tisztel
nánk, köte
hiszem, ho
elejét. (Él
lyel tartoz
alkotni és

Az ankét ma délelőtt 11 órakor a kereskedelmi minisztériumban kezdődött s azon a közgazdasági érdekeltségeken kívül a földművelésügyi, az igazságügyi, belügyi és a pénzügyminisztériumok képviselői is megjelentek. Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkár a következő beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Sztérényi beszéde.

Igen tisztelt uraim! Ó excellenciája a kereskedelemügyi miniszter ur nevében van szerencsém az egybegyűlt érdekeltségi képviselőket, valamint a társminisztériumok képviselőit a legszívesebben üdvözölni. Teszem ezt egy törvényjavaslat tervezetének tárgyalása alkalmából, amely javaslat a szociális alkotások sorozatában, bár terjedelménél fogva kicsiny, de jelentőségénél fogva nagy s egyike azoknak, amelyeknek létesítése körül immár évtizedes küzdelem folyik és nem egy félreértés támadt az érdekeltség kétirányú tényezői között, de amely törvényjavaslatnak esetleges szerencsés megalkotása hivatva leendő nyugvó pontot képezni a szociális érdekeltség mindkét ágazatában s hivatva leendő különösen az alkalmazottak széles rétegeiben azt a megnyugvást kelteni, hogy a főnököknek és a munkaadóknak nagy testületi szeretettel karolják fel alkalmazottaik érdekét és azt a szeretetet nyújtják feléjük, amely szeretetnek visszhangja gyanánt szintén ragaszkodást és tiszteletet várnak azután tőlük.

A törvénytervezet.

Olyan törvényalkotás tervezetével állunk szemben, amely mint a legtöbb szociálpolitikai alkotás, ellentétes érdekeket van hivatva kiegyenlíteni. Annak, aki nyújt, természetesen sok az, amit nyújtania kell, viszont az, akinek nyújtatik, természetesen kevesli azt, amit nyer. A mindennapi életnek legtermészetesebb megnyilatkozása ez, amelyet nap-nap után tapasztalunk a közélet minden terén. Ezért minden szociális alkotásnál az arányközéput az, amely legközelebb juttat a helyes megoldáshoz, amely, habár nem is elégíti ki mindenkit, akinek érdeke a javaslathoz fűződik, de közelebb áll az igazsághoz, mert míg az egyik fél nem követel túlságos áldozatot, addig a másiknak nyújtja azt, amire jogosan igénye lehet és feltétlen szüksége is van. A törvénytervezet előkészítő tárgyalása, amelyet a kereskedelemügyi miniszter ur, mint minden törvényalkotásnál az érdekeltség legszélesebb rétegeinek bírálat alá bocsátott, természetesen nagyobb hullámokat vetett fel. E hullámok itt-ott talán túl is csapnak azon a kereten, amely a tárgyilagosságot kritikát képezne, de nem lehet fennakadnunk ezen sem, mert hisz ott, ahol az egyes osztályok érdekeiről van szó, néha a tárgyi keretek is túlléphetnek, mert a védelem abból a gyakorlati élet tapasztalataiból igazolt felfogásból indul ki, hogy minél többet követel, annál többet sikerül a maga érdekében az alkudozások révén kieszközölnie. (Igaz! Ugy van!)

Az előzetes bírálat.

Maga a törvényjavaslat azonban nem ezen az alapon épül fel. A törvényjavaslat már igyekezett a lehetőség szerint számolni a gyakorlati élet követelményeivel és igyekezett megtalálni azt a középutat — sikerült-e, nem-e, azt az értekezlet lesz hivatva eldönteni — amely középut megfelel mindkét érdekeltség lehető érdekeinek. S ha itt-ott a kritika során a tárgyilagosság határain túlnemlének, nem voltak elkerülhetők bizonyos támadások azokkal szemben sem, akik a törvénytervezet megalkotásának utolsó stádiumában mindkét érdekeltségi tényező részéről bennünk tanácsalkalú támogatást, ugy kötelességszerűleg ki kell itt jelentenem, hogy egy munkaadók, mint az alkalmazottak meghallgatott képviselői a legmesszebbmenőleg képviselték előtűnk az ő érdekeltségeik szempontjait. A munkaadók tisztelt képviselője hála a kötelező módon tájékoztatott minket a legmesszebbmenőleg a munkaadók kívánságairól és óhajairól, viszont az alkalmazottak képviselője ugyanazzal a nyíltsággal, amely jellemezte egész működését ebben a kérdésben, feltárta előttünk az alkalmazottak ezrének és ezrének azt a kívánságát, hogy ők a javaslattal a vasárnapi munkaszünetnek sokkal messzebbmenő megoldását kívánják és csak amikor eléjük tartuk azokat a szempontokat, amelyekre az ímént voltam bátor utalni, jött létre az a, nem mondhatom, megállapodás — mert hiszen erre sem ők nem lettek volna illetékesek, sem mi nem szólítottuk fel őket erre — hanem létrejött e tanácskozások révén az a megoldás, amely most őrök előtt fekszik.

Az altruisztikus szempontok.

Tisztelt uraim! Mielőtt a tárgyalásba bocsátkoznánk, kötelességszerűleg jelentem ki ezeket, mert azt hiszem, hogy ezzel sokszoros félreértésnek veszem elejét. (Élénk helyeslés.) Az a férfias nyíltság, amelylyel tartoznak egymásnak azok, akik a közélet terén alkotni és az alkotásokat bírálni vannak hivatva, azt

diktálja nekem, hogy önöket ebben az irányban is tájékoztassam és egyúttal arra kérem, méltóztatásnak kritikájukban nem a szélsőségeket keresni, amelyek a megértést lehetetlenné teszik, hanem keresni egymás érdekeivel szemben azt a méltányosságot, amely már eddig is ezen a téren több sikeres intézkedésnek vetette meg az alapját. Mert ne feledjük el, egészen más az, hogy ha a kormány az államhatalom parancsoló eszközeivel és egészen más, ha az érdekeltség egyetértő hajlamaival oldja meg ezt a kérdést. Az utóbbi megoldás feltétlenül gyümölcsöző leendő azon a gazdasági téren, amelyet ugy a munkaadók, mint az alkalmazottak kölcsönös egyetértéssel és egymás iránti tisztelettel kell, hogy szolgáljanak. (Igaz! Ugy van!)

Tisztelt uraim! Ne feledjük el egy pillanatra se, hogy a szociálpolitikában hátrafelé menni nem lehet, hanem csakis előre. De feltétlen követelménye a szociálpolitikának a fokozatos fejlődés is, mert bármit tudna magának az egyik, vagy másik fél pillanatnyi előny gyanánt kieroszakolni, az megfoszulja magát később az együttműködés nyugtalanságában, míg ellenkezőleg, ha sikerül összehangot és egyetértést létesíteni az igények megfelelő kielégítésével, ez nemcsak nyugtalanságot nem kel, hanem olyan gyümölcsöket terem, amelyeknek előnyeit mindkét érdekeltségi tényező élvezi: a munkaadó azzal, hogy tevékenységükben, anyagi és szellemi tőkájük kockázatában nyugodt számíttással dolgozhatnak, az alkalmazottak abban, hogy a maguk jogaiban és méltányos igényeikben főnökeik, munkaadóik által támogatva, megteremtik maguknak azt az alapot, amelyen nagyobb eredménnyel szolgálhatják a maguk érdekeit, amelyen megszűnnek a további surlódás és létesülhet a béke. Abban a meggyőződésben, hogy ezen az értekezleten sikerül nekünk a békét ezen a téren megteremtteni, a kereskedelmi miniszter ur nevében ismételt üdvözlőm önöket és a gyűlést megnyitom. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Az elnökök államtitkár beszéde a jelenvotakra igen mély hatást gyakorolt, mert mindenki átérzte a benne foglalt igazságokat. Azután az értekezlet minden általános vita mellőzésével azonnal áttért a részletes tárgyalásra.

A tárgyalás.

Az 1. szakasznál Török Emil hangsúlyozza, hogy már az 1. szakaszban fel kell említeni, hogy az ipari munkának az 1. bekezdésben említett napokon való szünetelése a törvényben megállapított kivételekkel lép életbe. Ullmann Sándor szerint nem volna célszerű speciálkálni azt, hogy a munkaszünet szempontjából mi tekinteti ipari munkának, hanem csak az alapelveket kell a törvénybe lefektetni. Lukács Károly az olasz törvény mintájára egyszerűen azt tartja kimondandónak, hogy a munkaszünet mindenkire nézve 24 órában állapították meg és ez rendszerint vasárnap következnek be. Egyszerűsödnie kell a törvénytervezetnek, vajjon okvetlenül munkaszüneti napnak állapítandó-e meg Szent István napja és Karácsony első napja is. Sztérényi József államtitkár elnök Lukács Károly indítványában szociális haladásunk szempontjából súlyos visszaesést lát, mert annak elfogadása esetén nem szociális alkotást létesítenének, hanem különböző vallásfelekezeti alakulatot adnának a munkaszünetnek Magyarországon. Ezt az álláspontot perhorreskálta már az első törvényalkotás is és mi is feltétlenül ragaszkodunk ahhoz, hogy a vasárnapi munkaszünetet tényleg vasárnapi munkaszünet legyen. Az immár két évtized óta fennálló rendszert felforgatni nem óhajtjuk és erre a kormány nem is lenne kapható.

A második szakasznál Brachfeld Sándor az O. M. G. E. nevében az 1. bekezdéshez a következő módosítást terjeszti elő: „Nem esik az 1. szakasz rendelkezései alá az oly ipari munka, amelyet az iparos műhelyében, vagy a kereskedő üzletében, vagy irodájában, vagy azonkívül lakásán nem nyilvánosan és mások munkájának igénybevétele nélkül végez. Az ilyen munkát a külföldön majdnem mindenütt elvégezheti az illető üzletében, vagy irodájában is, nem indokolt tehát nálunk sem ez a megszorítás.

Szurányi Béla és Jászai Samu felszólalása után Sztérényi József államtitkár, elnök hangsúlyozta, hogy az otthon dolgozó munkások védelmének kérdését ebben a vonatkozásban eddig nem sikerült még egyetlenegy álláspont sem megoldania, mert hiszen itt számolni kell mindenkinek azzal a természetadta jogával, hogy amíg a mások munkáját igénybe nem veszi, a saját lakásán mindennemű munkát a nyilvánosság kizárásával bármikor végezhet. Ha egyik irányban az önálló iparosnak megadjuk ezt a jogot, igen nehéz az otthon dolgozó munkásokkal szemben ilyen megszorításokat alkalmazni.

Ezután Kreutzer Lipót, Ullmann Sándor, Szárvay Gyula, Záray Károly és Bényei Zsigmond államvasuti felügyelő szólaltak fel. Utóbbi a 2. §-ba felveendőnek tartja, hogy nem esik a törvény rendelkezése alá a vasúti üzem és az ezzel kapcsol-

atos mindennemű munka. Sztérényi József államtitkár: Ezt óriási visszaesésnek tartja a jelenlegi állapottal szemben, pedig az államvasut retrodrág irányt nem követett soha. Maga a forgalom ki van véve a munkaszünet alól, de a rakodás és a fuvarozás az állomásokról a jelenlegi törvény hatálya alatti tilos és ezt a törvényt visszafeljeszteni csak nem akarhatja. Az államtitkár ezután Bényei Zsigmond, Domony Mór, Mága István, Tamásy István és Thék Endre hozzászólásait hallgatta meg, mire a 2. § feletti vitát bezárva, megfontolásra méltónak tartja azt a több oldalról hangoztatott szempontot, hogy valamint a kereskedő vagy iparos a saját munkáját mások munkájának igénybevétele nélkül elvégezheti, ez kiterjeszessék a nagyobb r. t. üzemek vezetőire is, de nagyon természetesen azzal a korlátozással, hogy annak a helyiségnél azon a napon nyilvánosan hozzáférhetőnek lennie nem szabad és hogy a munka kizárólag az illető személyi ténykedésére szorítkozzék. A javaslatban említett mellék-iparágak tekintetében majd a végrehajtási rendelet fog utbaigazításokat tartalmazni és már most hangsúlyozza, hogy az annak idején kibocsátandó végrehajtási utasításhoz szintén lesz hozzászólása az értekezletnek.

Ezután áttértek a 3. § tárgyalására. Kunz József, dr. Róz Jenő, Laufer Vilmos előadásaira az államtitkár kijelenti, hogy a záróra kérdése az új ipartörvény-javaslatban fog szabályoztatni.

A 4. §-nál dr. Bodós, Hegedűs Lóránt, Török Emil, Kraemer Ferenc, Elischer Lipót, Fekete Ignác, László Géza, Dienes Emil, dr. Siposs Károly, Pfeiffer és Kreutzer Lipót a munkaszünet alól való kivételek statuálása tekintetében tettek indítványokat. Sztérényi József államtitkár reflektálva a vita során elhangzott megjegyzésekre, hangsúlyozza, hogy a legmesszebbmenőleg honorálják az érdekeltségeknek e tekintetben előterjesztett kívánalmait, de utalt arra, hogy számolni kell a gyakorlati élet követelményeivel is és így nem lehet eleget tenni az alkalmazottak azon óhajának, hogy a kivételeket teljesen eltöröljék.

Ezzel a tanácskozást felfüggesztették és folytatását délután 5 órára tűzték ki. A délutáni ülésen a tanácskozást az 5. §-nál folytatták. Ehhez Kunz József, Surányi Béla és Déri Károly szólottak hozzá. A 6-ik §-nál Bokor Gusztáv; a 7-ik §-nál br. Pongrácz Vince osztálytanácsos, Surányi Béla és Záray Károly; a 8-ik §-hoz Surányi Béla, Benkő Sándor és Pfeiffer; a 9-ik §-nál Szendrői Mór, Fekete Ignác és Boschányi, a 10-ik §-nál Korein Dezső szólaltak fel. Utóbbi statisztikai adatok alapján 50,000 szombatot megtartó zsidó kereskedő és iparos nevében kéri, hogy a szombatot megtartó zsidó kereskedőknek, gyárosoknak és kisiparosoknak az elárulás határozott kivételével az adminisztratív és irodai munka a szombatot megtartó alkalmazottakkal zárt ajtók mögött egész vasárnap megengedtesék. Utal az angol törvényre, a holland törvényjavaslata és a galicziai statutumokra, amelyek ezt megengedik. Nemzetgazdasági indokokkal érvel a kívánság mellett.

A kérdés felett hosszabb vita keletkezett.

Sztérényi államtitkár reflektált az indítványra, és kérte, hogy azt Korein ejtse el, minthogy nem lehet valláslekiismeretbeli dolgokat belevinni a törvénybe, amely szociális szempontokat kíván szolgálni. Különbösen is a törvénytervezet 11. és ezzel kapcsolatos 18. §-a a szombatot tartó zsidó kereskedőket és iparosokat amugy is lényeges előnyben részesíti, mert ők az alkalmazottaknak adandó hétköznapi kárpótlást szombaton adhatják meg.

Hosszabb vita fűződött a 11. és 18-ik §§-okhoz, amelyeket mint összetartozókat, együttesen tárgyaltak. Sztérényi József államtitkár összefoglalva a vita anyagát, konstatálja, hogy mindkét érdekeltségi tényező megváltoztatta a maga álláspontját. Konstatálja továbbá, hogy sem a főnök, sem az alkalmazottak a hétköznapi kárpótlással nincsenek megelégedve. Felveti, nem volna-e lehetséges a kérdést oly módon megoldani, hogy egészen szigorúan kategorizálnának és nemcsak a főváros és vidék között tennének különbséget, hanem szakmák szerint, nagyobb foglalkozási körök és foglalkozási ágak szerint. Egész más elbírálást igényel a magánisztviselők nagy körét felölelő bank és irodai szolgálat, egészen mást a nagykereskedelm, vagy a detail üzlet. Lehetne az évszakok szerint való kategorizálást és kompenzálást is behozni. Javasolja, hogy e fölött most függesszék föl a vitát a holnapi napig, amikor is reméli, hogy sikerül az alkalmazottak és főnökök képviselői között mindkét érdekeltség kívánalmainak méltányos elbírálásával megegyezést teremteni.

Ezután áttértek a következő szakaszok tárgyalására és a vita folyamán egészen a 16-ik §-ig haladtak. A tanácskozást ekkor megszakították és folytatását holnap délelőtt 11 órára tűzték ki.

A tözsdéről. A tözsdén ma már barátságosabb hangulat uralkodott s az irányzat illetőnképp egyszerűen erőteljes fordulatot vett s az egyre hango-

sabban jelentkező vásárlók mind magasabbra verték föl az árfolyamokat. A külföldi tőzsdék is teljesen megnyugodtak s mindenlúppen magasabb jegyzések érkeztek. Különösen az orosz járadék árfolyama emelkedett erősen. Délben érkezett a Mittagszeitungnak amaz értesítése, hogy Törökország megszakította Bulgáriával a diplomáciai összeköttetést, ez is alig okozott nevezetesebb mozgolódást. A mai nap folyamán következőképpen ingadoztak az árfolyamok: Az Osztrák hitel 2.25 koronával, a tegnapi zárlaton fölüli, 636.75 koronán indult, gyorsan 639-ig tovább emelkedett, aztán 635.50-ig gyöngült, majd ismét 636-ra javult. A Magyar hitel 1.50 koronával a tegnapi zárlaton fölüli, 739.25 koronán indulva, 741.50-ig tovább javult, azután 739.50-re gyöngült. Az Államvasut 689-ről 691.50-re javult, aztán 690-re gyöngült. Forgalmába került továbbá: Leszámitóbank 481—480.75 kor., Jelzálog 431.50—432.50—431.50 koronán, Rima 556.50—559.50—558 koronán, Városi villamos vasut 263.25—263.50 koronán, Közuti 553—554—553 koronán, Magyar koronajáradék 91.95—92—91.60—91.70 koronán, Danubius 255—255.50 koronán, Salgó 588 koronán, Kereskedelmi bank 3390 koronán, A mai árváltozásokat következő táblázatunk tünteti fel:

	okt. 4-iki	tegnapi záró	mai záró
Osztrák hitelrészvény	643.50	634.50	636.25
Magyar hitelrészvény	745.50	737.75	739.50
Osztr. magyar államvasut	695.—	688.25	699.—
Leszámitóbank	482.50	479.50	480.75
Jelzáloghitelbank	434.—	430.—	430.50
Rimamurányi	560.50	555.—	558.—
Városi villamosvasut	265.—	262.50	263.50
Közuti vasut	556.50	550.—	551.—
Koronajáradék	92.45	91.80	91.70

Ünnepelt vasutl főfelügyelő. Ez évben töltötte be harmincz évi szolgálati idejét dr. Hausser Adorján, a kassa—oderbergi vasúttársaság vezérnökára, az igazgatóság általános igazgatási szakosztályának főnöke. Ez alkalomból meleg ünnepségekben részesült az igazgatóság személyzete részéről. Ma délben a központi személyzet testületileg kereste fel hivatalában és Damján József felügyelő meleg szavakban üdvözölte az ünnepeltet a személyzet nevében. Az ünnepelt ki akart ugyan térni az ünnepeltetés elől, de az általános megnyilatkozása elől nem térhetett ki, meghatóttan mondott köszönetet az ünnepeltetésért. A kassa—oderbergi vaspálya társaság nőtisztviselői impozáns bokrátt nyújtották át az ünnepeltnek. Este tisztelőre bankettet rendeztek, melyen ugy az igazgatóság, mint a külszolgálati személyzet számos tagja is részt vett. A kassa—oderbergi vaspálya társaság testületileg vett részt rutkai Ráth Péter udv. tanácsos, a társaság vezérigazgatójával, valamint Csatóry Frigyes udv. tanácsos, a mohács—pécsi vasut és a Dunagőzhajózási Társaság igazgatójával az élen, amely vállalatoknál Hausser mint fő-tisztviselő szintén hosszabb ideig működött.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védőgyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Reif Bernát cipőkereskedő. Pozsony; Eger Sándor fűszerkereskedő, Eszék; Luszthaus József budapesti nyesterterménykereskedő fizetési zavarokba jutott. Tartozása 150,000 korona, cselekvő vagyona állítólag 151,000 korona. Luszthaus fel akar számolni, hogy így elégtse ki hitelezőit, akik többnyire bécsi és lipcei kereskedők. — Sándor Mihály nagyváradi kézműáru kereskedő fizetéseképtelen, tartozása 83,000 korona.

Nemzetközi középosztály kongresszus. Tegnap nyitották meg Bécsben a második nemzetközi középosztály kongresszust. A kongresszusnak célja, hogy a középosztályra vonatkozó és annak politikai, szociális, kulturális és gazdasági érdekeit érintő főbb kérdéseket tisztázza és előmozdítsa. A kongresszus hat szakosztályban tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amelyek a középosztályra nézve sürgős megoldást igényelnek. A szakosztályok a következők: hitellgy, nevelésügy, iparfejlesztés, lakás-politika, háziipar és építkezés hitelvédelem. A kongresszus iparfejlesztési osztályának mai ülésén három magyar delegátus is felszólt. Méhely Kálmán, a m. kir. kereskedelmi minisztérium iparpártolási osztályának előadója. „A beszerzési és értékesítő szövetkezetek szervezete és működése, különös tekintettel a hadseregszállításokra” czimén tar-

tott előadást, amelynek keretében a magyar középosztály politika vezérlő gondolatait, különösen pedig a kormány ily irányú működését is ismertette. Edvi Illés Aladár elsöbben részletes statisztikai adatok alapján ismertette a magyar kisipar helyzetét, míg dr. Szűry János miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium iparpártolási osztályának főnöke „A magyarországi háziipar pártolása az állam és társadalom által” czimrel tartott előadást. Magyarországon a háziipar nincs olyan erősen lokalizálva, mint Cseh- és Szászországban és éppen ezért a szétszórt háziipar fenntartása és előmozdítása alapos és nagy áldozatokat igénylő szervezettel követel meg. Megfelelő szervezet mellett a háziipar sikerrel képes előállítani bizonyos tömegcikkeket, pl. kosárfonó-dolgokat, divatárakat is. Erre való tekintettel a kormány az utóbbi években egyes vállalkozókat szövetségi és másnemű szervezeteiket évenként tetemes szubvenciókkal lát el, amelyek a múlt évben 500.000 koronát tettek ki.

Az osztályorszájáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

90.000 koronát nyert: 108620.
15.000 koronát nyertek: 15324 29935.
10.000 koronát nyert: 58968.
5000 koronát nyertek: 8147 11098 53448 68550 88624 121868.

2000 koronát nyertek: 7309 8814 12271 14560 21163 47011 56024 67733 70350 70991 73327 74825 80828 82762 88881 89492 95020 97206 99773 115267 121695.

1000 koronát nyertek: 2368 3428 7768 15517 17994 18006 21871 25031 27234 28546 38119 40025 41928 47764 48804 55841 56214 56346 57210 57213 57970 58303 67337 69346 73247 73227 73030 74486 74305 75224 76728 80414 88423 90982 93925 96487 100132 102301 102996 107068 111316 115199 121648 121321 123301 123521 124735.

500 koronát nyertek: 2645 5202 7958 9688 13156 14351 14158 15025 15114 15669 18151 23059 26041 27336 28919 29625 31552 34979 35192 35292 36758 39594 40349 40411 42931 44193 48901 57119 58459 62602 64646 65061 65722 68578 770213 71663 75686 75646 80886 81584 83566 83588 86063 88617 89975 90174 91616 94294 95527 96030 96825 97059 101339 105425 105438 107212 112045 114095 115057 116767 117928 118814 119765 120010 121224 121553 124543.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek. Páratlan szerencse a Hecht bankháznál! Szombaton a legnagyobb nyereményt 400.000 koronát a 35653 számra, ma pedig újabb 90.000 korona nyereményt a 108620 számra fizetett ki a bankház nyolcz-nyolcz szerencsés ügyfelének.

A fejemegyei községek kedvezményes vetőmagért. A földmívelésügyi miniszter 150,000 korona értékű vetőmagot hajlandó kölcsönözni a vármegyei községeinek, ha a 150,000 koronáért szavatosságot vállal a vármegye. Eddig a következő községek jelentkeztek, hogy a vetőmagra igényt tartanak: Nagyláng, Adony, Polgárdi, Urhida, Seregélyes, Igar, Vajta, Sárkeresztur, Dunapentele, Bodmér, Szász, Iszakszentgyörgy, Csösz, Aba, Felcsut, Káloz, Sukoró, Táz, Soponya, Sárosd, Pázmánd, Szászhalombatta, Gárdony, Nagylók, Falubattyán.

A kerületi munkásbiztosító közgyűlése. A Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár október 25-én vasárnap délelőtt 9 órakor az újvárosi háza közgyűlési termében közgyűlést tart. Ha a közgyűlésen a kiküldöttek nem jelennek meg határozatképes számban, ugy az újabb közgyűlés — külön hirdetmény és meghívó kiadása nélkül — október 27-én esti 7 órakor a pénztár helyiségében fog megtartatni.

Mennyi kárt okoztak a hadgyakorlatok. A veszprémi királygyakorlatok alatt a katonaság által okozott mezőgazdasági károkat három vegyes bizottság állapította meg, melyek működése majdnem két hétig tartott, míg az összes területeket bejárták és a helyszínén a felbecsült károkat a gazdáknak kifizették. A kárbecslő bizottságban az illető járás főszolgabirája, azonkívül a katonai részről és a pénzügyi hatóságok képviselőiben volt 1—1 tag. Kárbecslők gyanánt Kajdacsy Endre gazdasági egyesületi titkár, Holitscher Károly nagybirtokos, Zwicker Béla uradalmi intéző és Horváth Mihály földbirtokos szerepeltek. A bejelentett kárösszeg mintegy 400.000 korona összeget tett ki, mely károkat a bizottság becslése után a helyszínén a gazdák megelégedésére rendezték.

Bábolna. Darányi földmívelésügyi miniszter rendeletére a bábolnai ménesbirtok igazgatója megírta a bábolnai uradalom vázlatos történetét, együtt a

most alkalmazásban levő gazdasági üzemet. A birtok 1789-ben alapított. Tulajdonképpen a hadsereg számfelveti lovainak állomási helyeül szolgált, csak az utóbbi években kezdték a lótenyésztés mellett a szarvasmarhatenyésztést nagy sikerrel izni és fokozott munkával a gazdaságot a legintenzívebb művelés alá fogni. A bábolnai ménesnek 878 lóva van, amelyből anyaló 214, a többi különféle koru és arabsvérű tenyészmén és csikó. Az uradalom jelenlegi kiterjedése 7105 hold. Három kerületre van felosztva és öt mellékmajorja van. Vetésforgója a következő: kalászosoké 2462 hold, kapásnövényeké 806 hold, takarmánynövényeké 1363 hold, kaszáló 1214 hold, erdő 217 hold. Az uradalomnak keményítő gyára van, amelynek feldolgozandó anyagát, a burgonyát, maga termeli. 1880. óta az uradalom a szimmenthali tenyészirány híve, az első tenyészállatokat Svájcából importálták. Ez idő szerint gulyája 438 darabot tesz ki. Eddig az uradalom üszöket nem adott el, de már elérték azt a határt, amikor a feles számú üszöket el fogják adni. Az uradalomnak ram-bouillot juhászata, berkshirei sertéstenyésztete és nagy hizaldája van. Fel van szerelve a birtok gőzmalommal, tégláégetővel, gépházakkal. A birtok egy holdjára 122 korona 30 fillér bevétel és 90 korona 68 fillér kiadás esik. A tiszta jövedelem tehát holdanként átlagosan 31 korona 62 fillér.

Az eperjesi gyümölcskiállítás. Eperjesről jelentik: Az eperjesi gyümölcs-, kertészeti- és baromfi-kiállítás, melynek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter volt a védnöke, tegnap ért véget. A kiállítás ugy az anyag minősége, mint elrendezése tekintetében igen sikerült és Abauj-, Zemplén- és Szepesvármegyék gazdasági előrehaladását bizonyítja. A gyümölcs-kiállításon aranyérmét nyertek Szinyey-Merse Félix orsz. képviselő, gróf Hadik-Barkóczy Endre és Sziklay Ede. A kertészeti kiállításon aranyérmét nyert a kassai javítóintézet kertésze, Gürtler, Pozsonyi Elek Árpád szőlőkiállításával s Zsebraczy Géza méhészeti kiállításával nyert aranyérmét. A baromfi-kiállításon aranydíjat nyertek Répánszky Gyula kassai tenyészete, Bogray Elemér, gróf Zichy Károly és a sárosi gazdasági egyesület. A kiállítás vásárral volt egybekötve és csak a baromfiaknál több mint 3000 korona árut vásároltak. A kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánult, amit az a körülmény is mutat, hogy több mint 9000 jegy fogyott el három nap alatt és az 5000 korona bevétel bőven fedezi a kiadásokat.

Mennyi bor termelt 1907-ben. Magyarország összes szőlőtermelőinek termését az 1907. évben a következő statisztikai adatok tüntetik föl hekoliterekben: Közönséges fehérbor 2,027,729, közönséges siller bor 711,269, közönséges vörösbör 209,107, fehér peccenyebör 85,916, vörös peccenyebör 15,116, fehér csemegebör 17,063, vörös csemegebör 1264, aszabor 900. Termelt tehát Magyarország területén 3,068,427 hektoliter mustból készült ujbör; a musttermés pedig volt 3,408,182 hektoliter. — A szőlőtermésre vonatkozó 1907. évi statisztikai adatok a következők: 1907-ben volt: immunis homoktalajú még nem termő szőlőből 1907. évi ültetés 7656.7 kat. hold, korábbi ültetés 22041 kat. hold; termő szőlők 169,846 kat. hold, összes szőlőterület 199,543 kat. hold. Ebből esett hegyi szőlőkre: európai vesszőkkel beültetve még nem termő szőlő 1907. évi ültetés 2306 kat. hold; korábbi ültetés 10,461 kat. hold; ebből volt termő egészséges szőlő 37,661.9 kat. hold; filloxera-lepett, de még termő szőlő 37,315.2 kat. hold, összesen 87,744.4 kat. hold. Amerikai vesszőkkel beültetve, még nem termő szőlő 1907. évi ültetés 7,926.7 kat. hold, korábbi ültetés 19,209.1 kat. hold, termő szőlők 88,704 kat. hold, összesen 115,840.2 kat. hold. Sikés lapály szőlőkre esett: európai vesszőkkel beültetve 1907. évi ültetés, még nem termő szőlők 4304 kat. hold, korábbi ültetés 6767.5 kat. hold, termő egészséges szőlők 24,479 kat. hold, filloxera-lepett, de még termő szőlők 15,677.9 kat. hold, összesen 51,229.4 kat. hold; amerikai vesszőkkel beültetve, 1907. évi ültetés, még nem termő szőlők 2219.8 kat. hold, korábbi ültetés 5311.2 kat. hold, termő szőlők 17,368.6 kat. hold, összesen 24,894 kat. hold. Összes szőlőterület (immunis és nem immunis együttvéve) 479,257.5 kat. hold.

Kilenczórás munkanap a vasutaknál. A „Fremdenblatt” értesítése szerint valamennyi miniszter részvételével most tanácskozásnak folynak, amelyen a császári kir. államvasutaknál behozandó kilenczórás munkanap kérdését vitatják meg.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1908. évi szeptember hóban 1505 ajánlat 11,193,387 K 78 f biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1288 kötvény 9,814,444 K 10 f biztosítási összegre állítottat ki. F. évi január 1-je óta 14,860 ajánlat 114,729,697 K 48 f biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 12,720 kötvény 99,106,844 K 53 f biztosítási összegre állítottat ki.

Az 1908. szegze 6,88 tely kimu 125,445 k 1,796,397 l 264,156,551 évben az 15,345,532 a társulatások szernek ki. A marad a felkelési tőreses ló hónapban gel, f. év korona os

Az A társaság Valencziát a Szeged Fiuméből

nn Sba
Duna Pa
Lin
Böc
Poz
Kor
Buc
Pak
Mol
Mor
Olv
Par
Oss
Mor
Zoo
Tre
Szo
Sár
Gy
Var
Zák
Ber
Fes
M.
Zák
Szl
Mif
Dó
Sza
Krasna N.
Latorca M.
Iaborea Ho
Ung Per

A Ma

SZ

Az 1908. év január elseje óta bejelentett károk összege 6,885.093 K 20 f-re rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125.445 kötvény után 917,014.396 K 99 f. tőkét és 1,796.397 K 62 f járulékot tett ki, amire készpénzben 264,156.557 K 24 f van tartalékba helyezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15,345.532 K 04 f-t tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899,042.935 K 20 f-t tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréses lopás elleni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 77 káreset jelentett be 30.718 K összeggel, f. évi január elseje óta 787 káreset 201.772.25 korona összeggel került bejelentésre.

Az Adria magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül a Rákóczy hétfőn Fiuméből Valenciába indult, a Szapary Marseilleből Fiuméba, a Szeged kedden Rio de Janeiro Fiuméba, a Tibor Fiuméből Londonba érkezett.

VIZALLAS.

méter		méter	
okt. 7. okt. 6.		okt. 7. okt. 6.	
nn	Sharding 0.78 0.76	3337	M.-Salgo 0.07 0.06
Dana	Passau 1.64 1.69		Tekébánya 0.14 0.24
	Linz 1.00 0.85		V.-Namény 0.91 0.72
	Bécs 1.38 1.68		Tokaj 0.31 0.32
	Pozsony 0.78 1.81		Tiszafüred 0.42 0.32
	Komárom 1.88 1.77		Szolnok 0.84 0.92
	Budapest 1.18 1.27		Csongrád 1.01 0.98
	Páka 0.52 0.60		Szeged 0.59 0.60
	Mohács 1.48 1.50		T.-Becse 0.56 0.57
	Gombos 0.00 0.00		Tilaj 0.91 0.92
	Ujvidék 1.15 1.17	Ondava	Hódr 1.14 1.15
	Pancsova 0.00 0.19	Tapoly	Bárta 0.40 0.40
	Orsova 0.01 0.96	Bodrog	Ladomca 0.24 0.26
Horva	Morvafalu 0.17 0.25	Sáó	Zsolca 1.16 1.17
Vág	Zsolna 0.14 0.10	Hornád	H.-Némeli 0.00 0.00
	Troncsén 0.04 0.06	Berec	Margitta 0.32 0.12
	Szorek 0.38 0.36	R.-Ufalu	R.-Ufalu 0.28 0.33
Rába	Szt.-Gothárd 0.60 0.50	Kőrös	Csucska 0.30 0.30
	Sárvár 0.20 0.20	N.-Váradi	N.-Váradi 0.00 0.00
	Győr 1.47 1.50	Hévíz	Hévíz 0.18 0.18
Dráva	Váradi 1.20 1.22	Tenke	Tenke 0.58 0.58
	Zákány 0.70 0.67	Gurahone	Gurahone 0.26 0.26
	Bárcs 0.31 0.28	Borosjenő	Borosjenő 0.32 0.32
	Bécs 0.44 0.48	Bákón	Bákón 0.54 0.51
Mura	M.-Szerdah. 0.30 0.30	Gyoma	Gyoma 0.60 0.57
Száva	Zárkó 0.18 0.18	Gy.-Fehérvár	Gy.-Fehérvár 0.50 0.00
	Sziget 1.08 1.05	Bicske	Bicske 0.00 0.00
	Mitrovicza 0.39 0.00	Sohorján	Sohorján 0.00 0.00
Szamos	Décs 0.53 0.52	Arad	Arad 1.42 1.42
	Szatmár 0.11 0.10	Makó	Makó 0.52 0.51
Kraszna	N.-Maltény 0.42 0.42	K.-Köztély	K.-Köztély 0.42 0.38
Latorca	Munkács 0.10 0.10	Kiszató	Kiszató 0.00 0.42
Iaborca	Homonna 0.10 0.12	Temesvár	Temesvár 0.07 1.00
Ung	Perecseny 0.06 0.03	Becskerek	Becskerek 1.05 0.88

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonátőzsde.

Budapest, október 7.

A készáru piacra a kínálat ma is csak mérsékelt volt és ezért a forgalom nem tudott kifejlődni, bár a kereslet sem öltött nagyobb arányokat; elkelt 15.000 mm. 5 fillérrel olcsóbb áron. A többi cikkek iránya nem változott. A határidőpiacra a mai üzlet különben nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárát jegyzéseivel indult meg. Mindjárt kezdetben látszott, hogy a tegnapi szilárdság erősen megcsappant, amennyiben csak igen gyenge vételkezdés mutatkozott. A forgalom folyamán egyre jobban túlsúlyra került a kínálat, mire meglehetősen lanyhult az irányzat és mérsékelt visszamentek az árfolyamok. A tegnapi esti zárathoz viszonyítva, ma végeredményképpen az októberi buza huszonkét fillérrel, az áprilisi buza tizenhárom fillérrel, az októberi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi rozs tizenhárom fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, az áprilisi zab szintén hat fillérrel, a májusi tengeri nyolcz fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.50—24.—
"	76	—	80	23.85—24.30
"	77	23.35—23.65	81	23.95—24.40
"	78	23.45—23.80	82	—
Fejérmeyei uj	75	—	79	23.30—23.80
"	76	—	80	23.55—24.—
"	77	23.15—23.45	81	—
"	78	23.25—23.60	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.25—23.60
"	75	—	79	23.30—23.80
"	76	—	80	23.55—24.—
"	77	23.15—23.45	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.45—24.80
"	75	—	79	23.50—24.—
"	76	—	80	23.75—24.20
"	77	23.35—23.65	81	23.85—24.30
Bácskai uj	74	—	78	23.45—23.80
"	75	—	79	23.50—24.—
"	76	—	80	23.75—24.20
"	77	23.35—23.65	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.30—19.45
" középminőségű uj	—	—	—	19.10—19.25
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.85—16.—
" II.-rendű	—	—	—	15.50—15.75
Zab I.-rendű	—	—	—	16.50 16.75
" II.-rendű	—	—	—	16.10—16.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	17.25—17.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	12.—13.—

A készáru piacra elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 kg. 24.45 korona, 400 mm. 80 kg. 24.30 korona, 600 mm. 80 kg. 24.40 korona, 1000 mm. 79 kg. 24.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24.30 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.40 korona, 700 mm. 79.5 kg. 24.20 korona, felső, nov., 200 mm. 79.5 kg. 24.30 korona, felső, nov., 400 mm. 79.3 kg. 24.30 korona, felső, 300 mm. 79 kg. 24.— korona, 200 mm. 79 kg. 24.20 korona, 200 mm. 79 kg. 24.20 korona, 200 mm. 79 kg. 24.20 korona, 450 mm. 79 kg. 23.70 korona, felső, 300 mm. 79 kg. 24.— korona, 200 mm. 78.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.50 korona, hibás, 300 mm. 78 kg. 23.70 korona, felső, 100 mm. 76.5 kg. 23.30 korona, 300 mm. 76 kg. 23.— korona, felső.

Pestvidéki: 100 mm. 81 kg. 24.40 korona, 500 mm. 80 kg. 24.50 korona, 300 mm. 79 kg. 24.— korona, 140 mm. 78.5 kg. 24.— korona, 150 mm. 78 kg. 23.60 korona, 100 mm. 77 kg. 23.60 korona, 100 mm. 78 kg. 22.80 korona, üszkös, 100 mm. 78 kg. 23.90 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77 kg. 22.75 korona, hibás, 150 mm. 77 kg. 22.80 korona, hibás, 100 mm. 76 kg. 23.50 korona, 100 mm. 76 kg. 23.— korona.

Bácskai: 1950 mm. 80 kg. 24.50 korona, 400 mm. 79.5 kg. 24.40 korona, 1760 mm. 79 kg. 24.35 korona, 500 mm. 77.5 kg. 24.10 korona, 100 mm. 76 kg. 23.— korona, hibás, 400 mm. 75.3 kg. 21.— korona, üszkös.

Bánsági: 200 mm. 80 kg. 24.40 korona. Dunai: 200 mm. 79.5 kg. 24.20 korona, 100 mm.

76 kg. 20.— korona, üszkös, 100 mm. 76 kg. 21.24 korona.

Rozs: 200 mm. 19.10 korona, 3 hónapra, 200 mm. 18.60 korona, kpl., par., 400 mm. 19.20 korona, kpl., par., 100 mm. 18.20 korona, kpl., par.

Zab: 200 mm. 14.60 korona, dohos, 100 mm. 16.64 korona.

Árpa: 200 mm. 15.70 korona, kpl. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendőek.

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.82, 11.84, 11.74.
Buza 1909. áprilisra 12.01, 12.03, 11.94.
Rozs 1908. októberre 9.66, 9.58.
Zab 1908. októberre 8.10, 8.08.
Tengeri 1909. májusra 7.48, 7.42.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.69—11.70
1909. áprilisi buza	11.93—11.94
1908. októberi rozs	9.53—9.54
1908. októberi zab	8.06—8.07
1909. májusi tengeri	7.42—7.43

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 3-tól október 5-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	18399	—
Rozs	7426	4025
Árpa	3191	728
Zab	1939	2214
Tengeri	400	252
Liszt	615	11630
Korpa	—	3977

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban emlékeztünk meg. Az üzlet egyébként a következőképp folyt le:

Előőzsde.

Előőzsde szilárd.
Kötetett: Osztrák hitelrészvény 636.—639.—, Magyar hitelrészvény 739.25—741.50. Osztrák-magyar államvasut 689.50—691.50. Déli vasut 123.— Rimamurányi vasut 556.50—559.25. Magyar leszámítolóbank 481.— Jelzálogbank 481.50—482.50. Közüti vaspálya 552.50—554.— Városi villamos vasut 263.25—268.50. Magyar koronajáradék 91.95—92.—. Pesti magyar kereskedelmi bank 3390.—. 5%-os orosz kölcsön 96.60.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.
Kötetett: Osztrák hitelrészvény 637.50—635.75 Magyar hitelrészvény 740.50—739.50. Osztrák-magyar államvasut 690.25—689.25. Rimamurányi vasut 558.75—557.75. Magyar leszámítolóbank 481.—480.—. Közüti vaspálya 551.—553.—. Városi villamos vasut 263.50—263.75. Magyar aranyjáradék 109.75. Magyar koronajáradék 91.57½—91.75. Hazai bank 279.—. Hazai sorsjegy 99.—. 5%-os orosz kölcsön 96.60. Salgótarjáni köszémbánya r.-t. 587.—588.—. Danubiusi hajógyár r.-t. 253.—260.—. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 228.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.90—8.25.

Utőőzsde.

Az utőőzsde barátságos hangulat mellett nyugodt irányzattal folyt le. A forgalom időnkint élénk volt s záródott: Osztrák hitel 636.50. Magyar hitel 739.50. Osztrák államvasut 690.— Rimamurányi 558.— Jelzálog 480.75. Leszámitoló 480.75. Közüti 551.—. Városi 263.50.

BECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 7. (Saját tudósítónktól.) A piac ma nyugodtabban ítélte meg a politikai helyzetet s így nem volt ok élénkebb tevékenységre. Mivel az északamerikai tőzsdek gyengülést jelentettek, a nyugateurópai piacokon pedig alig változtak az árjegyzések, hiányzott a kezdeményezés s ehhez járult a konzum teljes tartózkodása a vásárlástól, úgy, hogy gabonanevelőkben és takarmányárakban egészen jeletéktelen volt a forgalom s az irányzat nagyon nyugodt. Buza, rozs és tengeri változatlan maradt, míg zab még 5 fillérrel olcsóbban lett volna szerezhető. Árpában a konzum némi bevásárlásokat tett szilárd áron. Az export tétlen maradt, mert olcsóbban iparkodott vásárolni, de eredménytelenül és középminőségű áru, amely iránt érdeklődést mutatott, valamivel jobban tartott.

SZÉN, koks, briket,
antracit
összes gazdasági,
ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Jegyzetelt *buza*: új tiszavidéki 12.40 12.80 korona, máriasi 12.20-12.60 kor., bánáti 12.20-12.60 korona, tótfelvidéki 11.80-12.20 korona, mosoni 11.90-12.20 korona, új déli vasúti 11.90-12.20, marchfeldi 11.60-12.05 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.85-10.05 korona, csepeli 9.80-10. kor., pestmegyei 9.95-10.10, déli vasúti 9.80-10.05 korona, különféle magyar 9.80-10.05 kor., osztrák 9.90-10.10 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.60 kor., marchfeldi 8.70-9.30 kor., bécsvidéki 9. kor., tótfelvidéki 7.90-10. kor., csepeli 7.80 8.70, győri kor., déli vasúti 8.40 9.65 kor., tiszavidéki 7.30-8.50 kor., északmagyarországi 7.40-9.40 kor., középduinai állomások 8.30-9. korona.

Magyar tengeri: régi 8.90-9.10, új kor., cinquantin 9.90-10.10, új korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.35-8.95 kor., közepes kor., elsőrendű kor., válogatott 8.85-9.25 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai kor.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, október 7. A királynak a boszniai lakossághoz intézett kéziratát a mai előtőzsdén nagyon kedvezően ítélték meg. Általános az a meggyőződés, hogy a komplikációkat megakadályozhatják. Ennélfogva a bizalom, mely már tegnap mutatkozott, megerősödött. Első sorban a hitel- és részvényeket keresték, melyek közül az előbbieket 5, az utóbbiak 4 koronával, alpesi bányarészvények 3 koronával emelkedtek. Keleti vasúti részvények 8 frankkal emelkedtek. Török sorsjegyek is javultak. Prágai vasmű-részvények 15 koronával javultak. 6%-os bolgár jelzálog-részvények tegnapi árfolyamukat megtartották. A járadékok közül magyar koronajáradékot kerestek. Zárlat felé az előtőzsde párisi jelentésekre gyengült. A déli tőzsde gyengébb árfolyamokkal indult. Később, miután Berlin gyengébb magatartást jelentett, a hangulat nyugodtabb lett.

1 órákor : zárlnak

Osztrák hitel. 637.50. Magyar hitel. 740.50, Länderbank kor., Államvasut 690.50 kor., Elbavölgyi vasut kor., Déli vasut 123. kor., Alpesi bányarészesület 664.75. Rimamurányi 558.50 Májusi járadék 66. kor., Magyar koronajár. 91.90 Orosz érték kor., Török sorsjegy 181.50, Német márka 117.46.

1 órákor jegyezték :

Osztrák hitel 636.50, Magyar hitel 739.50 Länderbank 436.50 Unio-bank 549. kor., Államvasut 690. kor., Anglo-bank kor., Bankverein kor., Déli vasut 122.50, Gözhajó kor., Alpesi bányarészvény 664.25. Májusi járadék 96. kor., Magyar koronajáradék 91.95, Török sorsjegy 181. kor., Német márka 117.46 Elbavölgyi vasut kor., Rimamurányi 558.50, Orosz járadék kor., Keleti vasutak 526. kor., Skoda kor., Magyar jelz. kor., Kárpáti petroleum kor.

Bécs, október 7. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.70, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.95, 1860-as sorsjegy 151.85, Osztrák hitelsorsjegy 472.50, Angol osztrák bankrészvény 295. kor., Bécsi Bankverein 515. kor., Osztrák-magyar bank 1744. kor., Déli vasut 123. kor., Dunagőzhajózási társ. 993. kor., Dohány rész. 381. kor., Cs. k. arany (vert) 11.28 Német bankv. 117.41 Osztr. Lloyd 424. kor., 4.2 száz. ezüst. jár 95.65 98.80, Osztr. koronajáradék 96. kor., 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 635.50, Union-Bank 547. kor., Osztrák Länderbank 435.50, Osztrák-magyar államvasut 689. kor., Elbavölgyi vasut 448. kor., Alpesi részvény 663.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.47, Lipótkohó kor., Töröksorsjegy 181.50. Nyugodt.

Bécs, október 7. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 109.90. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 142.10, Magyar hitelbank részvény

740. kor., Magyar leszámitoló és váltó részvény 480. kor., Rimamurányi 557.90, Magyar cukoripar kor., Adria hajózási részvénytársaság kor., Magyar koronajáradék 91.75, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 93.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény kor., Magyar jelzálogbank 430. kor., Magyar keresk. bank kor.

KÜLFOLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, október 7. (Tőzsdejelentés.) Megnyitáskor és az első órában a tőzsde alapirányzata barátságos volt, amihez nemcsak a külföldi piacokról érkezett jelentések, hanem az a meggyőződés is hozzájárult, hogy a Balkánon nem kell politikai bonyodalomtól tartani. Ennek következtében az árfolyamok némileg megszilárdultak, bár az üzleti tevékenység még mindig a legszűkebb határok között maradt. Kivételt képeztek bányáértékek, amelyek tekintettel a nyersvaspiac kedvezőtlen helyzetére, további és részben jelentékeny hanyatlásoknak voltak alávetve. A további folyamatban bányáértékekben történt újabb eladások, valamint gyengébb párisi jegyzések nyomást gyakoroltak az összirányzatra úgy, hogy a zárlat engedő volt. A készpénzpiac ipari értékei túlnyomórészt szilárdak voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 1/2 százalékos, napi pénz 3 százalékos.

Zárlatkor jegyezték : 4.2 százalékos papírjáradék kor., 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98. kor., osztrák hitelrészvény 199.70, Déli vasut 22.90, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.80, Disconto Commandit 177.60, Dinamit-truszt 157.50, Harpeni 203.20, Unifikált török járadék 89.30, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.70, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 147.60, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék kor., Alt. villamosági Edison 223. kor., Gelsenkircheni 190.60, Laurakohó 206.50. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) október 7. 4.2 százalékos papírjáradék kor., 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.05, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.70, Osztrák hitelintézeti részvény 200. kor., Osztrák-magyar államvasut 147.80, Északnyugati vasut kor., Busstiehradi vasut kor., Londoni váltóár 203.82, Bécsi Bankverein 139.80, Villamos részvény 146. kor., 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.60, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, Osztrák koronajáradék 95.70, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar bank 125.30, Déli vasut részvény 22.90, Elbavölgyi vasut kor., Bécsi váltóár 850.83, Párisi váltóár 812.25, Union bankrészvény kor., Alpesi bányarészvény kor., Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) október 7. 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.10, 1860. sorsjegy kor., Déli vasut 22.90, 4 százalékos aranyjáradék 97.60, Osztrák hitelrészvény 199. kor., Osztrák-magyar államvasut 147.50, Olasz járadék 103.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.50. Engedő.

London, október 7. Angol consol 85 1/2.

Páris, okt. 7. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.05 Osztr. aranyjáradék 96. kor., Magyar aranyjáradék 93.75. 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 407. kor., 4 százalékos Olasz járadék 103.30, Déli vasut elsőbbségi kötv. 289. kor., 5 százalékos marokkói járadék 513. kor., 4 százalékos 1890. Román kölcsön kor., 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.75 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 517. kor., 4 száz. Szerb járadék 1907. kor., 4 százalékos spanyol járadék 940.20, 4 százalékos unifikált török jár. 88.10, Török sorsjegy 163. kor., Török dohányrészvény 404. kor., Osztrák föld-hitelintézet 1131. kor., Osztr. Länderbank 471. kor., Magyar jelzálogbank 458. kor., Banque de Paris 1480, Banque Ottomane 685. kor., Osztr. magyar államvasut 745. kor., Déli vasut kor., Meridional vasut 650, Keleti vasutak kor., Waggon Lits kor., Hartmann gépgyár 584. kor., Rio Tinto 16.79, Sucrerie d'Égypte 35. kor., Tula 269. kor., Thomson Houston kor., Urikányi köszén 166, Chartered 21.50, De Beers 332.50, East Rand 107. kor., Jagersfontein 110. kor., Transvaal Consols

kor., Transvaal Land Company 63. kor., Váltó Amsterdamra (rövid) 208.06. Váltó német placzkokra (rövid) 123.09, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/8. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.10. Magánkamatláb 2. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok Budapest-Kőbánya.

Budapest, október 7-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 123-124 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 124 125 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 125-127 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) fillérig. Sertésleltérszám 1908. évi október 5. napján volt készlet 34620 drb., 1908. október hó 6-án felhajtott 59 darab, 1908. október 6-án elszállított 255 darab, 1908 október 7. napjára maradt készletben 34424 drb. A hizott sertéstízel irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 7. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 729 darab sertés, 15 darab süldő, 2 darab malacz. Pótfelhajtás 29 drb sertés, drb süldő malacz. Mai napi felhajtás 1423 darab sertés, 73 darab süldő, 10 darab malacz. Összesen 2191 darab sertés, 88 darab süldő, 12 darab malacz. Eladott 1178 darab sertés, 53 darab süldő, 2 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1013 drb sertés, 35 darab süldő, 10 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felüli ételsulyban 96-103 fillér, ételsulylevonással fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 88-96 fillér, ételsulylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felüli fillérig, ételsulylevonással 120-127 fillérig; fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig fillér, ételsulylevonással 118-128 fillérig, könnyű 220 kg-ig fillér, ételsulylevonással 120-130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül fil.-ig, könnyű 140-300 kgr-ig fillérig, ételsulylevonással fillér. Belföldi süldő 96-120 fillérig, horvát süldő fillérig. Malacz 120 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból!

Október 7.

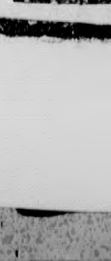
Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a zágrábi állampénztárhoz Sertic Frigyes állampénztári ellenőrt pénztárnokká, Domainko György állampénztári segéd-pénztárnokot ellenőrré, Stozir Vladko állampénztári tisztelet segédpénztárnokká, Gutschy Alfonz állampénztári segédpénztári tisztelet segédpénztárnokká, Sieber Béla vezéret reál-gimnáziumi tanult pénztári segédpénztári tisztelet segédpénztárnokká, Kárlie Károly károlyvárosi adótitiztet ugyanoda végleges minőségű pénztári segédpénztárnokká; a szegedi itélőtábla elnöke Bertalan Endre nagyszentmiklósi járásbírói díjtalan joggyakornokot és dr. Erőskövy Dező szegedi járásbírói díjtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe dijas joggyakornokká; az egri pénzügyvizagatóóság Darvas István Béla egri adóhivatali díjtalan joggyakornokot a hevesi adóhivatalhoz dijas adóhivatali gyakornokká; a pozsonyi törvényeszek elnöke Czere Antal vágsellyei járásbírói díjtalan betétszerkesztési napibéres hivatalszolgát a somorjai járásbírói díjtalan harmadoztályú hivatal-szolgáivá nevezte ki.

Megbízatus. Az igazságügyminiszter a majorsági zsellérbirtokoknak országos közvetítés mellett leendő

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
9 Péntek	Francillon.	-	Viraszt a szerelem	A hollandi lány	Sziriusz.	A táncz	-
10 Szombat d. u. este	Francillon	Bolygó holland	Levendula és pap Kutyá van a kertben	A hollandi lány	Sziriusz.	-	Stuart Mária
11 Vasárnap d. u. este	Nok barátja. Cyrano de Bergerac.	Manon	Életjárás Viraszt a szerelem	Dollárkiralyo	Sziriusz.	-	-

Csütörtök
megváltása
lyamatba te
Muresán Va
vántartási b
Athelyez
nizster dr.
főgimnázium
hoz helyezte
Névmag
mann Pál fa
mekel: Witt
Wittmann R
garten Józse
mint Szerén.
mekel „Kert
gedi lakos
monmajori l
mucl akaszt
tornyai lakos
dal lakos „
hási lakos „
„Vasvári“-ra
zozsvári l
kunszentmár
Gyula budap
nevü kiskorú
Sándor, Pap
kiskorú Chl
„Csató“-ra,
„Kéri“-re, M
dus“-re, Pici
mint László
táki“-ra, kish
hér“-re, kish
vács“-ra, Tr
kiskorú Klein
aknai lakos
lakos „Zenka
saját, valami
náz nevü k
keru Osterreich
Osterreich
kiskorú Toz
Magenbauer
gyar“-ra, Tr
leki“-re, Böh
lassá“-ra, O
saját, Val
„Ormai“-ra, l
valamint Jul
„Páli“-ra, W
mes“-re, Pav
kiskorú Vog
„Kövesi“-re,
„Budai“-ra, k
„Tóth“-ra, dr
„Nagy“-ra, V
saját, valami
Lopusánszky
Kohn Aranka
Lajos András
dapesti lakos
kos és Livia
János sárosp
miskolczi lak
nevü gyerme
vilmányi lak
változtatását
Pályázato
ségeknel all
járásbírói díj
beadni a pály

áltó Ams-
placzkra
58, Váltó
ó (rövid)
ra 251.10.

DK.

udósítás)
reg ne-

grammig
nehéz
n) 123
20 kilo-
Könnyű
Szerbiai

rogramm

napján
ó 6-án
-án el-
napjára
rtésűzlet

ról ma-
2 darab
b sűldő
ab ser-
össze-
2 darab
3 darab
amaradt
malacz,
kg.-on
felsúly-
kg.-tól
onással

fillérig;

köny-
onással
ammon
dgr.-ig.
- fillér.
ldó —
Arak
elősuly-
Az árak

bból!

ezelésé-
mpénz-
pénz-
segéd-
néztári
Mam-
Bencie
pénz-
Károly
nőségű
elnöke
gi díj-
szegedi
se alatt
kokká;
la egri
i adó-
a po-
selyei
alszol-
ivatal-

jorsági
leendő

ház

ária

megváltása iránt a nagyváradi törvényszéknél fo-
lyamatba tett ügyekben a jogbiztosi teendőkkkel
Muresán Valér pénzügyi fogalmazó és földadó nyil-
vántartási biztos, nagyváradi lakost bízta meg.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi mi-
niszter dr. Laurenczi Vilmos szentgotthárdi állami
főgimnáziumi r. tanárt a brassói állami főreáliskolá-
hoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Witt-
mann Pál farádi lakos saját, valamint kiskoru gyer-
mekei: Wittmann Aranka és Zoltán, Wittmann Imre,
Wittmann Rózsa, Edé és Vilmos „Vajda”-ra, Rosen-
garten József sepsiszentgyörgyi lakos saját, vala-
mint Szerén, Johanna és Erzsébet nevű kiskoru gyer-
mekei „Kertész”-re, kiskoru Rosenbaum Manó sze-
gedi lakos „Radványi”-ra, kiskoru Volí József si-
monmaji lakos „Farkas”-ra, kiskoru Kupfer Sám-
uel akasztói lakos „Károlyi”-ra, Unger József csák-
tornyai lakos „Magyar”-ra, kiskoru Posiar Filon tor-
dai lakos „Pozsonyi”-ra, Rosenfeld Jenő szilasbal-
hási lakos „Radó”-ra, Viczok Károly czeplédi lakos
„Vasvári”-ra, kiskoru Pilánszky (Pilárszky) József
gölozvári lakos „Kovács”-ra, Marmorstein Izidor
kunszentmártoni lakos „Molnár”-ra, Mendl Lipót
Gyula budapesti lakos, valamint László és Erzsébet
nevű kiskoru gyermekei „Mendé”-re, kiskoru Papas
Sándor, Papas Ida, Ilona sári lakosok „Pártos”-ra,
kiskoru Chlانتacs Salamon németországban lakos
„Csató”-ra, kiskoru Ratarits István gattájai lakos
„Kéri”-re, Nagy Izabella öbecsei lakos „Hege-
dius”-re, Picha Róbert hermányi lakos saját, vala-
mint László és Irén nevű kiskoru gyermekei „Pa-
taki”-ra, kiskoru Weisz Imre budapesti lakos „Fe-
hér”-re, kiskoru Kohn Lajos hevesi lakos „Ko-
vács”-ra, Traub Arnold budapesti lakos „Török”-re,
kiskoru Klein Malvin, Blanka, Margit és Dezso des-
aknai lakosok „Kertész”-re, Toracs János pödebími
lakos „Zenka”-ra, Zsemle Ferencz beregszegi lakos
saját, valamint Mária, Anna, Antónia, András és Ig-
nác nevű kiskoru gyermekei „Beregszegi”-re, kis-
koru Österreicher Bella és Sára, valamint kiskoru
Österreicher Antal jászberényi lakosok „Bálint”-ra,
kiskoru Toader Béla kertesi lakos „Tivadar”-ra,
Magenbauer Rudolf (Rezsó) párdányi lakos „Ma-
gyar”-ra, Treska Margit koháryházi lakos „Te-
leki”-re, Böhm Nánthán (Ignác) budapesti lakos „Ba-
lassá”-ra, Ondrejkov János balassagyarmati lakos
saját, valamint Mária nevű kiskoru leánya
„Ormai”-ra, Pivovarnicek István kassai lakos saját,
valamint Julia és Gizella nevű kiskoru gyermekei
„Pálfi”-ra, Weinstein Móricz budapesti lakos „Ver-
mes”-re, Pavalics János budapesti lakos „Pálfi”-ra,
kiskoru Vogrenovics Mária Ilona debreczeni lakos
„Kövesi”-re, kiskoru Kohn Elek Jenő verseczi lakos
„Budai”-ra, kiskoru Neumann Jenő budapesti lakos
„Jób”-ra, dr. Schwartz Tivadar budapesti lakos
„Nagy”-ra, Weisz Lajos (Móricz) budapesti lakos
saját, valamint Aladár nevű kiskoru fia „Vermes”-re,
Lopusánszky István kispesti lakos „Takács”-ra,
Kohn Aranka budapesti lakos „Bartá”-ra, Rechnitzer
Lajos andrásfai lakos „Rózsás”-ra, Kohn Jenő bu-
dapesti lakos „Kertész”-re, Till Eszter budapesti la-
kos és Livia nevű gyermeke „Gerlóczy”-ra, Komár
János sárospataki lakos „Komáromi”-ra, Zbel András
miskolci lakos és Gizella, István, András, Kálmán
nevű gyermekei „Boros”-ra és dr. Rosenfeld Odón
vilmányi lakos családi nevének „Rácz”-ra kért át-
váltztatását megengedte.

Pályázatok. A budapesti és az újvidéki ügyész-
ségeknek álligézési állásra 2 hét; a királyhelmecei
járásbíróknak pedig irnoki állásra 4 hét alatt lehet
beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése
1908. október 7-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az idő ismét esendesebbre
és tulnyomóan derültre változott, a hőmérséklet
süllyedt és az éjjel — főleg nyugaton, meg észka-
kon — gyenge fagy is volt; a maximum: Fiumé-
ban 23 C° és a minimum: Sopronban —4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tartósan száraz idő várható, lassu hőemelke-
déssel.

Allomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Felhőzet		Csapadék mm.		Hőmér- séklet	
				max.	min.	max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	75.2	1.6	N	2	3	—	13	0	2
Ungvár	78.4	4.4	NE	1	4	—	14	8	0
Késmárk	74.2	1.3	—	—	—	—	16	0	0
Losonc	74.7	0.8	WNW	1	2	—	16	0	3
Ógyalla	74.2	1.2	S	1	1	—	16	0	8
Budapest	74.4	6.3	NW	1	0	—	17	1	1
Herény	74.4	1.7	—	—	—	—	15	1	1
Kosztály	73.9	7.9	SW	1	0	—	21	6	1
Pécs	74.8	6.6	E	1	0	—	18	6	1
Zágyáb	74.4	6.0	S	1	0	—	—	—	—
Fiume	74.0	11.1	N	3	1	—	23	9	3
Szeged	74.4	7.0	NN	1	0	—	17	6	4
Temesvár	73.8	4.5	NN	1	0	ny	15	4	2
Nagyvárád	73.9	3.2	NE	0	1	—	14	4	0
Kolozsvár	74.9	2.4	W	1	1	—	14	0	3
Nagyszombat	73.1	4.2	E	1	3	—	14	0	2
Szatmár	—	4.8	W	2	4	—	13	2	1
Eger	—	2.4	NE	2	4	—	18	1	1
Arvaváralja	—	2.0	N	2	4	—	8	1	1
Selmeczbánya	—	4.6	NW	1	1	—	11	1	1
Komárom	—	0.6	N	1	1	—	14	1	0
Magyar-Ovár	—	2.0	SE	1	1	—	14	1	0
Sopron	—	2.8	W	2	1	—	13	1	1
Eszék	—	3.6	—	—	—	—	12	1	1
Cirkvenica	—	13.9	—	—	—	—	22	10	3
Debrecen	—	0.1	N	1	2	—	15	3	0
Kecskemét	—	2.8	NE	1	0	—	16	3	0
Óroszlány	—	4.4	N	2	0	—	15	4	0
Arad	—	6.0	NW	3	2	—	16	4	0
Zsombolya	—	3.0	N	2	2	—	14	2	0
Versecz	—	3.7	—	—	—	—	17	2	0
Orsova	—	4.4	—	—	—	—	21	3	0

A ház lerombolása miatt
legjobb alkalmat jól és olcsón beburorzkodhatni,

BUTOR

Varga Mihály és Társai
butoráruháza (Alapítva 1898.)
IV. Koronaherceg-u. 2. Kigyó-lér sarok,
lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban
nagy választéku dus butor-raktárunkat, ugy a leg-
divatosabb és legfinomabbtól a leegyszerűbbig és
pedig: háló-, ebédlő-, uri-szobák, szalon-
berendezések, mahagoni-, oseresznye-,
pallander-, javor-, tölgy- és diótábol, vala-
mint egyes darab butorok, ugymint: szekrények,
ágyak, divánok, ottománok, íróasztalok, könyv-
szekrények, kihuzóasztalok, kredenczek, trümk
tükörrel, pohárszekrények.
15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinok,
függönyök, 100 db egyes ajtali szekrény, 60 db egyes mosó,
80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
HÁZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ES MŰRÁS-
üzletében szerezhetik be.**

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 ÓO RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE.**

A törvény
követelményeinek
megfelelő

Alföldi fehérkeresztes
Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és
nélkülözhetetlen háziszser, igen
számos esetben kitünő szolgál-
latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

különő gyomorkeserü
páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár
r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt
csakis eredeti —

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
gyártmányt kérni.

Buza	100 kilogramm ára		100 kilogramm ára		Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru
	K. 101	K. 12	K. 101	K. 12						
tiszavidéki uj	75	23.50	79	24.25						
" " " "	76	23.45	80	24.25						
" " " "	77	23.30	81	24.35						
fehértmegyei uj	75	23.40	81	24.35						
" " " "	76	23.20	80	23.95						
" " " "	77	23.10	81	23.85						
pestvidéki uj	75	23.20	80	23.75						
" " " "	76	22.80	79	23.30						
" " " "	77	23.10	80	23.50						
" " " "	78	23.20	81	23.60						
bánsági uj	75	22.90	79	23.35						
" " " "	76	22.90	80	23.70						
" " " "	77	23.30	81	24.20						
" " " "	78	23.40	82	24.25						
bácskai " " "	75	23.40	79	23.50						
" " " "	76	23.90	80	23.70						
" " " "	77	23.30	81	23.70						
" " " "	78	23.40	82	23.75						

Egyéb gabonaneműek	100 kilogramm ára	
	K. 101	K. 12
Rozs elsődrendű uj	19.80	19.45
" " " "	19.10	19.25
Árpa elsődrendű uj	15.85	16.10
" " " "	15.50	15.75
Zab elsődrendű uj	18.50	18.80
" " " "	18.10	18.40
Tengeri magyar	17.25	17.40
Repoze kaposzlapozca		

Burgonya	Koronától-koronáig		
	Fehér	Rozsa	Sárga
Dunántúli	5.20-5.30	6.20-6.30	6.60-6.80
Felsőmagyarországi	5.30-5.40	6.30-6.40	6.60-6.80
Nyitási	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Erdélyi	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Bánági	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Pesti	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60

Különféle termények	Faj	Pénz		Áru	
		Koronánként		Koronánként	
dunántúli	budapesti	149	150		
" " "	vidéki				
" " "	prima, légszarított vidéki				
" " "	városi légszarított 4 darabos	192	193		
" " "	" " " " 3	125	126		
" " "	füstölt				
" " "	bosznia, 1907. évi usance-min.				
" " "	" " " " 100				
" " "	" " " " 85				
" " "	szérbiai, 1907. usance-min.				
" " "	" " " " 100				
" " "	" " " " 85				
" " "	szilvaiz-készaru				
" " "	szérbiai, 1907.				
heremag	lucerna magyar 1908	108	132		
" " "	vörös apró emü 1908	110	116		
" " "	középszemü 1908	118	126		
" " "	nagy szemü 1908	118	131		

Allamadosság közközlésnek		Pénz	Áru
Magyar aranyjárdék 4%	103.75	110.25	
koronajárdék 3 1/2%	81.50	82.00	
koronajárdék 4%	91.70	91.90	
All.köl. Vaskapu céljár. 6.30%	76.75	77.75	
1870. nyerevény kölcs. 100 frt	185.00	189.00	
M. földleherment. kötv. 4%	92.50	93.50	
Horv.-szlav. reg.-kárt. k. 1 1/2%	93.50	94.50	
Tiszai szegedi nyer. kölcs. 4%	144.50	148.50	
Horv.-szlav. jelz. föld. kötv. 4%	101.00	102.00	
Konv. osztr. adom. koronaj. 4%	95.20	95.70	
Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2%	98.20	98.70	
ezüst 4 1/2%	98.20	98.70	
Osztrák aranyjárdék 4%	115.00	115.50	
koronajárdék 4%	95.50	96.00	
all.-sors. 1880, 1000 K 4%	152.00	156.00	
1860-ból 200 K 4%	216.50	221.50	
1864-ből 100 K 4%	201.00	206.00	
Bosz.-herce. orsz. k. 1895. 4%	91.00	92.00	
vasuti 1898. 4 1/2%	99.00	99.00	
1902. 4 1/2%	98.00	99.00	
Bpest. székess.-főv. kölcs. 4%	90.25	91.25	
Opest székess.-főv. kölcs. 4%	90.25	91.25	
Egyes. államkölcsön 200. v. 5%	96.50	97.00	

Záloglevelek. Elsőbbségek.		Pénz	Áru
Belvárosi tkpt. r.-k. 4 1/2%	98.00	99.00	
Egyesült. főr. tkpt. 4 1/2%	98.50	99.50	
korona ért. 4%	93.00	94.00	
Kisbirt. orsz. földh. 34 év 5%	101.00	102.50	
50 1/2 évre 5%	101.00	102.50	
50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2%	98.25	99.25	
M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4%	92.75	93.75	
jaradékiévi v. 4 1/2%	98.00	99.00	
záloglevél kölcs. 4 1/2%	93.00	94.00	
M. áll. tkpt. r.-k. 50 évre 4%	93.00	94.00	
ugyanaz 50 évre 4%	93.00	94.00	
65 évre 4 1/2%	99.00	100.00	
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	95.25	96.25	
50 évre 4%	91.70	92.70	
63 évre 3 1/2%	84.35	85.35	
szab. és talajjav. 4%	90.70	91.70	
M. jelz. nitelb. frr.-ban 4 1/2%	99.00	100.00	
ugyanaz 50 évre 4 1/2%	92.50	93.50	
forint értékben 4%	92.50	93.50	
60 évre kor. é. 4%	92.50	93.50	
köz. kötv. 50 évre 4%	92.50	93.50	
50 év vt. 110 frt. 4%	98.50	99.50	
60 év 100 frank 3 1/2%	115.50	117.50	
nyer. kötv. frr. é. 4%	100.00	101.00	
osztr. felülb. 4%	92.75	93.75	
nyer. kötv. kor. é. 3%	92.75	93.75	
M. lezáraz. pvtlbt. 50 évre 4%	92.75	93.75	
65 4%	98.75	99.75	
M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%	98.75	99.75	
köz. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.75	99.75	
köz. kötv. 70 évre 4 1/2%	98.25	99.25	
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4%	100.00	101.00	
Osztr.-m. bank 50 év. é. 4%	98.50	99.50	
P. hazai e. tkp. közp. frr. 4 1/2%	92.50	93.50	
100 K n. é. nyköt. 4%	99.25	100.25	
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	92.75	93.75	
köz. kötv. vt. 110 frt. 4%	104.00	105.00	
köz. kötv. vt. 105 k. 4%	94.40	95.50	
Adria tengerhajóz. r.-t. 4 1/2%	99.50	100.50	
Magyar vaspálya 4%	93.00	94.00	

Bankok részvényei.		Pénz	Áru
Angol-osztrák bank	293.00	296.00	
Budapesti bankgyűjtemény	42.00	47.00	
Első magyar iparbank	373.00	377.00	
Fiunei hitelbank	158.00	160.00	
Bpesti giró és pénztár-egylet			
Hazai bank okt. k. 5%	279.00	279.50	
Hermes magy. áll. váltóüzlet	350.00	355.00	
Magy. agr. és jár. b. r.-t. 5%	430.00	433.00	
M. áll. hitelbank okt. k. 5%	739.50	740.00	
M. jelzáloghitelb. okt. k. 5%	430.50	431.00	
Magy. kereskedelmi r.-t. 5%	567.00	568.00	
Magy. k. sz. osztályosrsj. 5%	1570.00	1590.00	
M. lezáraz. p. h. b. r.-t. 5%	480.00	480.50	
M. pénztár k. p. h. b. r.-t. 5%	975.00	1000.00	
M. tkp. közp. jelz.-ja 5%	1080.00	1095.00	
Magyar telephit. és par. bank	340.00	350.00	
Osztrák-hitelint. okt. v. 5%	636.25	638.75	
Osztrák-magyar bank 5%	1745.00	1755.00	
Pesti m. keresk. bank 5%	3395.00	3405.00	
Unionbank 5%	548.00	550.00	

Takarékpénztárak.		Pénz	Áru
Belvárosi takarékpénztár 5%	592.00	600.00	
Budapest-Erzsébet-városi tak.	198.00	208.00	
Budapest-Lipótvárosi bankr. t.	158.00	160.00	
Budapesti takarékpénztár 5%	418.00	422.00	
Egyesült bpesti fővárosi tk. o.	2155.00	2165.00	
Magy. áll. takarékpénzt. 5%	585.00	590.00	
Magyar orsz. központi takpt.	1610.00	1630.00	
Pesti hazai első takarékp.	1880.00	1890.00	

Biztosító társaságok.		Pénz	Áru
Első magyar áll. biztosító	9965.00	10000.00	
Fonciere pesti bizt. int. 5%	255.00	260.00	
Magy. jég-és vízsz. bizt. 5%	302.00	307.00	
Nemzeti baleset biztosító 5%	210.00	225.00	
Pannonia vízsz. bizt. intézet	2200.00	2300.00	

Gőzmalmak.		Pénz	Áru
Concordia	180.00	185.00	
Első budapesti	1460.00	1490.00	
Erzsébet	320.00	330.00	
Luzna	278.00	288.00	
Pesti hengermalom	360.00	370.00	
Pesti molnárak és sütők	340.00	365.00	
Pesti Viktoria	645.00	650.00	

Különféle vállalatok.		Pénz	Áru
Bpest-szt.-lőrinczi téglagyár	365.00	370.00	
Egyes. tégl. és cseméngy 5%	184.00	189.00	
Eszakm. egy. köz.-banja 5%	275.00	280.00	
Feisom. banja és kohóüz. 5%	557.00	565.00	
Kőbányai gőztég. agyár	1080.00	1090.00	
Kőszénbánya és téglagyár	446.00	448.00	
Magyar asztalt. r.-t.	105.00	108.00	
Magyar áll. kőszénb. r.-t. 5%	667.00	675.00	
Magyar kerámia gyár	43.00	44.00	

Ujlaki tégl. és mészgyártó		Pénz	Áru
Első m. gazdasági gépgyár 5%	296.00	294.00	
Danubius-hajógyár 5%	385.00	395.00	
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	259.00	259.50	
Ganz és társa vasöntő	315.00	317.00	
Magyar belga fémipargyár r.-t.	2900.00	2950.00	
Nicholson gépgyár részv.-társ.	284.00	284.00	
Rimacur vasöntő okt. k. 6%	216.00	220.00	
Schlick-féle vasöntő	558.00	558.50	
Weitzer J. gépgyár r.-t.	422.00	426.00	
Franklin-társulat	413.00	418.00	
Brassócellulose gyár r.-t. 4%	512.00	522.00	
Bpesti áll. villamosági r.-t. 5%	373.00	383.00	
Első magyar petítőntő	330.00	310.00	
Első magyar gyapjúmosó	780.00	800.00	
Első m. részv.-serfőző	4900.00	4900.00	
Első m. sertéshizláló	410.00	510.00	
Első magyar szálloda r.-t.	475.00	485.00	
Fiumei vízsz. hálózat kem.-gy.	2800.00	2900.00	
Geschwind-féle szeszgyár	1800.00	1850.00	
Hungária* mütárgyagyár	340.00	350.00	
Kőbányai pórgár serfőző	345.00	355.00	
Magyar vasuti forg. r.-t. 5%	1700.00	1805.00	
Magyar villamosági rvl. 5%	369.00	370.00	
Nemzetk. villamos társ.	620.00	293.00	
Szegedi kenderhajózási r.-t.	295.00	635.00	
Adria tengerhajózási r.-t. 5%	1000.00	1100.00	
Bpesti közúti vasut okt. k.	551.00	598.00	
évez. jegy.	830.00	552.00	
Bpesti vill. városi vasut 5%	283.50	284.00	
évez. jegy.	76.00	73.00	
Bpesti-pest-rákosp. vill. vas.	157.00	188.00	
Déli vasut okt. v.	990.00	123.00	
Dunagőzhajózási társ. 5%	122.50	123.00	
Kassa-derbargyi vasut 5%	990.00	1000.00	
Magyar h. é. vasutak	356.00	860.00	
Magyar nyugati vasut	295.00	300.00	
Oztr. magyar. államv. okt. v.	401.00	405.00	
Pecs-barcsi vasut	689.50	690.00	
évez. jegy.	415.00	420.00	

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Ír

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen
házi szer!

XXXXXXXXXX

Kapható
mindenütt

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

KÜLÖNFÉLÉK.

Viszontlátásra.

Ne végy végbucsut tőlem, oh ne végy!
Talán a szívem megszakadna érted.
Bizom abban, hogy újra látlak téged,
Jövök még egykor egy ösvényre lép.

Ha azt hiszed, mert sorsod fényt kínál,
A boldogság is majd kijut neked?
Csak csendes órán kérdezd meg szíved
Hajtórótt szerelmünk roncsinál!

Emléked fénye ragyog lelkemen,
Sok édes perc halványuló világa,
Félig valóság, félig lelkeim álma,
De féltett, drága, szent kincs ez nekem!

Most bucsuzóra nyujtod kis kezéd,
Ne vándorolj el messze kis madár,
Hű párod fészékben visszavár:
„Viszontlátásra” s nem „Isten veled”.

Z. Balázs István.

(Előkelő perzsák szórakozása.) Egy francia újságíró most Teheránban tartózkodik és onnét nagyon érdekes leveleket ír. Leveleinek egyikéből közöljük az alábbi passzust:

Legyek-e indiszkrét és eláruljam-e, mivel szórakoznak most Perzsia legelőkelőbb személyiségei? Jó, — elmondom. Léghajókkal szórakoznak. Ide, Teheránba is eljutott híre a levegőért való tudományos harcoknak, a feltalálók szép sikereinek. Persze, repülőgépekről, vagy kormányozható léghajókról szó sincs Perzsiában. Itt ilyesmin senki sem törí a fejét. Léggömböket eregetnek föl a magasba, ez itt a mulatság. De ne higyük ám, hogy rendes, jóra való léggömbök, amelyeken az ember fel is szállhat. Dehogy. Játékszerek ezek, amelyeket otthon az európai városokban árulnak gyermekek részére pár fillérért: kis színes gömböcskék. Az előkelő perzsa urak és hölgyek drága pénzen hozzák ezeket Európából és gyermeket örömmel mulatnak a tréfás gömbökön, amelyek oly szépen felszállnak.

Erről eszembe jut az a tréfa, amelyet egy gaz-

dag perzsa ur engedett meg a minap magának. Egy tűzifecskendőt hozatott Európából. A fecskendőt kertjében a bokrok mögött elrejtette. Meghívott vendégek előtt titokban működésbe hozták szolgálai a fecskendőt, melynek szita-löcsölővel felszerelt csővéből a víz, mint az esőszálak, lövelt ki a bokrok mögül. A vendégek elképedtek, hogyan eshetik az eső, hiszen az ég derült, nincs rajta egy tenyérnyi felleg sem? A szolga, ki a csövet a bokorban tartotta, parancsot kapott, hogy minden vendéget jól meglocsoljon. A különös tréfával elérte a vendégszerető házigazda, hogy minden vendége csuron víz lett, mint a kiöntött ürge.

Igy mulatnak Perzsiában az előkelő körök.

(A czárné odahaza.) A czárné és gyermekei életmódjáról egy benfentes érdekes cikket írt a Munsey Magazine legutóbbi számában. Ennek a cikkelynek érdekességét növeli az az aggasztó hír, amely az utóbbi időben a czárné betegségéről kering. Ama sok izgatottságnak és szomorú eseménynek láncolata, amely tíz év óta Oroszországot gyötéri, rányomta bélyegét a czárné egészségére is. A fiatal, élettől duzzadó hesszeni hercegnő, akit a sors fényes és hatalmas koronával ajándékozott meg, görnyed ez alatt az ajándék alatt. Először anyósa ellenséges viselkedése keserítette meg az életét, aztán rászakadtak új hazája belső és külső villongásainak izgalmai, amelyek örökös ijedelemmel s izgatottsággal töltötték el a koronás asszony lelkét. Ezek az állapotok szinte megváltoztatták a czárné külső formáját is, az egykor nevetős szeme buskomor tekintetű lett, gömbölyded alakja pedig megnyúlt. Az övéi iránt való örökös rettegés, aggodalom sötét, nyomasztó felhőként nehezedett a lelkére s beteggé tette a szívét. A czár szeretete és a gyermekek ragaszkodása sem képes a czárné lelkiállapotára megnyugtatóan hatni. A veszedelem, amely a távolból feléje tárja rémes arcát, még a családjá középette is ijesztgeti, úgy hogy a szegény koronás asszonynak nincsen egy nyugodt perce. A czári pár gyermekei mit sem tudnak anyjuk örökös aggodalmáról, s mint igazi gyermekek ujongnak az életnek. A legidősebb leány, Olga hercegnő, tizenhárom éves, kedves és mosolygós, mint az édesanyja volt, mielőtt Oroszország koronáját a fejére tették. A legidősebbikhez hasonlítanak a többiek is; valamennyi pajkos kedvű, kaczagó szemű, akik anyjuk közvetlen fölügyelete alatt vígan ugrándoznak Carszkoje Szelő parkjának sűrű lombos íái alatt. Ők még boldogok, nem ismerik azt az ezerféle

izgalmat, sötét és aggasztó veszedelmet, amely apjuk fényes trónját körülöleli. A czár maga nem olyan komoly és nyomott lelkű, mint a hogyan róla híresztelik. Ha gyermekei között van, jókedvű is tud lenni. Ugy mint a felesége, ő sem szereti a külső pompát és az udvari czeremóniát. Mind a ketten akkor a legboldogabbak, ha gyermekeiknek élhetnek.

(Modern angol nők.) Egy angol folyóirat, „English Mechanic”, mely néha napján a humornak is megnyitja hasábjait, „kutatások”-at tesz közzé a nők jelleméről. Az egyik tanulmány arról szól, hogy a férfiak asszonyokkal való vitatkozásokban miért huzzák mindig a rövidebbet. Az a bátor ember, aki ezt kimondja, dr. Marade, a többi között így ír: Ugyanazzal az erőfeszítéssel, mint a férfi, egy asszony négyszer annyi ideig tud beszélni. Ez csak annak a levegőmennyiségnek a kérdése, amely hangképzéskor a tüdőből kitér. Miután a nő gégeje szűkebb a férfiénál, s a gyermeké szűkebb az asszonyi gégenél, vigágos, hogy a gyermekek miért tudnak órákon keresztül fecsegni, s hogy az asszonyok miért bírják fáradtság nélkül a legőrültebb kelepést. Ez az egyik „kutatás”, a másik pedig itt következik: Dr. Reich Emil azt a tételt állította fel, hogy a legtöbb mai angol asszony rossz szakácsnő lenne. Mondani sem kell, hogy az „English Mechanic” nem valami nagyon népszerű a nők körében.

(Kenyérdagasztó gép.) Ennek a szerkezetében az eddigiektől eltérő kenyérdagasztó gépnek már is nagy a népszerűsége Amerikában. A hozzávaló tál nyolcz kenyérré való tésztaéhoz elegendő. A készüléket a tál széléhez erősítik. Fémről készült keverőrud nyulik a tálba, a rud végén krong van. Ahogy a készülék fogóját forgatjuk, a keverőrud nagy gyorsasággal forog körben a tál belsejében s gyurja és dagasztja a tésztát. Hogy a tál le ne csuszszék az asztról, oda van erősítve. Ha elkészültünk a munkával, a rud kiemelhető s lisztes kézzel vagy kés-sel leválasztjuk róla a tésztát. Ezután a tálát félretesszük s a tészta gyönyörűen megkél benne. A készülék a tésztát sokkal jobban megdolgozza, mint a hogy az emberi kéz képes. A készüléknek a tésztaival érintkező részei vastagon be vannak vonva ólommal.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30. ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
 Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 Kor.
 12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levágandó és hosszánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt.....korona árban, fizetendő.....kor. havi részletekben.....tól kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely:
 Kelet:
 Név és foglalkozás:

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

*Nem tévedhet senki
 ha férfi és gyermek ruháit
 bevásárlásnál vigyázza*

12

*számra a Karolykörúton
 a Heilmann és Fia
 és kiv. udv. szállitók
 az „Angolnabóhoz”
 Elsőrendű legnagyobb
 férfi és gyermek ruháit
 árukárával
 Budapestnél.*

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
 Kigyó-védjegy.
 (TURISTA-FLUID)
 Rágóta különök olismett illetos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erömogultás czéljából használják az összes turisták, kerékpárosok és lovaglóok turák után.
 Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-fle FLUID
 VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
 Képes árjegyzék ingyen és bérment. küldetik.
 Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.
 BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 28.

Hajfestő-fésű
 egyszerű fésülés által fest és vagy vörös haját valódi székere, barnára, vagy feketeire teljesen ártalmatlan! Evesig használható! Ezeket használhat. Egy doboz ára 5 korona. Egy Székelydés SCHÖLLER J. Által. Boos, I. Kurzbauer-gasse 4R.

BUTOR DUS VALASZTEKBAK...
 EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca felől)
 EHRENTREU TESTVÉREKNEK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA FELŐL)
 TELEFON 827.

Vadászoknak és turistáknak
 nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett
Nimród
 meleg és hideg italtartó lapos börtök flecczel bélelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága
THERMOS PALACZK
 a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bőrből, flecczel bélelve saját tálmányon, legolcsóbban kapható:
 ACS LASZLÓ szállígyártó, Ullői-ut 19. szám

ÉVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBÖL és ALPACCA EZÜSTBÖL,
 DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.
 VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEYZÉK 2000 PÁZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Polgár Sándor
 m. kir. szabad, nyert orvosi m. és közszevess
 BUDAPEST
 VII. Erzsébet-körút 50.
 Legelőnyösebben beszerelhetők orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gumi árak, Suspensórium, Irrigátor-feeszkendők stb. legújabb találmánya csász. és kir. szabad. Polgár-féle sérülések, has- és köldökfájás. Valódi francia különlegességek (óvszeresek) Rézleves képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Fenti címre tessék ügynöki.
 Utazás ellen védve 1880. sz.

A hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

A hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Megvétele
keresek egy használt, de teljesen jó karban levő omnibuszt, lehet esetleg 10 személyes hotelkocsit. Ajánlatok az ár feltüntetésével némi magyarszáttal Kathy Antal E. Bőszörmény küldendők. 5660

Ének
és zongora lezckéket Marcella szerint ad diplomás tanárnő házában és házon kívül. Elrontott hangokat helyrehoz. Ertekezni lehet kedd, csütörtök, szombat déli 12. ir. hétfő, szerda, péntek 6-7-ig délután. József-körút 23. II. 11. ajtó.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letelvésehez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kintő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10.

10 utazó es elarusító
kerestetik a legjobb és legnagyobb különlegesség részére. Bámulatos eredmény! Mindenki vásárol 1-12 darabot. Utazók havonta 500 kor.-t könnyen kereshetnek. **Ch. Horton**, Kattovitz A/2051. Németország. 5650

Téli elrakásra
nemesfajú csemegezőlő kintő izü táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű tölre elrakható különleges fajalmák törökbalint, angolbis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási birsalmát 20 kor., postakosaránként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegezőlőt téli elrakásra, cukorédes tölkörte 25 kilónként 10 korét, téli elálló nemes fajalmák, törökbalint, szercsika, balt, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási birsalmát remek példányok 16 korona postakosaránként 240 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Cukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., mézédés baracklekvárnak és kintő birsalmának 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korét, mézédés baracklekvárnak és kintő birsalmának 2 korét, különleges megylekvárnak 3 korét Szabó Csongrádról.

Gépészek
és önálló idényre ugyszintén gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószámságot teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl **Krakauer Armin** Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-87.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán** jogi szeminárium Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Hurutos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pemetetűből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható. cs.

Eladó
Siofokon a vasúti indóház mellett lévő **Magyar koronához** című emeletes sarok szálloda épület, előnyös feltételek mellett Bővebb felvilágosítást nyújt **Modly László** tulajdonos Szegszárdon.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árrban veszek Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vettek. **SCHILLER IZIDOR**, Sip-utca 8. 27133

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel Szerény díjazás mellett ellogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. **Vaer József** műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. **Alapította Markovits Ivan** 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át 28944

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég vállalkozás, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások tisztelet feltűnése nélkül megfigyelést s elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. **Barna Libor János**, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

Kovácszón,
koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnáv Károlynál, Budapest. 29065

Gyümölcsfa
diszta stb. őszi árjegyzékek ingyen szolál, kertálatlakításokat elvállal **Weber faskolaja Békásmegyeren.** (Budapest mellett.)

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál **„Tanár”** Budapesti Thököly-ut 8. I. 3.

SZENZACIÓS KÖNYV!
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya
- Pönyes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyossá az, miköz hihetetlen gyorsan kelt el az első kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bórmentes küldéssel csak 90 fillér. Hölgyeknek is borküldhető. Kapható a **„Molnár Lapja”** könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirás-oktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási, kereskedelmi szabási és helyesírási szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok vezetésé alatt állanak. Sokszorosított és másolóiroda Beiratások naponta az intézet helyiségeiben **Mazarólag Rakóczi-ut 60.** Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelőnyösebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemet végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, realiskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál **„Tanár”** Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Csemegezőlőt
nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályllyal keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít **Müller J.** szőlőtelepe Kiskunhalason.

Unak óvni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazollják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fran Anna Kaupa**, Berlin, 247. Lindenstr. 51.

Gépészet
című állandó rovata van a hetenként megjelenő **„Molnár Lapja”** szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és mutatónyomozókat ingyen küldenek azoknak, akik levelezőlapon körkér. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindez előfordul, amire gépészeknek, művésztöknél, elektrotechnikusoknál, motorosoknál, ítézőknél, gépgyári munkásoknál az üzemben és azon kívül szükségük van, ennélfogva valóságos iragadatlansággal nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerték. A hotlap ára egész évre 8 kor. félre 4 kor. 28987a

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, korlátok, keramillapok, Kehlheim lapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór**, épület-bontós vállalkozó Budapest, Nádor-u. 72-74. Kikötlet Sziget-ut 5.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatlós Singer varrógép zárszerénytel 5 évi jótállással csakis **SINGER A.** műgépésznél Budapest, főúlet Akácia-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legutányosabb árrban elvállalom. **Arizavók ingyen.**

BUTOROK
hálo-, ebédlo-, szalonberendezők, továbbá úrszoba, iroda berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salóli angol bórgaranturák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám L emelet 262
Kozmosz-utca sarok.
A legelőnyösebb részleltizetere

zongorát,
pianinót,
czim balmot,
hegedűt
készpénzbeni árrban a legújabb rendszerű **bankhitel** utján kizárólag csakis **Reményi** nagy magyar hangszerleltép. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 88. szám.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szeminárium. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár **Laub Lipót**, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy — — — 45.- ffr
Vasagy matracokzal 8.50 •
Gyermekagy — — 11.50 •
Sodronyagy-betét 8.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 67-01.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók **Wiener A. utódánál** BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Zalogcédulákat
veszek. Elzalogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

INGYEN.
GUMMI
és különféle órszer-árjegyzékekkel tisztelettel ingyen és bórmentesen küldjük. **NAKIRA** törvényesen védett férf GUMMI-különlegesség tucatszja 12.- kor., 8 tucatzból 20% engedmény.

Uterus - Spray
legújabb higiénikus nőiszer 14 kor. **GUMMI - HALHOLYAG** 2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucatszja. Mintagyűltemény 12 darab 4 K. Pess velus 3-8 K. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidoe vasállványon 3 kor. **Magyar Orvosi Műszertár** Bpost, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben). Pontos címre és a városkeresztre ügyeljünk.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
Családlház Ujpesten
üzlethelyiséggel és 4 szép lakással, 20 méter kiépített utcafront, csatornázva és aszfalttal ellátva, telekkel együtt 7500 frtért eladó. Iparos, vendéglős, fűszeres, fehérneműtisztító vagy borbélyüzletnek igen alkalmas. A vételhez 3000 frt. szükséges. Bővebbet a tulajdonosnál Ujpesten, Dobó-utca 12.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, költségteljes díjmentesen.

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladása
hálo-, ebédlo-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teríttek, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR** és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

INGYEN DRAGÁBA, MINT NÁLUNK RENDELT PÉNYKÉP
NAGYTASOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
55-68 CSM. MAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA SZINES
OLANKER
ARA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINŐSÉGTY FELVÉTELÉNEK.
SYAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL FÉNYKÉPÁRÍTO ÉS
BUDAPEST, VII. ROTTENBUILL-UTCA 46
KÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRSI
MEMORANDUM KÖZVETÉSÉN
OSZTALÉVÉL: KERESZTELÉK
ARANY-ÉREMMEL.